'બ ઔનને તઆલા'

હદીયતુલ મુસ્લેમીન,

યાને

જુરૂરીયાતે દીન.

બનાવનાર, મીર સૈયદ અલી

છપાવનાર

સૈયદ અબુ મીન મીયાં સૈયદ અમીરઅલી કાદ્રી

'બીલીમોરીઆ.'

સુરત.

'દેશી મિત્ર' પ્રેસમાં

કાશીદાસ ભગવાનદાસે છાપી.

નકલ ૧૦૦૦.

સને ૧૩૧૮ હીજરી. સને ૧૯૦૦ ઇસ્વી.

કીંમત રૂ. ૦-૫-૦ પોસ્ટેજ ૦-૦-૬

દીબાચો

હાલના જમાનામાં મુસલમાન ભાઈઓ દીનની કેળવણીમાં તદન પછાત પડેલા છે. અને દીની કીતાબો અરબી ભાષામાં છે. અને જો કે તેનો તરજુમો ઉરદુ, ફારસી ભાષાઓમાં થયલા છે, તો પણ કેટલાક ઉરદુ, ફારસી, પણ શીખેલા નહીં હોવાથી, પોતાના મજહબથી બિલકુલ નાવાકેફ છે, એ ઘણી દીલગીરીની વાત છે.

આ તરફના કેટલાક મુસલમાન ભાઈઓ પોતાનો મજહબી ઇલ્મ નહીં શીખતાં, ઘણું જાણું ગુજરાતી ભાષા શીખેલા છે, અને શીખે છે. તેથી જો મજહબી કીતાબો ગુજરાતીમાં તરજુમો થઇ છપાયલી હોય, તો તે વાંચી પોતાના પેદા કરનારને ઓળખી જહાલતના અંધારામાંથી બહાર આવી શકે; એમ ધારી તથા કેટલાક ભાઈઓની માંગણી ઉપરથી, હાલમાં મેં આ રીસાલો ઉરદુ જબાન અને ગુજરાતી હરફોમાં લખ્યો છે.

આ રીસાલામાં જબાને ઉરદુ એટલાજ માટે રાખ્યા છે કે ઘણાખરા ઉરદુ જબાન બોલી જાણે છે, અને એ જબાન બોલવાનો જેને મહાવરો નથી, તેઓ પણ સારી પેઠે

સમજી શકે છે. એમાં અરબી આયતો દાખલ કરીછે, અને તે ગુજરાતી હરફોમાં લખીછે; પરંતુ અરબી અક્ષરો અને ગુજરાતીના કેટલાક અક્ષરોના ઉચ્ચારમાં ઘણો ફેરછે. તેથી ગુજરાતીમાં બરાબર લખી ઉચ્ચાર કરવો એ મુશ્કેલ છે તો પણ ઘણાક '**કલામે શરીફ**' પઢી જાણે છે. તેઓ સારી રીતે ઉચ્ચાર કરી શકશે, એમ આશા છે. એમાં સારી રીતે સમજ પડે એ પ્રમાણે બયાન કરવાની કાળજી રાખી છે. તો પણ જે તદનજ નાવાકેફ હોય, અને જેને સમજ નજ પડી શકતી હોય, તેણે કંઇ જાણીતાની પાસે સમજ લેવી, એટલે મતલબ હાંસલ થશે.

મજકુર રીસાલામાં કેટલીક કીતાબોની મેં મદદ લીધી છે, તેથી તેના બનાવનારનો ઉપકાર માનું છું; અને બીજી ઘણીએક સુચના મારા ઉસ્તાદ તરફથી કરવામાં આવી છે, તેથી તેમનો ઘણો આભારી થાઉં છું.

અગર કોઇ સાહેબને એમાં કોઇ જગાએ ભુલ માલમ પડે, તો દુરસ્ત કરી પઢી લેશો. અને સેવકને દરગુજર કરશો એવી મારી વિનંતી છે. કેમકે માણસ માત્ર ભુલથી ભરેલું છે. અને કોઇથી ભુલ નજ થાય, એમ તો બનવું મુશ્કેલ છે.

લા૦ મીર સૈયદઅલી

આ રિશાલામાં અરબી આયતો વીગેરે દાખલ કરેલું છે

માટે બીજી કીતાબોની પેઠે એની તાઝીમ કરવી; અને જે કોઇ એની બેઅદબી કરશે, તે ગુનાહગાર થશે.

કર્તા

બીજી આવૃતિ.

જણાવવાને ઘણી ખુશી પેદા થાય છે કે આ કિતાબની પહેલીવારની નકલ ૧૦૦૦) એક હજાર ખપી જવાથી એની બીજી આવૃતિ કાઢવાની જરૂર પડીછે, એ ઉપરથીજ આ કીતાબ કેવી ઉપયોગીછે, તે સમજી શકાશે. અને આ વખતે એમાં કેટલોક સુધારો વધારો કરવામાં આવ્યોછે. માટે આશા રાખવામાં આવેછે કે પ્રથમની પેઠે સુજ્ઞ ઘરાકો તરફથી એનો સારો ઉઠાવ થશે. **લા. મીર સૈયદઅલી.**

હદીયતુલ મુસ્લેમીન, યાને ઝુરૂરીયાતે દીન.

બીસમીલ્લા હીર રહમા નીર રહીમ.

"અલહમ્દો લીલ્લાહે અલ્લા નવાલીહી વસ્સલાતો વસ્સલામો અલા રસુ લાહી મોહમ મહીન વઆ લીહી વ અસહાબીહી અજમઈન" અય અજીજો સમઝો તુમ ઈસ બાતકો કે મુસલમાન હોના બડી નેઅમતહે, જો કોઇ મુસલમાન હુવા, દુનયામેંભી ઉસપર રહમત હો. ઓર આકેબતમેં બડે બડે દરજે બેહિશ્તમેં પાવે, ઓર બગેર મુસલમાન હુએ કોઇ ઈબાદત કુબુલ નહીં હોતી, ઇસી વાસ્તે હર ઇનસાન પર લાઝીમ હુએ, કે પેહલે ઈમાન ઓર ઇસલામકે મસાઇલ સીખે. ઓર અપની અવલાદ ઓર સબ ઘરકે આદમીઓંકુ સીખાવે, તો મરનેકે બાદ નજાત અજાબસે પાવે. ઓર નહીંતો બહોત અઝાબ દખેગા, વહભી ઓર ઉસકે ઘર વાલેભી.

અબ તુમ મસાઇલ દીનકે દીલસે સુનો. પક્કી પક્કી કીતાબોં મોતેબરસે નીકાલ કર બ્યાન કરતાહું.—ફરમાયા **"રસુલે ખુદા સલ લલ્લા હો અલેહે વઆલહી વસલ્લમ"**ને, કે બુનયાદ ઇસલામકી પાંચ ચીઝે હે. અવ્વલ **'કલેમા શહાદતકા'**, દુસરે **'નમાઝ'** તીસરે **'જકાત'**, ચવથે **'હજ'**, પાચવીં **'રોઝે રમઝાનકે'**.

ઈસલામકા પહેલા રૂકુન-કલમે શહાદત.

'અવ્વલ કલમે તૈયબ, લા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહો મોહંમદર રસુ લુલ્લાહ"-દોયુમ કલમે શહાદત, અશ હદો અન લા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહો વાહદહુ લાશરીક લહુ વઅશ હદો અન ના મોહમ મદન અબદોહુ વ રસુલો.--સૈયુમ કલમે તમજીદ, સુબહા નલ્લાહે વલહમ દો લીલ્લાહે વલા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહો વલ્લાહો અ કબર વલા હવલા વલા કુવ્વતા ઇલ્લા બીલ્લા હીલ અલી ઇલ અઝીમ--ચહારૂમ કલમે તવહીદ, લા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહો વાહદહુ લાશરીકલહુ લહુલ મુલકો વલહુલ હમદો યોહયી વ યોમીતો વહોવા હૈયુન લા યમુતો વ લા યનામો વલા યફુતો અબદન બે યદે હીલ ખેર વ હોવા અલા કુલ્લે શેઇન કદીર-√પંજુમ કલમે રદ કુફ્ર,

અલ્લા હુમ્મા ઇનની આઉજો બેકા મીન અન ઉશરેકા બેકા શૈઅવં વ અના આલમો બીહી અસતગ ફેરોકા લેમાલા આલમો બીહી તુબતો વરજાતો અનહો વઅ સલમતો વા કુલો ઇનની અશહદો અન લા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહો વાહદહુ લાશરીક લહુ વાઅશહદો અન ના મોહમ મદન અબ દોહુ વ રસુલો (ઇમાને મુફસ્સિલ.) આમનતો બીલ્લાહે વ મલા એક તીહી વ કોતો બી હી વ રોસોલીહી વલ યોમીલ આખેરે વલ કદરે ખય રીહી વ શર રીહી મીનલ્લાહે તઆલા વલ બાસે બા દલ મોતે હક (ઇમાને મુજમ્મીલ) આમનતો બીલ્લાહે કમા હોવા બે અસમા ઇહી વસીફાતીહી વ કબીલતો જ મીઆ અહકામીહી અશ હદો અન લા ઈલાહા ઈ લ લલ્લાહો વાહદહુ લા શરીકલહુ વાઅશ હદો અન ના મોહમ મદન અબદોહુ વ રસુલો–શશુમ કલમે અ સતગફાર, અસતગ ફીરૂલ્લા હીલ અઝીમીલ લઝી લા ઇલાહા ઇલ્લાહુ અલ હેયુલ કૈયુમ વઆ તુબો ઇલેકા મીનજ જન બીલ લઝી લા આલમો ઇન નકા અનતા અલ્લામુલ ગુયુબ યા ગફફા રજ જુનુ બે બે રહ--મતે કા યા અર હમર રાહેમીન–હફતુમ કલમે સૈયદુલ અ સતગફાર, અલ્લા હુમ્મા અનતા રબ્બી લા ઇલાહા ઈ લ્લા અનતા ખલક તની વ અના અબ દોકા વ અના અલા અહદેકા વ વાઅ દેકા મસ તતા તો આઉ જો

બેકા મીન શરરે મા સનાતો અબુ ઓ લકા બે ને અ મતેકા અલઇ યા વ અબુઓ બે જનબી ફુગ ફેરલી ફ ઇન નહુ લા યગ ફે રૂજ જુનુબા ઇલ્લા અનતા બે રહુ મતેકા યા અર હુમર રાહેમીન’.

અબ સુનો તુમ પેહલે કલમેકે માએને ફર્જ યેહી હે મુસલમાન પર હેકે જબાનસે ઇકરાર કરે, ઓર દીલસે સચ જાને, કે પયદા કરને વાલા સારી જહાનકા એક હે, અલ્લાહ ઉસકા નામ પાક હે, કોઇ ઉસકા શરીક નહીં, સબ બડાઇયાં ઓર કમાલ ઉસીકો હે, ઓર વોહ સબ એબોંસે પાકહે કીસી કામમે કીસીકા મોહતાજ નહીં. ઓર સબ ઉસકે મોહતાજ હેં સબ ચીજોંકી ઉસે ખબરહે. એક જરરા ઉસસે છુપા નહીં, ઉસે સબ ચીજોંકી કુદરત હે, જો ચાહે સો કરે. કોઇ ઉસકે હુકમકો ફેર નહીં સકતા. ઓર જોકુછ બંદે કામ કરતે હેં, ભલા યા બુરા બલકે જો દુનીયામેં હોતાહે સબ ખુદાકી <u>તકદીરસે</u> હોતાહે. ખુદાને પેહલેહી મુકરર કર રખ્ખાથા, કે ફલાનેસે ફલાને વકત અયસા અયસા હોગા ઓર ઇમાન લાવેકે ફીરિસ્તે બંદે ખુદાકે હેં પયદા હુએ નુરસે પાક હેં ગુનાહ નહીં કરતે. જીસ જીસ કામપર ખુદાને મુકરર કર દીયાહે ઉસપર કાયેમ હેં. ન મરદ હેં ન અવરત ખાતે પીતે નહીં, ખુદાકા જીક ઉનકી જીંદગીહે ગીનતી ઉનકી ખુદાકે સીવા કોઇ નહીં જાનતા. ઉનમેં ચાર ફી

રિશ્તે બહોત નામ વરહેં. '**જીબ્રઈલ**' કે કીતાબેં ખુદાકી ઓર હુકમ ખુદાકે, પેગંબરોંકે પાસ લાયા કરતેથે. '**મીકાઈલ**' કે રોજી ખુદાકે હુકમસે બંદોંકુ પોંહચાતેહેં ઓર મેંહકી તયારી ભી કરતેહેં. '**ઇસરાફીલ**'. કે સુર મોહમેં લીયે ખડે કયામતકે દીન ફુકેંગે. '**ઈજરાઈલ**'. કે મરતે વકત જાન નીકાલતેહેં, ઓર ઇમાન લાવે, કે ખુદાને કીતાબેં પેગંબરોંકુ ભેજીહેં. '**તવરેત**' હજરત **મુસા** પર **ઈનજીલ** હજરત **ઈસા** પર **ઝબુર** હજરત **દાઉદ** પર, **કુરઆન** હજરત **મોહંમદ મુસતફા** પર, અલેહી સ્સલાતો વ સ્સલામ, ઓર બાજી કીતાબેં, ઓર પેગંબરોં પર, જોકુછ ખુદાકી કીતાબોં મેં લીખ્ખા હે, સબ હક્હે. ઉસપર ઇમાન લાવે. ઓર ઈમાન લાવે, કે ખુદાને બંદોંકી હીદાયતકે વાસ્તે દુનયામેં પેગંબરોંકુ ભેજા, ઓર હુકમ કીયા કે જીસ રાહ પર પેગંબર ચલેં ઉસી રાહપર ચલો; તો દીન દુનિયા તુમ્હારા દુરૂસ્ત રહે. જો કોઇ દુસરી રાહ ચલેગા, દોજખી હોગા. સબ પેગંબર બરહક હેં, ઓર ગુનાહોંસે પાક. ઓર સારી ખુદાઇસે અફ્જલ હેં. ઉનકે દરજેકો કોઇ નહીં પોહોંચતાહે. અવ્વલ પેગંબર હજરત '**આદમ**' હેં બાપ સબ આદમીઓંકે, ઉનકે પીછે અવલાદસે ઉનકી ઓર બહોતસે પેગંબર હુએ. ગીનતી ઉનકી ખુદાકુ માલુમ હે. આખેર સબસે

પીછે દુનયામેં હજરત '**મોહંમદ મુસતફા**' સલ લલ્લાહો અલેહે વ આલીહી વ સલ્લમ આચેહેં, ઓર પેગંબરી હ જરત પર ખતમ હુઇ પર નુર હજરતકા સબસે પેહલે પયદા હુવાથા. ઇસી વાસ્તે હજરત સબ પેગંબરોંકે સરદાર હેં, પયદા હુએ મકકે શરીફ મેં, જબ ચાલીસ બર્સકે હુએ, તબ ખુદાકી તરફસે પેગંબરી મીલી, ઓર કુરઆને શરીફ ઉ તરના શુરૂ હુવા, ફીર તેરા બરસ મક્કે શરીફમેં ઓર રહે વહાં મેરાજ હુઇ. હજરત '**જીબ્રાઇલ**' બુરરાક લેકર આચે હજરતકો સવાર કરકે મસજીદે અકસામેં લે ગયે. ઓર વહાંસે સાતવેં આસમાન પર હજરતે તશરીફ લે ગએ. અર્શ ઓ ઓર કુરસી સબ કુછ દેખા. ઓર બેહિસ્ત ઓર દોઝખકી ભી સેર કી. ઓર ઉસ રાતમેં બડી બડી નેઅમતેં ખુદાકી તરફસે પાઇ. ઓર પાંચોં નમાજ ભી વહાં ફર્જ હુઇ. ફીર જબ હજ રતે તીરપન બરસકે હુએ, ખુદાકે હુકમસે મકકે શરીફસે મ દીને પાકમેં આચે. દસ બરસ વહાં રહે, જબ તીરસઠ બરસકે હુએ વફાત પાઇ. ચુનાંચે મજારે શરીફ હજરતકા વહાં બના.

'ચાર કુરસી હજરતકી ચેહે'

,**મોહંમદ**', બીન ,**અબદુલ્લા**', બીન **અબદુલ** '**મુત્તલિબ**' બીન '**હાશીમ**', બીન '**અબ્દ મુનાફ**,,

ઓર ઇમાન લાવે, કે મરનેકે પીછે આદમી કે પાસ દો ફીરિસ્તે 'મુનકર' 'નકીર' આકર સવાલ કરતે હેં, રબ તેરા કોનહે ? મુરદા અગર બાઇમાનહે, જવાબ ઉનકો દેતાહે. રબ મેરા અલ્લાહ દીન મેરા ઇસલામ. ઓર એ શખ્સ રસુલ ખુદાકેહેં. હમારે વાસ્તે ખુદાકે હુકમ લેકર આયેથે. ફીર ઉસ મુરદેપર ખુદાકી રહમત હોતીહે. બેહિસ્તકી તરફ દરવાજા ઉસકે વાસ્તે ખોલ દેતેહેં, ઓર જો યેહ મુરદા બેઇમાન થા મુનકર નકીરકા જવાબ ઉસે નહીં આતા. હરબાર કેહતા હે, મેં નહીં જાનતા. ફીર ઉસપર અજાબ સખ્તીકરતેહેં, ઓર દરવાજા દોજખકી તરફ ખોલ દેતેહેં. ઓર ઇમાન લાવે, કે કયામત આની બર હકહે. ઉસદીન હજરત ઇસરાફીલ સુર ફુકેંગે. આસમાન ફટ જાવેંગે, તારે ટુટ જાવેંગે, ઓર ટુટ કર ગીર પડેંગે, ઓર પહાડ ઉડતે ફીરેંગે, જેસે રૂઇકે ગાલે. ફીર આસમાન ઓર સારા જહાન ફના હોગા. જબ દુસરી બાર સુર ફુકેંગે, ફીર કુછ મોજુદ હોજાએગા, મુરદે ગોરોંસે નીકલેંગે, ઓર તરાજુ અમલકી ખડી હોગી, ઓર નામે આમાલકે ઉનકે હાથોંમેં દેંગે, ઓર હિસાબ કરેંગે, હાથ પાઉં ઉસકે ગવાહી દેંગે, કે ભલે કામ કીયેથે યા બુરે. ઓર દોજખકી પીઠ પર પુલ સરાત ખડા હોગા બાલસે બારીક ઓર તલવારસે તેજ ઉસપર સબકુ ચલનેકા હુકમ હોગા. નેક

અયસે ચલે જાઈંગે, કે જયસે બીજલી, યા જયસે બાવ યા જયસે ઘોડા તેજ. ઔર બાઝે ચ્યાહોંકી તરેહ ઔર બહોતસે દોજખમેં કટ કર ગીરેંગે. ઔર ઈમાન લાવે કે, હક તઆલાને હજરત પેગંબરકો હોજે કવસર દીયાહે, પાની ઉસકા શહેદસે મીઠાહે, ઔર દુધસે ઝીયાદા સુફેદ હે, કુઝે ઉસકે બહોત હેં, જયસે આસમાનકે તારે. હજરત 'રસુલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમ' ઉસપર બેઠકે, કયામતકે દીન અપની ઉમ્મતકો પાની પીલાવેંગે. જો કોઇ પીએગા ફીર પીયાસા નહોગા. ઔર ઇમાન લાવે કે, હજરત 'રસુલે ખુદા' ઔર સારે પેગંબર ઔર અવલીઆ ઔર નેક આદમી શફાઅત ગુનાહગારોંકી કયામતકે દીન કરેંગે. ઔર ઈમાન લાવે, કે મુસલમાનોકું બડી બડી નેઅમતેં બેહિસ્તમેં મીલેંગી, ખાનેકો મેવે, ઔર પીનેકો શરબત, ખીદમતકો હુરેં. ઔર ગીલમાન, રેહનેકો મકાન અચ્છે અચ્છે સબસે બડી નેઅમત બેહિસ્તમેં દીદાર ખુદાકા હે. કે અપને ફજલો કરમસે મુસલમાનોંકો નસીબ કરેગા. ઔર કાફેરોંકો દોજખમેં બડે બડે અજાબ હોંગે. આગ, સાંપ, બીચ્છુ, ગરમ પાની, તઓકો જંજીર, કાંટે, બદબુકે મકાન ઔર બહોતસે અજાબ હેં.

હક તઆલા દુન્યાસે સાથ ઈમાનકે ઉઠાવે, ઔર સબ મુસલમાનોંકો અજાબસે બચાવે. ઔર ઈમાન લાવે, કે, જોકુછ

કુરઆન ઓર હદીસમેં બેહિસ્ત, દોજખકા અહુવાલ ઓર અગલી પીછલી બાતેં લીખ્ખીહેં સબ હકહેં, ઓર જો બાત મોવાફીક શરેકે હે હક હે. ઓર જો બાત ખીલાફ કુરઆન ઓર હદીસકે હે, સબ બાતેલ હે, ઓર બુરીહે. ઓર હર મુસલમાન પર લાઝીમ હે, કે હજરત '**રસુલે ખુદા**' કી ખુશીકે વાસતે હજરતકી અહલે બેત ઓર અજવાજે મુતહ હરાતસે ઓર હજરતકે યારોં સે મોહબ્બત ઓર એતેકાદ રખ્ખે. ઓર તમામ ઉમ્મતમેં ઉનકો અફજલ ઓર બેહતર સમજે, ઓર ઉન સબકી તાઝીમ કરે, જબ કીસીકા નામ ઉનમેંસે સુને. "**રઝી અલ્લાહો અનહો**" કહે. કુરઆનમેં ઉનકી બડી તારીફ હે. ઉન સબમેં હજરત '**અબુબકર**' હજરત '**ઉમર**' હજરત '**ઉસમાન**' ઓર હજરત '**અલી**', ઇન સબકી તાઝીમ કરે. કયું કે હજરતને ઉનકી બહોતસી ખુબીઆં બયાન કીહેં. દોસ્તદાર ઉનકા બેહિસ્તી ઓર દુશ્મન ઉનકા દોજખી હે. '**રઝી અલ્લાહો અનહુમ અજમઇન**' ઇન સબ બાતોં પર એતેકાદ કરકે, હક જાનકે પક્કા મુસલમાન હોકે, મસલે વુજુ ઓર નમાજકે સીખે. ઓર નમાજકુ સારી ઇબાદતોંમેં અફજલ બેહતર ફર્જ ખુદાકા સમઝકે પાંચો વક્ત નમાજકુ જમાઅતસે અદા કરે. ઓર સુસ્તીસે કભી તર્ક ન કરે. ફરમાયા 'રસુલે **ખુદા**' સલ લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમને જો કોઈ મોહાફેજત ન કરે, નમાજ પર ન ઉસે નુર હો ન હુજ્જત, ન નજાત. ઓર હો

વોહ શખ્સ દીન કયામત કે સાથ કારૂન, ઓર ફીરઉન, ઓર હામાન, ઓર ઓબી બીન ખલફકે. ઓર ફરમાયા હજરતને કહો તુમ અપની અવલાદકુ નમાજ કરે,જબ સાત બરસકે હોં, ઓર જબ દસ બરસકે હોં, મારકે નમાજ પરહાવ.

દુસરા રૂકુન ઈસલામકા નમાજ.

નમાજ ફજરકી ૪ રકાત (૨ દો સુન્નત, ૨ ફરજ)

૨ દોરકાત સુન્નતકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકા તયને સુન્નતા રસુ લીલ્લાહે તઆલા સુન્ન તલ ફજરે મુ ત વજ જેહન ઇલા જેહ તીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૨ દો રકાત ફરજકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકા તયને સલા તલ ફજરે ફર દુલ્લાહે તઆલા ફર્દ હાજલ વકતે "*ઇક તદેતો બે હાજલ ઇમામ"* મુ ત વજ જેહન ઇલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

---

*એ નિશાનીકે અંદર જો લીખ્ખા હુવાહે, વોહ આગેવા મામ ફરજ નમાજમેં હો તબી પરહે, ઓર અગર અકેલા નમાજ પરહતાહો તો ઇતના છોડકે નૈયત પરહે. ઇસી તરેહ તમામ ફર

નમાજ ઝોહરકી ૧૨ રકાત (૪ રકાત સુન્નત, ૪ ફરજ, ૨ સુન્નત, ૨ નફીલ)

૪ રકાત સુન્નતકી નૈયત

"નવેતો અન ઓસલ્લીઆલીલ્લાહે તઆલા અરબા રકાતીન સલા તઝ ઝોહરે સુન્નતા રસુલીલ્લાહે તઆલા મુ ત વજ જેહુન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર"

૪ રકાત ફરજકી નૈયત.

"નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા અરબા રકાતીન સલા તઝ ઝોહરે ફરદુલ્લાહે તઆલા ફરદ હાજલ વકતે*,,ઈકિ ત દેતો બે હાજલ ઈમામ" મુ ત વજ જેહુન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર"

૨, રકાત સુન્નતકી નૈયત.

"નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને સલા તઝ ઝોહરે સુન્નતા રસુલીલ્લાહે તઆલા મુ ત વજ જેહુન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર."

જોંકી નઈયતોંમેં અમલ કરે. ઓર એહ ફકત ફરજ નમાજકે વાસ્તેહી હે. અગર ફરજમે આપ ઈમામ હોવેતો ઇકતદેતો બેહાજલ ઈમામ" લીખ્ખાહે વહાં 'અના ઈમામુન લેમનહદરા' પરહે.

૨, રકાત નફીલકી નૈયત.

"નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકા ત યને સલાતા નફ્ લીઝ ઝોહરે મુ ત વજ જેહન ઈલા જેહ તીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર"

નમાજ અસરકી ૮ રકાત. (૪ રકાત સુન્નત, ૪ ફરજ)

૪ રકાત સુન્નતકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા અરબા ર કાતીન, સુન્નતા રસુલીલ્લાહે તઆલા સલાતલ અસરે મુ ત વજ જેહન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર

૪ રકાત ફરજકી નૈયત.

"નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા અરબા રકા તીન સલાતલ અસરે ફરદુલ્લાહે તઆલા ફરદ હાજલ વકતે „ઇકિત દેતો બે હાજલ ઈમામ" મુત વજ જેહન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર."

નમાજ મગરેબકી ૭ રકાત. (૩ રકાત ફરજ, ૨ સુન્નત, ૨ નફીલ.)

૩ રકાત ફરજકી નૈયત. —

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા સલાસા રકાતીન સલાતલ મગરેબે ફરદુલ્લાહે તઆલા ફરદ હાજલ વકતે *ઇકત દેતો બે હાજલ ઇમામ" મુ ત વજ જેહન ઇલા જેહતીલ

કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૨ રકાત સુન્નતકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને સલાતલ મગરેબે સુન્નતા રસુલીલ્લાહે તઆલા મુ ત વજ જેહુન ઇલા જેહુતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૨ રકાત નફીલકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને સલાતા નફલીલ મગરેબે મુત વજ જેહુન ઇલા જેહુતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

નમાજ ઇશાકી ૧૭ રકાત. (૪, રકાત સુન્નત ૪ ફર્ જ, ૨, સુન્નત ૨, નફીલ, ૩, વીત્તરેવાજેબ, ૨, નફીલ.)

૪ રકાત સુન્નતકી નૈયત

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા અરબા રકા તયને સલા તલ ઇશાએ સુન્નતા રસુલીલ્લાહે તઆલા મુત વજ જેહુન ઇલા જેહુતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૪ રકાત ફરજકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા અરબા રકાતીન સલાતલ ઇશાએ ફરદુલ્લાહે તઆલા ફરદ હાજલ વકતે *ઈકત દે તો બે હાજલ ઇમામ* મુ ત વજ જેહુન ઇલા જેહુતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૨ રકાત સુન્નતકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને સલાતા બાદલ ઈશાએ સુન્નતા રસુલાલ્લાહે તઆલા મુ ત વજ જેહુન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૨, રકાત નફીલકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને સલાતા નફ્લીલ ઈશાએ મુ ત વજ જેહુન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

---

૩ રકાત * વીત્તરે વાજેબકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા સલાસા રકાતીન સલાતા વીત્તરે હાજેહીલ લયલે બાદલ ઈશાએ મુ ત વજ જેહુન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૨, રકાત નફીલકી નઈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને સલાતા નફ્લીલ ઈશાએ મુ ત વજ જેહુન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

---

* રમજાનમેં તરાવીહકે અંદર વીતર ઈમામકે સાથ પ. રહે, ઉસ વકત જહાં બાદલ ઇશાએ લીખાહે ઉસકે પીછે "ઇક્ તદે તો બે હાજલ ઇમામ" સાથ મીલાકે પરહે.

* દુઆએ કુનુત.

અલ્લા હુમ્મા ઇનના નસ્ત ઇ નોકા વ નસતગ ફરોકા વનુ મેનો બેકા વ ન તવકકલો અલયકા વનુસની અલેકલ ખેર વ નશ કોરોકા વલા નક ફોરોકા વ નખ્લઓ વ નતરોકો મઈ યફ જોરોકા અલ્લા હુમ્મા ઇયાકા નાબુદો વ લકા નોસલ્લી વ નસજોદો વ ઇલયકા નસઆ વ નહફેદો વ નરજુ રહમેતકા વ નખશા અજાબકા ઇનના અજાબકા બ્રીલ કુફફારે મુલ હેક-

+ અત્ત હીયાત.

અત્ત તહી યાતો લીલ્લાહે વસ્સલ વાતો વત તૈએબાતો અસ્સલામો અલયકા ઐયો હન નબીઓ વ રહ મતુલ્લાહે વ બરકાતહુ અસ્સલામો અલેયના વ અલા ઈબાદીલ્લા

+ યેહ દુઆએ કુનુત ઇશાકી નમાજમેં વીતરકી તીસરી રકાતમેં અલહમદો ઓર દુસરી સુરત, પઢકે રકાત તોડકે ફીર બાંધે, ઓર યેહ દુઆ પઢે. બાદ રૂકુમેં જાવે.

* અત્ત હીયાત હર નમાજ કે કાયદેમેં ખાહ ફર્જ હો ખાહ સુન્નત. ખાહ નફીલ કે પઢે. અગર દો રકાત હો, તો પુરી અત્ત હી યાત પઢે. ઓર સલામ ફેરે. અગર તીન, યા ચાર રકાત હો, તો પેહલે દો રકાત પઢકે, કાયદેમેં બેઠકે અત્ત હીયાત પઢે, લેકીન દુરૂદ, ઓર દુઆએ માસુરા ન પઢે, ઓર દુસરે કાયદેમેં તમામ પઢે.

હીમ સાલે હીના અરા હુદા અન લા ઈલાહા ઇલ લલ્લાહો વા-અરા હદો અનના મોહમ મદન અબદોહુ વ રસુલો. (દુરૂદ) અ લ્લા હુમ્મા સલ્લે અલા મોહમ મદીવંવ અલા આલે મોહમ મદીન કમા સલ લયતા અલા ઈબરાહીમા વ અલા આલે ઇબ રાહીમા ઇન નકા હમીદુન મજીદ, અલ્લા હુમ્મા બારેક અલા મોહમ મદીવં વ અલા આલે મોહમ મદીન કમા બારકતા અ-લા ઇબરાહીમા વ અલા આલે ઈબરાહીમા ઇન નકા હમીદુન મજીદ. (દુઆએ માસુરા.) અલ્લા હુમ મગ ફેરલી વલે વાલે દઈઆ વલે મન તવા લદા વર હુમ હોમા કમા રબ્બના ની સ ગીરવં વગ ફેરીલ્લા હુમ્મા લે જમી ઇલ મોમે નીના વલ મો મેનાતે વલ મુસ્લે મીના વલ મુસ્લે માતે અલ અહીયાયે મી નહુમ વલ અમવાત બે રહ મતેકા યા અર હમર રાહેમીન.

બયાન વુઝુકા.

'વુઝુકી નૈયત'-"નવેતો અન અત વઝ ઝઆ લઈસ તે બાહતીસ સલાતે તકર રોબન ઈલલ્લાહે તઆલા"

વુઝુકે ફરજ ચારહેં.- એક મોંહ ધોના માથેકે બા-લોંસે ઠુડ્ડીકે નીચે તક, ઓર દોનો કાનો તક. દુસરે-દોનો. હાથ ધોના કોહનીયોં તક. તીસરે-ચોથાઇ સરકા મસાહ કરના ચોથા-દોનોં પાઉં ધોના ટખનો સમેત. ઇન ચાર ચીજોંસે અગર બાલ બરાબર ભી સુખા રહે વુઝુ સહીહ નહો.

તરતીબ વુઝુકી—સુન્નત યુહે કે ઉપર લીખી હુઈ નેયત ઓર "બીસમીલ્લા હીર રહમા નીર રહીમ" પઢકે દોનોં હાથ પહોંચો તક તીન બાર ધોવે, ફીર તીન કુલ્લી કરે, મીસવાક સમેત, ઓર તીન બાર નાકમેં દાહને હાથસે પાની ડાલકે બાંએ હાથસે નાક ઝાડે. ઓર તીનબાર મોંહ ધોવે, ઓર તીનબાર દોનો હાથ કોહુનીઓ સમેત ધોકર, એકબાર સારે સરકા મસાહ કરકે, કાનોંકા મસાહ કરે. ઓર તીનબાર ટખનો સમેત દોનોં પાઉં ધોવે; વુઝુ તમામ હુવા. વુઝુ કરતે હુએ કલમા શહાદતકા પઢે-"અશ હદો અન લા ઇલાહાં ઇલ લલ્લાહો વહ દહુ લા શરીકલહુ વ અશ હદો અનના મોહમ મદન અબદોહુ વ રસુલો" અલ્લા હુમ મજ અલની મીનત તવવા બીના વજ અલની મીનલ મુત તહ હેરીના સુ-બહા નકલ્લા હુમ્મા વબે હમદેકા અસતગ ફીરોકા વા તુબો ઇલૈક"—વુઝુ કરતે હુએ દુનયાકી બાત કરની મકરૂહ હે, ઓર બહોત પાની ડાલના બુરાહે.

નવાકીસ વુઝુકે.

જો નજાસત આદમીકે આગે પીછે સે નીકલે વુઝુ ટુટ જાએ. ઓર લહુ ઓર પીપ નીકલકે બહે, વુઝુ ટુટ

જાએ, ઔર ચીત યા કરવત લગાકે યા તકયા દેકે સોએ વુઝુ ટુટ જાએ. ઔર જો કાયદા બંદોબસ્ત નમાજકેમેં સો જાય. ખડા યા રૂકુઅમેં, યા સીજદેમેં યા બેઠાહો, વુઝુ નહીં ટુટા, જો ઢીલા ન હુવા હો. ઔર જો નશા પીકર મસ્તહો, યા બીમારીસે ગશીહો, યા બગાયત ઝઈફ હો, યા બાવલાહો, વુઝુ ટુટ જાએ. ઔર નમાઝમેં કેહકેહા કરનેસેભી વુઝુ ટુટ જાતાહે.

બયાન તયમમુમકા.

તયમમુમકી નૈયત—"**નવેતો અન અતયમમમ લેરફ્ ઈલ હદસ વલ ઈસતેબા હતીસ સલાતે તકર રોબન ઈલલ્લાહે તઆલા**"—અગર નમાઝીકું પાની ન મીલએ કે કોસ ભર દુરહો, યા બીમારીસે પાની ખલલ કરતાહો, યા ઈદ નકી નમાજ જાનેકા ખવફહો, પાક મીટ્ટી પર તયમમુમ કરકે નમાઝ પરહે. હરગીઝ નમાજ તરક ન કરે.--તરતીબ તયમમુમકી પેહલે નૈયત કરકે દોનોં હાથ જમીન પર મારકે મોંહ પર મલે, ફીર હાથ જમીન પર મારકે દોનોં હાથોંકુ કોહનીયોં સમેત મલે, ઔર અયસી તરેહ મલે, કે જીતના મોંહ હાથ ધોના ફરજ હે. સબ જગે હાથ પહોંચે ઔર અગર હાથમેં અંગુઠી હો ઉસેભી હીલાવે. તયમમુમ ગુસલ ઔર વુઝુકા એકસાહે. જ-

યસા આદમી વુઝુ ઓર ગુસલસે પાક હોતાહે, તયમમુમસે ભી પાક હો તાહે. ઐ વીસવાસ નમાઝ ઓર કુરઆન પરહા કરે, જબ તલક પાની ન મીલે, જબ પાની મીલા તયમમુમ ટુટા. ઓર જીન ચીજોંસે વુઝુ ટુટ જાતાહે, ઉનહીસે તયમમુમ ટુટ જાતા હે. અગર બદન યા કપડા નાપાક હો, ઓ પાક કરને વાસ્તે પાની નહીં મીલતા, ઉસી તરેહ નમાજ ફરજ પરહે. પર જો સતર કે મુવાફીક કપડા પાક મીલે, સારે કપડે નાપાક ઉતારકે નમાઝ પરહે.

બયાન ગુસલકા.

એહ તેલામકે ગુસલકી નૈયત.

નવેતો અન અગ તસેલા "મીન ગુસલીલ એહ તે લામે" મીન રગ બતીશ શયતાને ઇમતે સાલલ લે અમ રીલ્લાહે તઆલા વ તહા રતલ લીલ બદને લે ઇસતેબા હતીસ સલાતે વ રફે ઇલ હદસ.

જનાબતકે ગુસલકી નૈયત.

નવેતો અન અગ તસેલા ×"મીન ગુસલીલ જનાબતે" ઇમતે સા લલ લે અમ રીલ્લાહે તઆલા વ તહારતલ લીલ બદને લે ઇસતેબા હતીસ સલાતે વ રફે ઇલ હદસ

×ઉપર એહ તે લામ ઓર જનાબત, કે ગુસલકી નૈયત

ગુસલ કે અંદર ફ્રજ તીન ચીજે હેં. કુલી કરના નાકમેં પાની ડાલના, સારે બદન પર એકબાર પાની બહાના. પર સુન્નત યું હે, કે પેહલે હાથ ધોએ, ઓર નાપાકી બદન સે દુર કરે ફીર વુઝુ કરે, ફીર બદન પર પાની બહાવે- ગુસલ જુમાઅસે ફર્જ હોતાહે, દોનોં પર મની નીકલે યા ન નીકલે. ઓર જો સોતા ઉઠા બદન પર યા કપડે પર મની પાવે, ગુસલ ફર્જહે એહ તેલામ યાદહો યા નહો. પરજો એહ તેલામ યાદહો ઓર બદન પર યા કપડે પર અસર ન પાવે, ગુસલ વાજેબ નહીં. અગર ઔરતકે પાસ બેઠા, ઉસે હાથ લગાયા, ઓર બોસા લીયા, ઓર વચસીહી ઓર શહુ- વત હોકે ચીપસા નીકલા, ઉસે મજી કેહતેહેં. ઉસકે નીકલને સે ગુસલ વાજેબ નહીં હોતા, પર જો હાથ લગાનેસે મની શહવતસે કુદકે નીકલે, ઓર લજજત હોએ ગુસલ વાજેબ

લીખ્ખીહે મગર 'હયજ', યા નીફ્ફાસ યા 'જુમાઅ' યા 'ઇદ', યા 'એહરામ' કા ગુસલ હો, તો ઉપર લીખ્ખી હુઇ તમામ નઇયત પરહના, લેકીન જહાં 'મીનગુસલીલ' જનાબતે લીખ્ખા હે. વહાં અગર હયજ, કા ગુસલ હો તો ,મીન ગુસલીલ હયજે" અગર નીફ્ફાસકા હો તો મીન ગુસલીલ ',નીફ્ફાસે ઓરઅગર જુમાઅકા હોતો' 'મીન ગુસલીલ જુમઅતે" અગર ઇદકા હો તો મીન ગુસલીલ ઇદે, અગર એહરામ, કા હો, તો 'મીન ગુસલીલ એહરામે'. ઇસ તરેહ પરહે, ઓર બાકીકી તમામ નઇઅત પુરી કરે.

હુવા. ઉલમા ફરમાતે હેં કે જો ઇનસાન સોતા ઉઠા ઓર નાઇને પર તરાવત મનીકી પાઇ, ઉસે ચાહીએ કે એહ તીયાતે કે વાસ્તે ગુસલ કરલે. જબ ઓરત હયઝ ઓર નીફ્ફાસસે પાકહો, ઉસપર ગુસલ વાજેબ હુવા. કમતર મુદ્દત હયઝકિ તીન દીનહેં, ઓર જીઆદા દસ રોજ હેં. ઇસ મુદ્દતકે અંદર જીસ રંગકા લહુ નીકલે, વોહ, હયઝહે. જબ સુફેદ પાની આયા હયઝ હો ચુકા. ગુસલ કરકે નમાજ પરહે. જનનેકે પીછે જબતલક લહુ નીકલે, નમાજ મોકુફ કરે. જબ ખુશ્ક હોજાએ નમાજ પરહે. જો લહુ ચાલીસ દીનસે આગે ચલા ગુસલ કરકે નમાજ પરહે. હયઝ ઓર નીફ્ફાસમેં નમાજ ન પરહે, ઓર રોજા ન રખ્ખે. જબ સુખ જાયે નમાજકી કજા નહીં, પર રોજે જીતને ખાવેં, ઉતને કજા કરે. ઓરતસે હયઝ ઓર નીફ્ફાસમેં જીમાઅ કરના હરામહે, ઓર ઇસ્તે હાઝામેં રવાહે, બે વુઝુ વાલેકો કુરઆન પર હાથ લગાના રવા નહીં પર યાદ પર પરહના રવાહે. ઓર હાજતે ગુસલ વાલેકો દોનો બાતેં રવા નહીં, ઓર મસજીદમેં જાના ભી રવા નહીં ઓર કાબે શરીફકે ગીર્દ ફીરના ભી રવા નહીં.

બયાન નમાજકે ફરજોંકા

ફરજ નમાજકે તેરા હેં. સાત બાહેર નમાજસે હેં, ઓર છે અંદર નમાજકે. બાહેરકે સાત યેહહેં —અવ્વલ પાકી બદ

નકી, દુસરી પાકી કપડેકી, તીસરી પાકી જાએ નમાજકી. ચોથી સતર ઢાંકના, પાંચવે વકત પર નમાજ પરહુની. છઠે કીબલેકી તરફ ખડા હોના. સાતવેં નૈયત નમાજકી દીલમેં કરની યાને જીમેં સમઝનાકે ફજરકી નમાજ ફરજ પરહુતાહું, નૈયત જબાનસે જુરૂર નહીં ચાહે કરે યા ન કરે. અગર આદમીકે બદનમેં ફોડાહે, યા જખમહે, ઓર હર વકત બેહતાહે, યા કીસીકા હર વકત પેશાબ ટપકતાહે, યા બાવ સરતીહે, બંદ નહીં હોતી યા દસ્ત બંદ નહીં હોતે, યા નકસીર ચલતી હે બંદ નહીં હોતી, અયસા આદમી હર નમાજકે વકત વુઝુ તાજા કીયા કરે, ઓર બે ખતર નમાજ પરહા કરે. નમાજ તરક નકરે. ઓર ફીર જબ વકત નમાજકા ગયા વુઝુ ટુટા મર્દકો સતર ઢાંકના નાફસે જાનું સમેત ફરજહે, ઓર અવરત આજાદ બીબીકો સારા બદન ઢાંકના ફરજ હે; સીવા મુંહ ઓર દોનાં હથેલી ઓર દોનાં પાઉંકે, ઓર બાંદીકો પેટ ઓર પીઠસે ઘુટનો સમેત ઢાંકના ફરજહે, ઓર બાકી મુસ્તહબહે. જીતના સતર ફર્જહે, ઉસમેંસે જોનસે અજુકી ચોથાઈ નમાજમેં ખુલજાવે, નમાજ ટુટ જાવે. જયસે ચોથાઇ રાનકી, યા ચોથાઇ જકરકી, યા ચોથાઈ ચુતડકી, યા ચોથાઈ અવરતકે સરકી, યા કહીં ઓર ખુલજાવે નમાજ ફાસેદ હોવે. જીસે કપડા મુયસ્સર ન હોગા, નમાજ પરહે, તરક ન કરે, કે નમાજકે તરકકા બડા અજાબ હે. જીસે પગડી, જામા, કુરતા, મુય

સ્સર હો ઉસે ટોપીસે, યા અકેલી ઇજારસે નમાજ મકરૂહહે, સવાબ કમ હોજાતા હે પર નમાજ જાતી નહીં, જો સતરે ફર્જ ઢકાહો. અગર નમાજી જંગલમેં એસે મકાન પર હોકે કીબલા માલુમ નહો, જહુરહો યા અંધેરી રાતહો, ઔર કોઇ આદમી ન મીલે કે જીસ્સે પુછે, એસી જઘે સોચ કરે, જીસ તરફ દીલ ઉસકા શહાદત દે ઉસી તરફ નમાજ કરે; બગેર સોચકે નમાજ દુરૂસ્ત નહીં. ઔર જો કઇ આદમી હોં હર આદમી અપની સોચ યાને કીયાસપર નમાજ કરે. વકત નમાજોંકે મશાહુર હેં—પર મુસ્તહુબ યું હે, કે સુબ્હોકી નમાજ જરા અવ્વલ વકતસે ઉપર કરકે પરહે, કીરાઅતસે પરહે. ઔર જોહરકી નમાજ ગરમીયોંમે જરા ઉપરસે પરહે. ઔર મગરેબકી નમાજ અબરકે દીન ઉપર કરકે પરહે. ઔર ઇશાકી નમાજ બડી રાત ગયે પઢે. ઔર બાકી નમાજેં અવ્વલ વકત પરહે, બેહતર હે. જીસ વકત સુરજ નીકલે, ઔર જીસ વકત દો પહર બરાબર,હો ઔર જીસ વકત સુરજ છુપે નમાજ પરહની દુરૂસ્ત નહીં; ન ફરજ ન નફીલ, ન નમાજ જનાજેકી ન સીજદા તીલાવતકા; પર જીસને અસરકી નમાજ ન પરહીહો લાચારીકો સુરજકે છુપનેકે વકત પરહ લે. સુબ્હોકી નમાજ પીછે, સુરજ નીકલનેસે પેહલે, ઔર અસરકી નમાજકે પીછે, સુરજ છુપનેસે પેહલે, નફીલેં પરહની મકરૂહહે; પર કજા નમાજ જાયેજ હે.

છે ફૂર્જ અંદર નમાજકે યેહ હેં—અવ્વલ તકબીરે ત હરીમા યાને "**અલ્લાહો અકબર**" કેહકે નમાજ શુરૂ કરની દુસરે ખડે હોકે નમાજ પરહની. તીસરે કીરાયત યાને નમાજ પરહનેમેં કુછ કુરઆન શરીફ પરહના. ચોથે રૂકુઅ, પાંચવેં દો સીજદે હર રકાતમેં કરને, છઠ્ઠે કાયદે આખેર નમાજકે અત્તહૈયાત કી કદર બેઠના.—ફૂર્જ ઓર વીતર બેઠકે પરહના બગેર બીમારીકે સહીહ નહીં, ઓર સુન્નત ઓર નફીલ બેઠકેભી જાયેજ હે. પર ખડે હોકે પરહના બહોત સવાબહે. યેહ તેરા ફૂર્જ નમાજકે હેં, ઇનમેંસે અગર એકભી તર્ક કરે, નમાજ ટુટ જાએ, ફેરકે નમાજ પરહે. **ઇમામ આઝમ**'; સાહેબકે મજહબમેં એક આયતે કુરઆન પરહની નમાજમેં ફરજ હે. ઓર એક આયતસે જીયાદા પરહના વાજેબહે, યા સુન્નત પર ઓર ઇમામોંકે મજહબમેં '**અલહુમ્દ**' સારી પરહની ફૂર્જ હે. કીરાઅત દો રકાત ફરજોંમેં ફરજ હે. ઓર બાકીમેં સુન્નત હે; ઓરજો વીતર, ઓર સુન્નત, ઓર નફીલહો, હર રકાતમેં કીરાઅત ફરજહે.

બયાન વાજેબાતે નમાજ

વાજેબ નમાજકે યવદા હેં—અવ્વલ સારી અલહુમ્દ પઢની. દુસરે અલહુમ્દ કે પીછે સુરત મીલીહુઇ પરહની. તીસરે રૂકુઅ સીજદાંમેં દેર કરના. ચવથે રૂકુઅ કરકે સી

ધા ખડા હોકે સીજેદકો જાના. પાંચવેં એક સાજદા કરકે બેઠકે દુસરા સીજદા કરના. છઠ્ઠે દરમીયાન નમાજકે અત્ત હેયાતકે વાસ્તે બેઠના. સાતવેં અત્તહીયાત દોનાં કાયદાંમેં પ રહની. આઠવેં પુકારકે પઢના જહાં પુકારકે પરહતે હેં, ઈમામકો ઓર આહેસ્તા પઢના જહાં આહીસ્તા પઢતે હેં નવ્વીં "અસ્સલામુ અલેકુમ" આખેર નમાજકે કેહના દસવીં દુઆએ કુનુત વીતરમેં પઢની. ગ્યારહવીં છે છે તકબીરે દોનાં ઇદકી નમાજમેં પઢની. બારહવીં ચાર રકાત ફરજમેંસે દો રકાત અવ્વલકો કીરાઅતકે વાસ્તે મુકરર કરના. તેરહવીં જો ફરજ બારબાર હર રકાતમેં આતેહેં ઉસમેં રેઆયત કરની. ચવધ્રવીં હર વાજેબમેં તરતીબ નીગાહ રખની. સબ વાજેબ ચવદા હુએ. ઇનમેંસે અગર કસ્દ કરકે એકભી તરક કરેગા નમાજ જાતી નહીં, પર નીહાયત મકરૂહ હોતીહે; ઓર જાનેકે પાસ હોજાતી હે. વાજેબ હેકે ફેરકે ઉસ નમાજકો પઢલે. ઓર જો ઇન વાજેબોમેંસે એક યા જીઆદા એકસે ભુલકે તરક કીયા, ઓર આખેર નમાજકે સાજદા સહુકા કરલીયા નમાજ સહીહ હુઇ. ઓર જો સીજદા સહુકા ન કીયા વાજેબ હેકે નમાજ ફેરકે પરહે ઓર જો ફેરકે નમાજ ન પરહી ફરજ ઉતર ગયા. પર વાજેબકે તરકસે ગુનાહ સરપર રહા, સીજદા સહુકા યેહ હેકે, જબ આખેરકી અત્તહીયાત પઢ ચુકે સલામ ફેરકે, દો સીજદે કરે, ફીર અત્તહીયાત દુરૂદ દુઆ પઢકે સલામ ફેરે. લાજીમ હે હર મુસલમાન પ

રકે અલહમ્દ ઓર કઇ સુરતેં કુરઆનકી ઓર જો ચીજકે ન માજકે અંદર પરહી જાએ, ખુબ સહીહ કરકે યાદ કરે, ઓર નહીંતો ગુનાહગાર હોગા, બલકે બાઝી ગલતીયાંસે નમાજ જાતી રહેગી. અગર અલહમ્દસે પેહલે ભુલકે યા એક આયત પઢ ગયા, સીજદા સહુકા વાજેબ હોગયા, જો અલહમ્દકે પીછે સુરત પઢના ભુલ ગયા, તીસરી યા ચોથી મેં અલહમ્દ કે પીછે પરહલી, ઓર સીજદા સહુ કરે. ઇમામ પર વાજેબ હેકે દો રકાતં સુબ્હ ઓર મગરેબ, ઓર ઇશા, ઓર જુમા, ઓર ઇદૈન, ઓર તમામ તરાવીહમેં કીરાઅત પુકારકે પઢો અદા પઢતાહો યા કઝા. અગર ભુલકે આહેસ્તા પઢે સીજદા સહુકા કરે. ઓર અકેલા આદમી મુખ્તારહે ચાહે ઉન નમાજોંકો પુકારકે પઢે યા આહેસ્તા, અગર વકતં પર પઢતાહો પુકારકે પઢના અછછાહે. ઓર જો અકેલા કઝા પઢતાહો આહેસ્તા પઢે, પુકારકે જાયેજ નહીં. ઓર ઝોહર, અસરકી નમાજમેં ઓર દીનકે નફીલાંમે સબ આહેસ્તા પઢે, પુકારકે જાયેજ નહીં અગર દોરકાત પરહકે અત્તહીયાતકે વાસ્તે બેઠના ભુલ ગયા, જબ તલક સીધા ખડા નહીં હુવા, બેઠ જાયે. ઓર અગર અત્તહીયાત પઢે ઓર સીજદા સહુકા લાજીમ નહીં ઓર જો સીધા ખડા હોગયા ફીર નબેઠે, આખેર નમાજકે સીજદા સહુકા કરે. ઓર જો બેઠ જાયગા નમાજ ટુટ જાયેગી. ઓર જો ચાર રકાતં પઢકે પાંચવીંકે વાસ્તે ખડા

હોગયા, ઔર અ-તહીયાત ભુલગયા. જબ તલક પાંચવીં ર કાતકા સીજદા નહીં કીયા બેઠ જાયે, ઔર અ-તહીયાત પરહે. ઔર સીજદા સહુકા કરકે સલામ ફેરે, નમાજ દુરૂસ્ત હુઈ, ઔર જો પાંચવીં રકાતકા સીજદા કીયા, ફરજ બાતેલ હુએ યે નમાજ નફીલ હુઇ; ચાહીએ અ-તહીયાત પઢકે સીજદા સ હુકા કરકે સલામદે. અબ ચાર રકાત નફીલ હુઇ, ઔર એ ક રકાત જાએ હુઈ, ઔર જો ચાહે પાંચવીકે સાથ એક રકાત ઔર પઢકે છે પુરી કરકે સીજદા સહુકા કરકે સલામ દે, અબ છેઓં નફીલેં હોજાયેગી. ઔર ચાર રકાતકે પીછે અ-તહીયાત પઢકે ભુલકે પાંચવી કી તરફ ખડા હોજાએ, જબ યાદ આ જાએ બેઠ જાએ, ઔર સીજદા સહુકા કર કે સલામ દે, ઔર પાંચવીં રકાત પઢકે છઠી રકાત ઉસકે સાથ મીલાકર સીજદા સહુકા કરકે સલામ દેગા, તો ભી નમાજ સહીહ હોગી, ચાર ફરજદો નફીલ હો ગયે.

બયાન નમાજકી સુન્નતોંકા.

સુન્નતે મવકકેદા નમાજમેં બારાહેં—એક રફઅ યદ ન, યાને દોનોં હાથ કાનોં તલક શુરૂઅકે વકત ઉઠાને, દુસરે દોનો હાથ બાંધકે નમાજ પઢની. તીસરે "સુ બહાન કલ્લા હુમ્મા વબે હમદેકા વ તબાર કસ

મક્કાવ તઆલા જદ્દોકા વલાઈલાહા ગેરોકા" પઢના પેહલી રકાતમેં ચોથે **"આઉજો બીલ્લાહે મીન શશયતા નીર રજીમ,"** પેહલી રકાતમેં પઢના પાંચવીં હર રકાતમેં **"બીસમીલ્લા હીર રહમા નીર રહીમ"** પરહના. છઠે તકબીરાત ઇનતેકાલાતકે કેહને, યાને ઉઠતે બેઠતે **"અલ્લાહો અકબર"** કેહના સાતવીં રૂકુઅમેં **"સુબહાના રબ્બી યલ અઝીમ"** તીન બાર યા પાંચ બાર યાસાત બાર કેહના. આઠવીં **"સમેઅ અલ્લાહો લેમન હમેદા, રબ્બના લકલ હમદો"** કેહના નવ્વીં સીજદેમે **"સુબહાના રબ્બી યલ આલા,** તીનબાર યા પાંચ બાર યા સાતબાર કેહના. દસવીં અ-તહીયાતકે પીછે દુરૂદ જો અ-તહીયાતકે સાથ આગે લીખ્ખા હુવાહે વોહ પઢના. ગ્યારહવીં અ-તહીયાતમેં જો દુરૂદ લીખ્ખાહે ઉસકે પીછે જો દુવા લીખ્ખી હુઇહે વોહ પઢની જીસે વોહ દુઆ યાદ નહો **કુરઆનમેંસે** યા હદીસમેંસે યાદ કરકે દુરૂદકે પીછે પરહે. બારવીં સુરે અલહમ્દકે આખેર આમીન કેહના.—યેહ બારા સુન્નતે **મવકકેદા** નમાજમેં હેં. ઉનકે સીવા ઓર બાઝી ચીજેં કીતાબોંમેં સુન્નત લીખ્ખી હેં. ઓર બાઝેમેં મુસ્તહબ. અગર યેહ સારી સુન્નતેં નમાજમેં બજા લાયા નમાજ કામેલ હુઇ, ઓર જો ઇનમેંસે કોઇ સુન્નત તરક કરે નમાજ સહીહ હે; પ

ર મકરૂહ હોતીહે, યાને સવાબ કમ હોજાતા હે. નમાજ સુન્નત ઓર નફીલ ઇસવાસ્તે મુકરર હુએ હેં, કે જો ફર જ નમાજમેં કુછ નુકસાન યા ખલલ હુવા હો, કયામતકે દીન સુન્નત ઓર નફીલસે પુરી કરદે, ઓર ઉસ શખ્સકી નજાત હો, ઇસવાસ્તે હર ઇનસાનપર લાજીમ હેકે, ફરજોંકે અદા કરનેમેં બહોત કોશીશ કરે, સબ કારોબાર છોડકે ફરજ અદા કરે, અગર નમાજકા વકત તંગ હો, યા બીમારીસે નમાજ પરહની મુશ્કીલ પડે, યા સફરમેં કાફેલા જાતાહો ફરજકુ અદા કરલે, બાકી નમાજકી ફુરસત મીલેતો ઉસેભી પરહે, નહીંતો ખયર. કયુંકે કયામતકે દીન ફરજોંકે તરકસે બડા અજાબ હોગા, પર **સુન્નતસે** કમ, ઓર સુન્નતકે તરકસે કયામતકે દીન ઉસે ગુસ્સા કરેંગે. ઝીડકેંગે, પર અજાબ સખ્ત નકરેંગે. ઓર મુસ્તહબ ઓર નફીલકે તરક કરનેવાલે બડે દરજોંસે મહરૂમ રહેંગે.

બયાન જમાઅતકા

જમાઅતસે નમાજ પરહની સુન્નતે મવકકેદા હે, બલકે બાઝે ઉલમાને વાજેબ કહાહે. મુસલમાન પર લાજીમ હે, કે જમાઅતકા તકૈયુદ બહોત રખ્ખે, અગર જમાઅતસે એ

કે નમાજ પરહેગા, સત્તાઈસ નમાજોંકા સવાબ પાવેગા ઓર ફરજ નમાજ મસજીદમેં પરહે, અગર ઘરમેં યા દુકાનમેં પરહેગા, એક નમાજકા સવાબ મીલેગા. ઓર જો મહલ્લેકી મસજીદમેં પરહેગા, પચીસ નમાજકા સવાબ મીલેગા. ઓર જો જુમેઅકી મશજીદમેં પરહેગા પાનસો નમાજકા સવાબ મીલેગા. ઓરજો મસજીદ અકસામેં પરહેગા, હજાર નમાજકા સવાબ મીલેગા.. ઓર જો **"રસુલ અલેહીસ્સલામ"** કી મસજીદમેં પરહેગા, પચાસ હજાર નમાજકા સવાબ મીલેગા. ઓરજો કાબે શરીફકી મસજીદમેં પરહેગા, લાખ નમાજકા સવાબ મીલેગા.

બયાન ઈમામતકા

ઇમામત અયસા આદમી કરેકે સારે જમાઅતકે લોગોંમે ઇલ્મ દીનકા જીઆદા રખતાહો, ઓર કુરઆને શરીફ ખુબ સહીહ પરહતા હો. અગર જાહેલ ઇમામ હોગા અપની ઓર તમામ મુકતદીયોંકી નમાજ ખોએગા. ઓર જીસ શખ્સકે મજહબમેં ખલલ હો નમાજ ઉસકે પીછે મકરૂહ હે, ઓર નમાજ ફાસેકકે પીછેભી સહીહ, પર મકરૂહ હે. ફાસેક વોહ હે, કે ગુનાહે કબીરા જીસને કીયા યા સગીરા પર ખો પકડે હમેશા કીયા કરતા હે. લડકે નાબાલે

ગકે પીછે નમાજ સહીહ નહીં, પર તરાવીહકો બાઝે ઉ લમાને જાઈજ રખ્ખા હૈ; ઔર બાઝોંને નહીં રખ્ખા. અગર ઇમામ બીમારીસે બૈઠકે નમાજ પરહતાહો, ઔર મુકતદી ખડે, યા ઇમામ ઉજરસે તયમમુમકરે, ઔર મુકતદી વુઝુ કરકે પરહે જાઇજહૈ, ઔર નમાજ સબકી સહીહ હૈ; સારી સફ્કે પીછે જુદા હોકે એક આદમી કો ખડાહોના મકરૂહ હૈ, ઔર બહોત બુરા હૈ. સુન્નત યુહૈકે જબતક સફ્ અવ્વલ સારી ભર નલે, પીછે કોઇ ખડા નહો. ઔર જો સફ્મેં જગા નરહે, ચાહીએકે એક આદમી સફ્સે નીકલકે પીછલેકે પાસ આકે દો હોજાએં, ઉસે અકેલા નછોડેં. મુકતદી સબ કંધેસે કંધા મીલાકર બરાબર ખડે હો, બીચમેં જગા ન છોડે, ઔર પાંવ આગે પીછે કરકે સફ્કો બીગા ન કરેં, કે બહોત બુરા હૈ.

---

*બયાન અજાનકા.

અજાન કેહની ફ્રરજોંકે વાસ્તે સુન્નતહૈ, વકત પર પરહે યા કઝાહો, ઔર મુસાફીર જંગલમેંભી અજાં કેહકે ન

---

*ઉપર જો અજાન લીખ્ખી હુઇ હૈ, ઉસી તરેહ પાંચો વક્તે કી નમાજકે વાસ્તે અજાન કહે. લેકીન સુબ્હોકી અજાનમે (હૈયા અલલ ફ્લાહ). કેહકે ઉસકે પીછે (અસ્સલાતો ખેરુન મીનન નોમ) દોબાર કેહકે બાકી અજાન તમામ કરે. ઔર 'અકામત'

માજ પરહે, ઓર યેહિ નીરી અકામત કહે, જબ મોઅ જજન કહે (અલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર.) સુનનેવાલાભી ઉસીતરેહ ચાર બાર કહે. જબબાદ મોઅજજન "અશહદોઅન લા ઈલાહ ઈલ લલ્લાહ. અશહદો અન લા ઈલાહા ઈલ લલ્લાહ" કહે સુનને વાલાભી યેહી કહે જબ વોહ કહે **અશહદો અન ના મોહમ મદર રસુલુલ્લાહ અશ હદો અનના મોહમ મદર રસુલુલ્લાહ'**, યેહભી કહે. જબ વોહ કહે **"હૈયા અલસ સલાત, હૈયા અલસ સલાત"** યેહ. કહે **"લાહવલા વલા કુવ્વતા ઈલ્લા બીલ્લા હ"** જબ વોહ "કહે હૈયા અલલ ફલાહ હૈયા અલલ ફલાહ" સુનને વાલા ભી વોહી કહે. જબ વોહ કહે **'અલ્લાહો અકબર, અલ્લાહો અકબર લાઈલાહા ઈલ લલ્લાહ'**. યેહભી કહે. જો કોઈ બાદ અજાનકે કલમએ શહાદત પરહકે યેહ દુઆ પરહે, વોહ દુઆ યેહ હે, (અલ્લા હુમ્મા રબ્બા હાજેહીદ દાઅ વતીત તામ મતે વસ્સલાતીલ કાએમતે આતે મોહમ મદા નીલ વસીલતા વલ ફ્દી લતા વદ દરજતર રફીઅતા વબ અસહો મકામન મહમુદા નીલ લજી વાઅત તહુ વરજોકના શફાઅ

મેં (હૈયા અલલ ફલાહ,) કે બાદ દોબાર (કદ કામતીસ સલાત) કહકે બાકી તમામ કરે. અકામતભી અજાનકીતરેહ પરહે, લેકીન જો ફરક ઉપર લીખ્ખાહે ઉતનાહી ફરક હે.

ત હુ ચોમલ કીયામતા ઇનનકા લા તુખલે ફુલ મીઆદ) હક તઆલા ઉસકે ગુનાહ બખશે, ઓર હજરત ઉસકી શફા અત કરેં. જીસતોર જવાબ અજાનકાહે ઉસીતોર જવાબ અકામતકા હે. પર જબ મોઅજ્જન કહે **'કદકામતીસ સલાત'** યે કહે, **'આકા મહલ્લાહો વ આદા મહા.'** અજાનકે પીછે દુઆ કરે જો ચાહે ઉમેદ કુબુલકી હે.

બયાન તરકીબમેં નમાજ પરહનેકે

અજાન સુનકે નમાજકે વાસ્તે આહીસ્તા આહીસ્તા ચલકે આવે, દોડકે નચલે, કે બુરા હે. ઓર જમાઅતકે વાસ્તેભી દોડકે ન ચલે, અગર ઇનસાન ચાહેકે જલ્દ નમાજ પરહે, અયસે કે જીસમેં ફરજ, વાજેબ, મુસ્તહબ અદા હોં, ઓર મકરૂહાતસે ખાલીહો, વોહ નમાજ યુંહે, કે અજા કહે, ઓર ઉસકે પીછે અકામત યાને તકબીર હો. ઓર (હૈયા અલસ સલાત) કે વકત ઇમામ ઉઠે, ઓર દીલકો ખુદા કી તરફ મુતવજ્જહા કરકે નીયત કરકે ઓર **'કદ કામતીસ સલાત,'** કે વકત દોનોં હાથ કાનોંતક ઉઠાકે, (અલ્લાહો અકબર,) કહે, ઓર મુકતદી ઇમામકે પીછે (અલ્લાહો અકબર) કહેં. ઓર અવરત મુંઢો તલક હાથ ઉઠાએ, ઓ

ર દાયાં હાથ બાયેંકે ઉપર, મરદ નાફ્સે નીચે ઓર અવર ત છાતીપર બાંધે, ઇમામ આઝમ સાહેબકે મજહબમેં. ઓર ઉલમાકે મજહબમેં મર્દભી છાતીપર બાંધે, ઓર (સુબહા નકલ્લા હુમ્મા વબે હમદેકા વ તબા ર કસમોકા વ તઆલા જદ્દોકા વલા ઇલાહા ગયરોકા.) સબ નમાજી આહીસ્તા પરહેં, ઇમામહો યા મુકતદી યા અકેલા. ફીર ઇમામ અકેલા (આઉજો બીલ્લાહે મીનશ્શયતા નીર રજીમ, બીસમીલ્લા હીર રહમા નીર રહીમ) આહીસ્તા પરહે, મુકતદી ફીર ન પરહેં, ઇમામ ઓર મુનફરદ અકેલા **'અલહમ્દ'** પરહે, ફીર સારે **'આમીન'** આહીસ્તા કહેં, ઇમામ આઝમકે મજહબમેં ઇમામ યા મુકતદી, ફીર ઇમામ ઓર અકેલા સુરત પરહે, ઓર મુકતદી ચુપકે સુના કરેં, જબ કીરાઅત પઢ ચુકે, **'અલ્લાહો અકબર'** કેહતા હુવા રૂકુઅમેં જા એ, ઓર મુકતદી ઇમામસે પીછે રૂકુઅ કરેં, ઓર ઉંગલી યાં દોનાં હાથોંકી કુશાદા કરકે દોનાં ઘુટને મઝબુત પકડે ઓર દોનાં હાથ સીધે રખેં, જયસે કમાનકા ચીલ્લા. ઓર સર કમર સુરીં હમવાર બરાબર રહે, સર ઉંચા નીચા નહો. ઓર (સુબહાના રબ્બી યલ અઝીમ) તીનબાર યા પાંચ બાર યા સાત બાર કહેં, ફીર ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી સર ઉઠાકે ખડેહાં. ઇમામ સર ઉઠાનેકે વકત (સમેઅ અલ્લા હો લેમન હમેદા) કહે, ઓર મુકતદી (રબ્બના લકલ હમદો)

કહે, ઓર અકેલા નમાજી દોનાં કહે. ઓર સાહેબોનકે ન જદીક ઇમામ પેહી દોનાં કહે, બહોત ઉલમાકા ઇસપર અમલ હે. જબ કવમા પુરા કરે, અવ્વલ ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી (અલ્લાહો અકબર) કેહતે હુએ સીજદેમે જાવે, પેહલે જમીનપર ઘુટને ફીર દોનાં હાથકી ઉંગલીયાં મીલાકે કીબ લેકી તરફ કરકે બરાબર કાનોંકે રખ્ખેં, ઓર બાજુકો બગ લસે ઓર પેટકો જાનુસે ઓર પીંડલીકો ઓર બાહોંકો જમીનસે મરદ દુર રખ્ખે, ઓર અવરત ઇન સબકો મી-લાકે રખ્ખે. ઓર તીનબાર યા પાંચ બાર યા સાતબાર (સુબહાના રબ્બી યલ આલા) કહે. ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી (અલ્લાહો અકબર) કેહતે હુયે સીજદેસે સર ઉઠાકે ચએન તસલ્લીસે બેઠકે પરહે (અલ્લા હુમ્મગ ફેરલી વર હમની વહદેની વર જોકની વર ફઅની વજ બોરની) ઓર જો સારે કલમે ન પઢ સકે એક યા દો કલમે પરહે ગની મતહે. ફીર ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી (અલ્લાહો અકબર) કેહતે હુએ દુસરે સીજદેમે જાયે, તીનબાર' યા પાંચબાર યા સાતબાર (સુબ્હાના રબ્બી યલ આલા) કહે. ફીર ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી (અલ્લાહો અકબર) કેહતે હુએ દુસરી' રકાતકે વાસ્તે ઉઠે. પેહલે માથા નાક ફીર દોનો ઘુટને ઉઠાકે ખડે હોકે જીસતોર પેહલી રકાત પરહીથી, દુસરી રકાત પ રહે, ફીર (સુબહા નકલ્લા હુમ્મા) ઓર (આઉજો) ન પરહે.

જબ દુસરી રકાત પરહ લેં, દાહના પાઉં ખડા કરકે ઉંગલીયાં ઉસકી કીબલેકી તરફ કરે, ઔર બાયાં પાઉં બીછાકે ઉસકે ઉપર બેઠેં, ઔર ઉંગલીયાં દોનો હાથકી કીબલેકી તરફ કરકે દોનાં જાનોપર રખકે અત્તહીયાત પરહે. અગર નમાજ દુગાનાહે દુરૂદ, અ-તહીયાત પીછે ઔર દુઆએ માસુરા (જો અ-તહીયાતકે સાથ શામીલહે) પરહકે, દોનો તરફ સલામ દેં, યાને (અસ્સલામુ અલેકુમ વ રહ મતુલ્લા) કહે.

અકેલા નમાજી સલામકે વકત જીમેં યું નયત કરેકે સલામ દોનાં તરફકે ફીરીસ્તોંકો કરતાહું, ઔર ઇમામ યું નેયત કરેકે, સલામ મુકતદીયોંકો ઔર ફીરીસ્તોંકો કરતાહું, ઔર મુકતદી યું સમજેકે સલામ ઇમામકો ઔર ઇધર ઉધર મુકતદીયોંકો ઔર ફીરીસ્તોંકો કરતાહું, ઔર જો નમાજ તીન યા ચાર રકાત હે, દો રકાતકે પીછે અત્તહીયાત પરહકે ખડા હોકે તીસરી યા ચોથી રકાત નીરી અલહમ્દસે પરહકે, આખેરકે અ-તહીયાતકે પીછે દુરૂદ પરહકે સલામદે. નમાજી નમાજમેં સીધા ખડા રહે, ઔર બોઝા દોનો પાંવ પર બરાબર રખે ઔર દોનાં પાંવકે બીચ ચાર ઉંગલ ખુલ્લા રખે, બહોત ચવડા ઔર બહોત તંગ નકરે, ઔર નઝર સીજદેકી જઘે પર રખે, ઇધર ઉધર નદેખે, ઔર ઇમામકી મુતાબેઅત હર બાતમેં કરે, યાને રૂકુઅ યા કવમા, યા સીજદા, યા જલસેમેં ઇમામસે જલદી નકરે, કે બહોત ગુના હ હે. જો કોઇ ઇમામસે જલદી કરેગા, સર ઉસકા ગધેકાસા

હોગા. ઓર કવમા જલસેકો ખુબ અદા કરે, ઓર નહીંતો બડા ગુનાહગાર હોગા; બલકે ખુદાકે ચોરોમેં લીખ્ખા જાયેગા. ઓર નમાજીકો લાએક હેકે નમાજમેં દીલ ખુદાકી તરફ મુત વજજહ રખ્ખે, ઇધર ઉધર ન લેજાએ, કે બહોત બુરાહે. ઓર જો ખુદા તવફીક દે, બાદ સલામકે '**આયતુલ કુર્સી**' એકબાર ઓર (સુબહા નલ્લા) તેતીસબાર, (અલહમદો લીલ્લાહ) તેંતીસબાર ઓર (અલ્લાહો અકબર) ચોંતીસબાર ઓર '**લા ઈલાહા ઈલ લલ્લાહો વહ દહુ લા શરીકા લહુ લહુલ મુલકો વ લ હુલ હમદો યોહ ઈ વ યોમીતો બે ય દીહીલ ખયર વ હોવા અલા કુલ્લે શેઈન કદીર**' એકબાર પરહે, ઓર દુઆ જનાબે ઈલાહીમેં માંગે. ઓર વઝીફેકી દુઆએં હદીસ શરીફમેં બહોતહે, જો ચાહેસો પરહે.

જો કોઇ ઇમામકો રકુઅમેં પાવે, નેયત કરકે ખડા હોકે, '**અલ્લાહો અકબર**' કીયા, દુસરેબાર '**અલ્લાહો અકબર**' કહેતા હુવા રકુઅમેં શરીક હોજાએ. ઓરજો ખડા હોકે એકબાર '**અલ્લાહો અકબર**' કહા, ઓર રકુઅ કીયા, તોભી નમાજમેં દાખીલ હુવા, ઓર નમાજ સહીહ હુઇ. પર બાઝે ઉલમાને જબ તલક દોબાર નકહે સહીહ નહીં રખ્ખાહે, ઓર જો નેયત કરકે '**અલ્લાહો અક બર**' ઝુકકે રકુઅકે નજદીક હોકે કહા, નમાજ સહીહ ન

હુઇ. સબ ઉલમાકે મજહબમેં, અગર ફરજ નમાજ કઝાહો" ઓર દુસરે નમાજકા વકત આવે, યા વીતર કઝાહો, ઓર ફજરકી નમાજકાવકત આવે, વાજેબહેકે, પેહલે કઝા પરહકે, પીછે ઉસકે અદા પરહે. ઓર જો દોચાર નમાજે કઝાહોં, વાજેબ હેકે તરતીબસે પરહે, યાને પેહલે સુબ્હકી, ફીર ઝોહરકી ઇસી-તોર આખેર તક. અગર એક નમાજ કઝાહો, ઓર ઉસકી યાદ-પર દુસરે વકતકી પરહે, અદા નમાજ સહીહ નહુઇ, અગર કઝા નમાજ યાદહે, ઓર વકત અદાકા તંગહે, કે દોનોં નમાજે નહીં પઢ સકતા, ચાહીએ અવ્વલ નમાજ અદા પરહે પીછે ઉસકે કઝા પરહે. ઓર જો કઝા નમાજ ભુલ ગયા, ઓર અદા પરહલી, તોભી જાયેજ હે; બાદ ઉસકે કઝા પરહલે, ઓર જો કીસી શખ્સને છે નમાજે કઝાંકી, અબ સાતવીં નમાજ ઉસકી યાદપર પરહની જાયેજ હે. જબ ઉન છેહોંકો પરહ ચુકેગા, ફીર સાહેબે તરતીબ હોજાયગા. અગર બાદ ઉસકે એક યા દો યા તીન યા ચાર યા પાંચ નમાજે ઝ હોં, પેહલે ઉનકો પરહલે. તબ વકતકી નમાજ પરહેગા, ઓર જો છે કઝા હુઇં, ફીર તરતીબ સાકેત હુઇ, ફીર જબ ઉન છેયોંકો પરહ લીયા, સાહેબે તરતીબ હોગયા. અગર નમાજી નમાજકે અંદર કુછ બાત બોલ ઉઠે જાનકે યા ભુલકે યા કીસીકો સલામ કરે, યા જવાબ સલામકા દે ઝબાનસે યા ખાવે યા પીવે, યા આવાજ કરકે રોએ, દર્દે મુસીબતસે, યા આહ કરે, યા અખ અખ ખાંસે યા છીંકને

વાલેકો **'યર હમો કુમુલ્લા'** કહે યા કીસીને અપની ખબર નેક યા ખુશીકી બાત કહે, ઓર ઉસને જવાબમેં કહા **'સુબહા નલ્લા'** યા **'અલહમ્દો લીલ્લાહ,'** યા નમાજ મેં કુરઆન એસા ગલત પરહા, જીસ્સે મઅને ઓર હોગયે યા અપને ઇમામકે સીવાએ કીસી ઓરકો ગલતી બતાયા, યા નમાજમેં કુરઆન ભુલ ગયા, ઓર અપને મુકતદીકે સીવા કીસી ઓરકે બતલાનેસે લુકમા લે લીયા, યા નજાસત પર સીજદા કીયા, યા કીબલેકી તરફસે છાતી ઉસકી ફેરે, યા નમાજમેં કોઇ ફરઝ બેઉજર તરક કીયા, યા સીજદેમેં દોનોં પાંવ જમીનસે ઉઠાલીએ, યા નમાજમેં કુરઆન દેખકે પરહા, યા નમાજમેં ઇમામકે આગે ખડા હોગયા, નમાજ ઉસકી ઉન સબ સુરતોંમેં બાતેલ હુઇ, યાને ટુટ ગઇ, ઓર જાતી રહી ફીર નમાજ પરહે, ઓર જો નમાજકે અંદર અમલે કસીર કીયા, નમાજ ટુટી. અમલે કસીર વોહ હે, કે જો કામ દોનોં હાથોંસે હુવા કરતાહે. ઓર નમાજીને ઉસી કામકો દોનોં હાથોંસે કીયા, યા એક હાથસે કીયા, નમાજ ટુટી, અગર નમાજમેં મુસકુરાયા, બગેર આવાજકે, ન વુઝુ જાએ ન નમાજ, ઓર જો આવાજસે હંસા પર ઉસને સુના ગેરને નસુના, અયેસી હંસીસે નમાજ જાતીહે, પર વુઝુમેં ખલલ નહીં હોતા; ઓર જો ખીલ ખીલાકર હંસા, ગેરોંને સુના વુઝુભી ગયા, ઓર નમાજભી ગઇ. અગર કસ્દ કરકે વુઝુ તોડે નમાજ ફાસેદ હુઇ, અગર તીનબાર યા એક રૂકુનકે અંદર નમાજમેં બદન ખુજલાયા નમાજ ફાસેદ હુઇ.

બયાન ફરકમેં મર્દ ઔર અવરતકી, નમાજમેં

અવરત તકબીરે તહરીમામેં મુંહોં તક હાથ ઉઠાએ ઔર મર્દ કાનોં તક અવરતેં સીનેપર હાથ બાંધે, ઔર મર્દ નીચે નાફકે. અવરતેં સીજદેમેં હાથ જમીનસે ઔર રાનેં પેટસે મીલી રખખેં, ઔર મરદ અલાહેદા. અવરતે અ-તહીયાત પઢનેકે લીએ દોનોં પાંઉં દાહને તરફ નીકાલકર બેઠેં ઔર મરદ બાંએં પાઉંપર ઇસ તરેહ બેઠેંકે ઉંગલી યાંકા મોંહ દાહને જાનેબ રહે, ઔર દાહના પાઉં ખડા રખખેં, ઇસ તરેહકે એડી ઉપર રહે. અવરતેં બઆવાજ બુલંદ એકહરફભી ન પરહે. ઔર તકબીરે તશારીકભી અવ-રતેં આહીસ્તા કહેં, ઔર મરદ જહરીમેં જહર કરેં. નમાજ જુમાકી અવરતોં પર ફરજ નહીં, મરદોંપર ફરજ હે. નમાજે ઇદિન અવરતોં પર વાજેબ નહીં, મરદોંપર વાજેબહે. જમા-અતસે નમાજ પરહની અવરતોંપર સુન્નતે મવકકેદા નહીં, મરદોંપર સુન્નતે મવકકેદા હે. અવરતેં સીરફ અવરતોંકી ઇમામત કર સકતીહેં, ઔર મરદ દોનોંકી. અવરત ઇમામ હો તો સફકે દરમીયાનમેં ખડી રહે, અવરતકો સફે આખેરમેં જીયાદા સવાબહે, ઔર મરદોંકો સફે અવ્વલમેં જીયાદા સવાબ મીલતાહે.

બયાન મકરૂહાતે નમાજકા

મકરૂહાત નમાજકે બહોત હેં, બાઝે ઝુરૂરી બયાન હોતેહેં. અગર વાજેબ નમાજકા તરક કીયા મકરૂહે તહરીમી હુઇ, યાને બહોત મકરૂહ હુઈ; વાજેબહે અયસી નમાજ ફીરકે પરહે, ઓર જો સુન્નતે મવકકેદા તરકકી તોભી ફીરકર પરહે, ઓર જો મુસ્તહબ તરક કીયા, નમાજ સહીહ હે, પર થોડાસા સવાબ કમ હુવા. નમાજમેં હરકતે અબસ યાને બે ફાયદા કરની મકરૂહ હે, અગર થોડીહે, ઓર જો બહોત હે નમાજ ફાસેદ હોતી હે. નમાજમેં માથેકી મીટ્ટી પુછની મકરૂહ હે, ઓર કપડેકો મીટ્ટીસે બચાનેકે વાસ્તે ઉઠાના મકરૂહ હે. ઓર કપડેકો કાંધેપર ડાલકે દોનાં તરફસે લટકાના, યા કુરતા યા જામા ફીરકે બંદ ઉસકે ન બાંધને મકરૂહ હે, સર નંગે નમાજ કરની મકરૂહ હે, સર પર બાલોંકા જુડ બાંધકે નમાજ મકરૂહ હે; બલકે સવાબ યું હેકે બાલોંકે નમાજકે વકત ખોલદે, તો વોહભી સીજદા કરે. માથેકે આગેસે કંકર મીટ્ટી દુર કરની મકરૂહ હે, જો સીજદા હો સકે; અગર જો ન હોસકે, એકબાર યા દોબાર દુર કરે તીનબાર ન કરે. ઉંગલીઆં નમાજમેં ચટકાની મકરૂહ હેં. નમાજમેં ઇધર ઉધર દેખના યા આસમાનકી તરફ દેખના યા હીલના દાહને તરફ બાએં તરફ, ઓર જીમાઈ લેના

અંગડાઇ તોડની, જમીન પર સીજદા કરતેમેં બાહેં ડાલની, યા પેટસે રાન મીલાની મકરૂહ હે. ઓર મરદકો બાલ, જઇ કપડોંસે યા રેશમી કપડોંસે યા ઘેરા પઘડી સરપર બાંધકે નમાજ મકરૂહ હે. ઓર જીન કપડોંમેં આદમી યા જાનવરકી સુરતહો, નમાજ પઢની મકરૂહ હે. ઓર નમાજીકે આગે ચલા જાના બહોત બડા ગુનાહ હે, ઇસ વાસ્તે નમાજીકો લા ઘક હેકે, જીસ જઘે રસ્તા ચલતાહો નમાજ ન પરહે, બલકે એક લકડી અપને આગે ખડી કરકે પરહે. નમાજમેં ખાંસના ખુબ નહીં, જબતલક જોર ન કરે, લાચારીકો મો આફ હે. જીસ વકત ભુખ ગાલેબ હો, ઓર ખાનાભી તૈયાર હો ઓર વકત બડા હો, યા ઇનસાનકો એહતીયાજ મકાને ગુરૂર યા પેશાબકી હો, નમાજ મકરૂહ હે, અવ્વલ ખાતેર જમા કરકે નમાજ પરહે. જો નમાજ મકરૂહહો ફરકે પરહના ખુબહે, તો કયામતકે અજાબસે છુટે, ઓર જો નમાજ ન પરહા, ફરજ સરસે ઉતરા, પર તકસીરવાર હુવા.

બયાન બીમારકી નમાજમેં

અગર ઇનસાન બીમારહો, અયસાકે ખડા ન હોસકે, બેઠકે નમાજ પરહે, ઓર રૂકુઅ સીજદા કરે; ઓર જો રૂકુઅ સીજદાભી ન હોસકે તો દોનોંકે વાસ્તે ઇસારા કરે,

પર રૂકુઅકે વાસ્તે થોડા ઝુકાવે, સીજદેકે વાસ્તે બહોત ઝુકાવે, ઓર જો બેઠનેકી તાકત નહો, લેટકે નમાજ ઇશારેસે પરહે, ચીટ લેટે, ઓર પાંવ કીબલેકી તરફ કરકે, યા જયસા ગોરમેં લીટાતેહે, ઉસીતોર લેટકર કીબલેકી તરફ મુંહ કરકે. ઓર જો અયસા બીમારહો કે ઇશારતકે વાસ્તેભી સર ઉઠા નહીં શકતા નમાજ મવકુફ રખે, જબતક હુકતઆલા સર ઉઠાનેકી તાકત દે; જબ તાકત સર ઉઠાનેકી આવે, નમાજ શુરૂ કરે. ઓર બાઝે ઉલમાને કહા હે, જીસે તાકત સર ઉઠાનેકી હો,ન દીલમેં નીયત કરકે દીલસે નમાજ પરહે, ઓર પલકોંસે ઇશારા રૂકુઅ સીજદોંકા કરે. ગરઝ નમાજ ન છોડે, કે છોડના નમાજકા બહોત બદબખ્તી હે; કયામતકે દીન બેનમાજીકો સખ્ત અઝાબ હોગા.

બયાન મુસાફેરકી નમાજમેં

અગર ઇનશાન તીન મનઝીલ યા જીયાદા સફરકા ઇરાદા કરકે અપને ઘરસે બાહેર નીકલે, ઓર ઇમારત શેહેરકીસે બાહેર હો, અબ યેહ શખ્સ મુસાફેર હુવા. ચાહીએ કે ચાર રકાત ફરઝકી દો રકાત પરહે, યાને ઝોહર, અસર ઓર ઇશાકી નમાજ દો રકાત પઢે; ઓર મગરેબકી નમાજ પુરી પરહે, કમ ન કરે. ઓર જો મુસાફેર ઇમામ હો, ઓર

મુકીમ મુકતદીહો, મુસાફેર અપની દો રકાત પરહકે, સલામ ફેરે. ઔર મુકીમ મુકતદી ખડા હોકે દો રકાત અપની બાકી પરહકે સલામ ફેરે. અગર મુસાફીર અપને ઘર આયા, અબ સફર તમામ હુવા, ચારોં રકાત આકે ઘરમેં પરહે. ઔર જો રાહમેં મુસાફેરને કીસી શેહેરમેં યા કીસી ગાંવમેં પંધરા દીન યા પંધરા દીનસે જીયાદા રહનેકા ઇરાદા કીયા, તોભી ચાર રકાત પરહા કરે; જબ ઉસ મકાનસે સફર કરેગા, ફીર દુગાના પરહેગા. મુસાફેર સુન્નતોંકો કમ ન કરે, પર જો રાહમેં ચલા જાતાહો, ઔર સુન્નત પરહનેકી ફુરસત ન પાવે, સુન્નત મવકુફ કરે, ઔર ફરજ પરહલે.

બયાન નમાજે જુમએકા.

૨, રકાત તહયતલ વુઝુ, ૪, રકાત કબલલ જુમા સુન્નત, ૨, રકાત ફરજ, ૪, રકાત બાદલજુમા સુન્નત, ૨, રકાત બાદલ જુમા સુન્નત. ૨, રકાત બાદલ જુમા નફીલ—(ઇસતોર ૧૬ રકાત જુમાકીહે.)

૨, રકાત તહય તલ વુઝીકી નેયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીયા લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને સલાતલ તહય તલ વુઝુએ મુત વજ જેહન ઇલા જેહતીલ કાબ તીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

ર મકરૂહ હોતીહે, યાને સવાબ કમ હોજાતા હે. નમાજ સુન્નત ઓર નફીલ ઇસવાસ્તે મુકર્રર હુએ હેં, કે જો ફર્જ નમાજમેં કુછ નુકસાન યા ખલલ હુવા હો, કયામતકે દીન સુન્નત ઓર નફીલસે પુરી કરદે, ઓર ઉસ શખ્સકી નજાત હો, ઇસવાસ્તે હર ઇનસાનપર લાજીમ હેકે, ફરજોંકે અદા કરનેમેં બહોત કોશીશ કરે, સબ કામ રોજગાર છોડકે ફરજ અદા કરે, અગર નમાજકા વકત તંગ હો, યા બીમારીસે નમાજ પરહની મુશ્કીલ પડે, યા સફરમેં કાફેલા જાતાહો ફરજકુ અદા કરલે, બાકી નમાજકી ફુરસત મીલેતો ઉસેભી પરહે, નહીંતો ખયર. કયુંકે કયામતકે દીન ફરજોંકે તરકસે બડા અઝાબ હોગા, પર **સુન્નતસે** કમ, ઓર સુન્નતકે તરકસે કયામતકે દીન ઉસે ગુસ્સા કરેંગે. ઝીડકેંગે, પર અઝાબ સખ્ત નકરેંગે. ઓર મુસ્તહબ ઓર નફીલકે તરક કરનેવાલે બડે દરજોંસે મહરૂમ રહેંગે.

બયાન જમાઅતકા

જમાઅતસે નમાજ પરહની સુન્નતે મવકકેદા હે, બલકે બાઝે ઉલમાને વાજેબ કહાહે. મુસલમાન પર લાજીમ હે, કે જમાઅતકા તકેયુદ બહોત રખખે, અગર જમાઅતસે એ

કે નમાજ પરહેગા, સત્તાઈસ નમાજોંકા સવાબ પાવેગા ઓર ફેરજ નમાજ મસજીદમેં પરહે, અગર ઘરમેં યા દુકાનમેં પરહેગા, એક નમાજકા સવાબ મીલેગા. ઓર જો મહલ્લેકી મસજીદમેં પરહેગા, પચીસ નમાજકા સવાબ મીલેગા. ઓર જો જુમેઅકી મશજીદમેં પરહેગા પાનસો નમાજકા સવાબ મીલેગા. ઓરજો મસજીદ અકસામેં પરહેગા, હજાર નમાજ કા સવાબ મીલેગા.. ઓર જો **"રસુલ અલેહીસ્સલામ"** કી મસજીદમેં પરહેગા, પચાસ હજાર નમાજકા સવાબ મીલેગા. ઓરજો કાબે શરીફકી મસજીદમેં પરહેગા, લાખ નમાજકા સવાબ મીલેગા.

બયાન ઈમામતકા

ઇમામત અયસા આદમી કરેકે સારે જમાઅતકે લોગોંમે ઇલ્મ દીનકા જીઆદા રખતાહો, ઓર કુરઆને શરીફ ખુબ સહીહ પરહતા હો. અગર જાહેલ ઇમામ હોગા અપની ઓર તમામ મુકતદીયોંકી નમાજ ખોદેગા. ઓર જીસ શખ્સકે મજહબમેં ખલલ હો નમાજ ઉસકે પીછે મકરૂહ હે, ઓર નમાજ ફાસેકકે પીછેભી સહીહ, પર મકરૂહ હે. ફાસેક વોહ હે, કે ગુનાહે કબીરા જીસને કીયા યા સગીરા પર ઓ પકડે હમેશા કીયા કરતા હે. લડકે નાબાલે

ગકે પીછે નમાજ સહીહ નહીં, પર તરાવીહકો બાઝે ઇમાને જાઇજ રખ્ખા હે; ઓર બાઝોંને નહીં રખ્ખા. અગર ઇમામ બીમારીસે બેઠકે નમાજ પરહતાહો, ઓર મુકતદી ખડે, યા ઇમામ ઉજરસે તયમમુમકરે, ઓર મુકતદી વુઝુ કરકે પરહે જાઇજહે, ઓર નમાજ સબકી સહીહ હે; સારી સફકે પીછે જુદા હોકે એક આદમી કો ખડાહોના મકરૂહ હે, ઓર બહોત બુરા હે. સુન્નત યુહેકે જબતક સફ્ફે અવ્વલ સારી ભર નલે, પીછે કોઇ ખડા નહો. ઓર જો સફમેં જગા નરહે, ચાહીએકે એક આદમી સફસે નીકલકે પીછલેકે પાસ આકે દો હોજાએં, ઉસે અકેલા નછોડે. મુકતદી સબ કંધેસે કંધા મીલાકર બરાબર ખડે હો, બીચમેં જગા ન છોડે, ઓર પાંવ આગે પીછે કરકે સફકો બીગા ન કરે, કે બહોત બુરાહે.

*બયાન અજાનકા.

અજાન કેહની ફરજોંકે વાસ્તે સુન્નતહે, વકત પર પરહે યા કઝાહો, ઓર મુસાફીર જંગલમેંભી અજાં કેહકે ન

*ઉપર જો અજાન લીખ્ખી હુઇ હે, ઉસી તરેહ પાંચો વક્તે કી નમાજકે વાસ્તે અજાન કહે. લેકીન સુબ્હોકી અજાનમે (હૈયા અલલ ફલાહ). કેહકે ઉસકે પીછે (અસ્સલાતો ખેરૂન મીનન નોમ) દોબાર કેહકે બાકી અજાન તમામ કરે. ઓર 'અકામત'

આજ પરહે, ઔર ચાહે નીરી અકામત કહે, જબ મોઅઝજન કહે (અલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર.) સુનનેવાલાભી ઉસીતરેહ ચાર બાર કહે. જબબાદ મોઅજજન "અશહદોઅન લા ઈલાહ ઈલ લલ્લાહ. અશહદો અન લા ઈલાહા ઈલ લલ્લાહ" કહે સુનને વાલાભી યેહી કહે જબ વોહ કહે **અશહદો અન ના મોહમ મદર રસુલુલ્લાહ અશ હદો અનના મોહમ મદર રસુલુલ્લાહ'**, યેહભી કહે. જબ વોહ કહે **"હૈયા અલસ સલાત, હૈયા અલસ સલાત"** યેહ. કહે **"લાહવલા વલા કુવ્વતા ઈલ્લા બીલ્લા હ"** જબ વોહ "કહે હૈયા અલલ ફલાહ હૈયા અલલ ફલાહ" સુનને વાલા ભી વોહી કહે. જબ વોહ કહે '**અલ્લાહો અકબર, અલ્લાહો અકબર લાઈલાહા ઈલ લલ્લાહ**'. યેહભી કહે. જો કોઈ બાદ અજાનકે કલમએ શહાદત પરહકે યેહ દુઆ પરહે, વોહ દુઆ યેહ હે, (અલ્લા હુમ્મા રબ્બા હાજેહીદ દાઅ વતીત તામ મતે વસ્સલાતીલ કાએમતે આતે મોહમ મદા નીલ વસીલતા વલ ફદી લતા વદ દરજતર રફીઅતા વબ અસહો મકામન મહમુદા નીલ લજી વાઅત તહુ વરજોકના શફાઅ

મેં (હૈયા અલલ ફલાહ,) કે બાદ દોબાર (કદ કામતીસ સલાત) કહકે બાકીતમામ કરે. અકામતભી અજાનકીતરેહ પરહે, લેકીન જો ફરક ઉપર લીખખાહે ઉતનાહી ફરક હે.

ત હુ ચોમલ કીયામતા ઇનનકા લા તુખલે પુલ મીઆદ) હક તઆલા ઉસકે ગુનાહ બખશે, ઓર હજરત ઉસકી શફા અત કરે. જીસતોર જવાબ અજાનકાહે ઉસીતોર જવાબ અકામતકા હે. પર જબ મોઅજ્જન કહે **'કદકામતીસ સલાત'** યે કહે, **'આકા મહલ્લાહો વ આદા મહા.'** અજાનકે પીછે દુઆ કરે જો ચાહે ઉમેદ કુબુલકી હે.

બયાન તરકીબમેં નમાજ પરહનેકે

અજાન સુનકે નમાજકે વાસ્તે આહીસ્તા આહીસ્તા ચલકે આવે, દોડકે નચલે, કે બુરા હે. ઓર જમાઅતકે વાસ્તેભી દોડકે ન ચલે, અગર ઇનસાન ચાહેકે જલ્દ નમાજ પરહે, અયસે કે જીસમેં ફરજ, વાજેબ, મુસ્તહબ અદા હોં, ઓર મકરૂહાતસે ખાલીહો, વોહ નમાજ યું હે, કે અજા કહે, ઓર ઉસકે પીછે અકામત યાને તકબીર હો. ઓર (હેયા અલસ સલાત) કે વકત ઇમામ ઉઠે, ઓર દીલકો ખુદા કી તરફ મુતવજજહા કરકે નીયત કરકે ઓર **'કદ કામતીસ સલાત,'** કે વકત દાનોં હાથ કાનોંતક ઉઠાકે, (અલ્લાહો અકબર,) કહે, ઓર મુકતદી ઇમામકે પીછે (અલ્લાહો અકબર) કહે. ઓર અવરત મુંઢો તલક હાથ ઉઠાએ, ઓ

ર દાયાં હાથ બાયેંકે ઉપર, મરદ નાફસે નીચે ઓર અવર
ત છાતીપર બાંધે, ઇમામ આઝમ સાહેબકે મજહબમેં. ઓર
ઉલમાકે મજહબમેં મર્દભી છાતીપર બાંધે, ઓર (સુબહા
નકલ્લા હુમ્મા વબે હમદેકા વ તબા૨ કસમોકા વ તઆલા
જદદોકા વલા ઇલાહા ગયરોકા.) સબ નમાજી આહીસ્તા પ
રહેં, ઇમામહો યા મુકતદી યા અકેલા. ફીર ઇમામ અકેલા
(આઉઝો બીલ્લાહે મીનશ શયતા નીર રજીમ, બીસમીલ્લા
હીર રહમા નીર રહીમ) આહીસ્તા પરહે, મુકતદી ફીર ન
પરહેં, ઇમામ ઓર મુનફરદ અકેલા '**અલહમ્દ**' પરહે,
ફીર સારે '**આમીન**' આહીસ્તા કહેં, ઇમામ આઝમકે
મજહબમેં ઇમામ યા મુકતદી, ફીર ઇમામ ઓર અકેલા
સુરત પરહે, ઓર મુકતદી ચુપકે સુના કરેં, જબ કીરાઅત
પઢ ચુકે, '**અલ્લાહો અકબર**' કેહતા હુવા રૂકુઅમેં જા
એ, ઓર મુકતદી ઇમામસે પીછે રૂકુઅ કરેં, ઓર ઉંગલી
યાં દોનોં હાથોંકી કુશાદા કરકે દોનોં ઘુટને મઝબુત પકડે
ઓર દોનોં હાથ સીધે રખ્ખેં, જયસે કમાનકા ચીલ્લા. ઓર
સર કમર સુરીં હમવાર બરાબર રહે, સર ઉંચા નીચા નહો.
ઓર (સુબહાના રબ્બી યલ અઝીમ) તીનબાર યા પાંચ
બાર યા સાત બાર કહેં, ફીર ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી
સર ઉઠાકે ખડેહોં. ઇમામ સર ઉઠાનેકે વકત (સમેઅ અલ્લા
હો લેમન હમેદા) કહે, ઓર મુકતદી (રબ્બના લકલ હમદો)

કહે, ઓર અકેલા નમાઝી દોનોં કહે. ઓર સાહેબેનકે ન જદીક ઇમામ ચેહી દોનોં કહે, બહોત ઉલમાકા ઇસપર અમલ હે. જબ કવમા પુરા કરેં, અવ્વલ ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી (અલ્લાહો અકબર) કેહતે હુએ સજદેમેં જાવે, પેહલે જમીનપર ઘુટને ફીર દોનોં હાથકી ઉંગલીયાં મીલાકે કીબ લેકી તરફ કરકે બરાબર કાનોંકે રખ્ખેં, ઓર બાજુકો બગ લસે ઓર પેટકો જાનુસે ઓર પીંડલીકો ઓર બાહોંકો જમીનસે મરદ દુર રખ્ખે, ઓર અવરત ઇન સબકો મી-લાકે રખ્ખે. ઓર તીનબાર યા પાંચ બાર યા સાતબાર (સુબહાના રબ્બી યલ આલા) કહે. ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી (અલ્લાહો અકબર) કેહતે હુયે સીજદેસે સર ઉઠાકે ચએન તસલ્લીસે બેઠકે પરહેં (અલ્લા હુમ્મગ ફેરલી વર હમની વહદેની વર જોકની વર ફઅની વજ બોરની) ઓર જો સારે કલમે ન પઢ સકે એક યા દો કલમે પરહે ગની મતહે. ફીર ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી (અલ્લાહો અકબર) કેહતે હુએ દુસરે સીજદેમેં જાયેં, તીનબાર' યા પાંચબાર યા સાતબાર (સુબ્હાના રબ્બી યલ આલા) કહેં. ફીર ઇમામ પીછે ઉસકે મુકતદી (અલ્લાહો અકબર) કેહતે હુએ દુસરી' રકાતકે વાસ્તે ઉઠે. પેહલે માથા નાક ફીર દોનો ઘુટને ઉઠાકે ખડે હોકે જીસતોર પેહલી રકાત પરહીથી, દુસરી રકાત પ રહેં, ફીર (સુબહા નકલ્લા હુમ્મા) ઓર (આઉજો) ન પરહેં.

જબ દુસરી રકાત પરહ લેં, દાહના પાઉં ખડા કરકે ઉંગ લીયાં ઉસકી કીબલેકી તરફ કરેં, ઔર બાયાં પાઉં બીછાકે ઉસકે ઉપર બેઠે, ઔર ઉંગલીયાં દોનો હાથકી કીબલેકી તરફ કરકે દોનાં જાનોપર રખકે અત્તહીયાત પરહે. અગર નમાજ દુગાનાહે દુરૂદ, અ-તહીયાત પીછે ઔર દુઆએ માસુરા (જો અ-તહીયાતકે સાથ શામીલહે) પરહકે, દોનો તરફ સલામ દે, યાને (અસ્સલામુ અલેકુમ વ રહ મતુલ્લા) કહે.

અકેલા નમાજી સલામકે વકત જીમેં યું નયત કરેકે સલામ દોનાં તરફકે ફીરીસ્તોંકો કરતાહું, ઔર ઇમામ યું નેયત કરેકે, સલામ મુકતદીયોંકો ઔર ફીરીસ્તોંકો કરતાહું, ઔર મુકતદી યું સમજેકે સલામ ઇમામકો ઔર ઇધર ઉધર મુકતદીયોંકો ઔર ફીરીસ્તોંકો કરતાહું, ઔર જો નમાજ તીન યા ચાર રકાત હે, દો રકાતકે પીછે અત્તહીયાત પરહકે ખડા હોકે તીસરી યા ચોથી રકાત નીરી અલહમ્દસે પરહકે, ઔર બેરકે અ-તહીયાતકે પીછે દુરૂદ પરહકે સલામદ઼. નમાજી નમાજમેં સીધા ખડા રહે, ઔર બોઝા દોનો પાંવ પર બરાબર રખે ઔર દોનાં પાંવકે બીચ ચાર ઉંગલ ખુલ્લા રખે, બહોત ચવડા ઔર બહોત તંગ નકરે, ઔર નઝર સીજદેકી જઘે પર રખે, ઇધર ઉધર નદેખે, ઔર ઇમામકી મુતાબેઅત હર બાતમેં કરે, યાને રૂકુઅ યા કવમા, યા સીજદા, યા જલસેમેં ઇમામસે જલદી નકરે, કે બહોત ગુના હ હે. જો કોઇ ઇમામસે જલદી કરેગા, સર ઉસકા ગધેકાસા

હોગા. ઓર કવમા જલસેકો ખુબ અદા કરે, ઓર નહીંતો બડા ગુનાહગાર હોગા; બલકે ખુદાકે ચોરોમેં લીખ્ખા જાયેગા. ઓર નમાજીકો લાએક હેકે નમાજમેં દીલ ખુદાકી તરફ મુત વજ્જહ રખ્ખે, ઇધર ઉધર ન લેજાએ, કે બહોત બુરાહે. ઓર જો ખુદા તવફીક દે, બાદ સલામકે **'આયતુલ કુર્સી'** એકબાર ઓર (સુબહા નલ્લા) તેતીસબાર, (અલહમદો લીલ્લાહ) તેંતીસબાર ઓર (અલ્લાહો અકબર) ચોંતીસબાર ઓર **'લા ઈલાહા ઈલ લલ્લાહો વહ દહુ લા શરીકા લહુ લહુલ મુલકો વ લ હુલ હમદો યોહ ઈ વ યોમીતો બે ય દીહીલ ખયર વ હોવા અલા કુલ્લે શેઈન કદીર'** એકબાર પરહે, ઓર દુઆ જનાબે ઈલાહીમેં માંગે. ઓર વઝીફેકી દુઆએં હદીસ શરીફમેં બહોતહે, જો ચાહેસો પરહે.

જો કોઇ ઇમામકો રૂકુઅમેં પાવે, નેયત કરકે ખડા હોકે, **'અલ્લાહો અકબર'** કીયા, દુસરેબાર **'અલ્લાહો અકબર'** કહેતા હુવા રૂકુઅમેં શરીક હોજાએ. ઓરજો ખડા હોકે એકબાર **'અલ્લાહો અકબર'** કહા, ઓર રૂકુઅ કીયા, તોભી નમાજમેં દાખીલ હુવા, ઓર નમાજ સહીહ હુઇ. પર બાઝે ઉલમાને જબ તલક દોબાર નકહે સહીહ નહીં રખ્ખાહે, ઓર જો નેયત કરકે **'અલ્લાહો અકબર'** ઝુકકે રૂકુઅકે નજદીક હોકે કહા, નમાજ સહીહ ન

હુઈ. સબ ઉલમાકે મજહબમેં, અગર ફરજ નમાજ કઝાહો, ઓર દુસરે નમાજકા વકત આવે, યા વીતર કઝાહો, ઓર ફજરકી નમાજકાવકત આવે, વાજેબહેકે, પેહલે કઝા પરહકે, પીછે ઉસકે અદા પરહે. ઓર જો દોચાર નમાજે કઝાહોં, વાજેબ હેકે તરતીબસે પરહે, યાને પેહલે સુબ્હકી, ફીર જોહરકી ઈસી-તોર આખેર તક. અગર એક નમાજ કઝાહો, ઓર ઉસકી યાદ-પર દુસરે વકતકી પરહેં, અદા નમાજ સહીહ નહુઈ, અગર કઝા નમાજ યાદહે, ઓર વકત અદાકા તંગહે, કે દોનોં નમાજે નહીં પઢ સકતા, ચાહીએ અવ્વલ નમાજ અદા પરહે પીછે ઉસકે કઝા પરહે. ઓર જો કઝા નમાજ ભુલ ગયા, ઓર અદા પરહલી, તોભી જાયેજ હે; બાદ ઉસકે કઝા પરહલે, ઓર જો કીસી શખ્સને છે નમાજેં કઝાંકી, અબ સાતવીં નમાજ ઉસકી યાદપર પરહની જાયેજ હે. જબ ઉન છેહોંકો પરહ ચુકેગા, ફીર સાહેબે તરતીબ હોજાયગા. અગર બાદ ઉસકે એક યા દો યા તીન યા ચાર યા પાંચ નમાજે ઝ હોં, પેહલે ઉનકો પરહલે. તબ વકતકી નમાજ પરહેગા, ઓર જો છે કઝા હુઈં, ફીર તરતીબ સાકેત હુઈ, ફીર જબ ઉન છેયોંકો પરહ લીયા, સાહેબે તરતીબ હોગયા. અગર નમાજી નમાજકે અંદર કુછ બાત બોલ ઉઠે જાનકે યા ભુલકે યા કીસીકો સલામ કરે, યા જવાબ સલામકા દે ઝબાનસે યા ખાવે યા પીવે, યા આવાજ કરકે રોએ, દર્દે મુસીબતસે, યા આહ કરે, યા અખ અખ ખાંસે યા છીંકને

વાલેકો **'યર હમો કુમુલ્લા'** કહે યા કીસીને અપની ખબર નેક યા ખુશીકી બાત કહે, ઓર ઉસને જવાબમેં કહા **'સુબહા નલ્લા'** યા **'અલહમ્દો લીલ્લાહ,'** યા નમાજ મેં કુરઆન એસા ગલત પરહા, જીસ્સે મઅને ઓર હોગએ યા અપને ઇમામકે સીવાએ કીસી ઓરકો ગલતી બતાયા, યા નમાજમેં કુરઆન ભુલ ગયા, ઓર અપને મુકતદીકે સીવા કીસી ઓરકે બતલાનેસે લુકમા લે લીયા, યા નજાસત પર સીજદા કીયા, યા કીબલેકી તરફસે છાતી ઉસકી ફેરે, યા નમાજમેં કોઇ ફરઝ બેઉજર તરક કીયા, યા સીજદેમેં દોનોં પાંવ જમીનસે ઉઠાલીએ, યા નમાજમેં કુરઆન દેખકે પરહા, યા નમાજમેં ઈમામકે આગે ખડા હોગયા, નમાજ ઉસકી ઉન સબ સુરતોંમેં બાતેલ હુઇ, યાને ટુટ ગઇ, ઓર જાતી રહી ફીર નમાજ પરહે, ઓર જો નમાજકે અંદર અમલે કસીર કીયા, નમાજ ટુટી. અમલે કસીર વોહ હે, કે જો કામ દોનોં હાથોંસે હુવા કરતા હે. ઓર નમાજીને ઉસી કામકો દોનોં હાથોંસે કીયા, યા એક હાથસે કીયા, નમાજ ટુટી, અગર નમાજમેં મુસકુરાયા, બગેર આવાજકે, ન વુઝુ જાએ ન નમાજ, ઓર જો આવાજસે હંસા પર ઉસને સુના ગેરને નસુના, અચેસી હંસીસે નમાજ જાતીહે, પર વુઝુમેં ખલલ નહીં હોતા; ઓર જો ખીલ ખીલાકર હંસા, ગેરોંને સુના વુઝુભી ગયા, ઓર નમાજભી ગઇ. અગર કસ્દ કરકે વુઝુ તોડે નમાજ ફાસેદ હુઇ, અગર તીનબાર યા એક રૂકુનકે અંદર નમાજમેં બદન ખુજલાયા નમાજ ફાસેદ હુઇ.

બયાન ફરકમેં મર્દ ઓર અવરતકી, નમાજમેં

અવરત તકબીરે તહરીમામેં મુંઢોં તક હાથ ઉઠાએ ઓર મર્દ કાનોં તક અવરતેં સીનેપર હાથ બાંધેં, ઓર મર્દ નીચે નાફકે. અવરતેં સીજદેમેં હાથ જમીનસે ઓર રાનેં પેટસે મીલી રખખેં, ઓર મરદ અલાહેદા. અવરતે અ-તહીયાત પઢનેકે લીએ દોનોં પાંઉં દાહને તરફ નીકાલકર બેઠેં ઓર મરદ બાંએં પાઉંપર ઇસ તરેહ બેઠેકે ઉંગલી પાંકા મોંહ દાહને જાનેબ રહે, ઓર દાહના પાઉં ખડા રખખેં, ઇસ તરેહકે એડી ઉપર રહે. અવરતેં બઆવાજ બુલંદ એકહરફભી ન પરહે. ઓર તકબીરે તશરીકભી અવરતેં આહીસ્તા કહેં, ઓર મરદ જહરીમેં જહર કરેં. નમાજ જુમાકી અવરતોં પર ફરજ નહીં, મરદોંપર ફરજ હે. નમાજે ઈદૈન અવરતોં પર વાજેબ નહીં, મરદોંપર વાજેબહે. જમાઅતસે નમાજ પરહની અવરતોંપર સુન્નતે મવકકેદા નહીં, મરદોંપર સુન્નતે મવકકેદા હે. અવરતેં સીરફ અવરતોંકી ઈમામત કર સકતીહેં, ઓર મરદ દોનોંકી. અવરત ઈમામ હો તો સફકે દરમીયાનમેં ખડી રહે, અવરતકો સફે આખેરમેં જીયાદા સવાબહે, ઓર મરદોંકો સફે અવ્વલમેં જીયાદા સવાબ મીલતાહે.

બયાન મકરૂહાતે નમાજકા

મકરૂહાત નમાજકે બહોત હેં, બાઝે ઝુરૂરી બયાન હોતેહેં. અગર વાજેબ નમાજકા તરક કીયા મકરૂહે તહરીમી હુઇ, યાને બહોત મકરૂહ હુઈ; વાજેબહે અયસી નમાજ ફૂરકે પરહે, ઓર જો સુન્નતે મવકકેદા તરકકી તોભી ફૂરકર પરહે, ઓર જો મુસ્તહબ તરક કીયા, નમાજ સહીહ હે, પર થોડાસા સવાબ કમ હુવા. નમાજમેં હરકતે અબસ યાને બે ફાયદા કરની મકરૂહ હે, અગર થોડીહે, ઓર જો બહોત હે નમાજ ફાસેદ હોતી હે. નમાજમેં માથેકી મીટ્ટી પુછની મકરૂહ હે, ઓર કપડેકો મીટ્ટીસે બચાનેકે વાસ્તે ઉઠાના મકરૂહ હે. ઓર કપડેકો કાંધેપર ડાલકે દોનોં તરફસે લટકાના, યા કુરતા યા જામા ફૂરકે બંદ ઉસકે ન બાંધને મકરૂહ હે, સર નંગે નમાજ કરની મકરૂહ હે, સર પર બાલોંકા જુડ બાંધકે નમાજ મકરૂહ હે; બલકે સવાબ યું હે કે બાલોંકે નમાજકે વકત ખોલદે, તો વોહભી સીજદા કરેં. માથેકે આગેસે કંકર મીટ્ટી દુર કરની મકરૂહ હે, જો સીજદા હો સકે; અગર જો ન હોસકે, એકબાર યા દોબાર દુર કરો તીનબાર ન કરે. ઉંગલીઆં નમાજમેં ચટકાની મકરૂહ હેં. નમાજમેં ઇધર ઉધર દેખના યા આસમાનકી તરફ દેખના યા હીલના દાહને તરફ બાએં તરફ, ઓર જીમાઈ લેના

અંગડાઈ તોડની, જમીન પર સીજદા કરતેમેં બાહેં ડાલની, યા પેટસે રાન મીલાની મકરૂહ હે. ઓર મરદકો બાલ, જઈ કપડોંસે યા રેશમી કપડોંસે યા ઘેરા પઘડી સરપર બાંધકે નમાજ મકરૂહ હે. ઓર જીન કપડોંમેં આદમી યા જાનવરકી સુરતહો, નમાજ પઢનો મકરૂહ હે. ઓર નમાજીકે આગે ચલા જાના બહોત બડા ગુનાહ હે, ઈસ વાસ્તે નમાજીકો લાયક હેકે, જીસ જઘે રસ્તા ચલતાહો નમાજ ન પરહે, બલકે એક લકડી અપને આગે ખડી કરકે પરહે. નમાજમેં ખાંસના ખુબ નહીં, જબતલક જોર ન કરે, લાચારીકો મો આફ હે. જીસ વકત ભુખ ગાલેબ હો, ઓર ખાનાભી તૈયાર હો ઓર વકત બડા હો, યા ઈનસાનકો એહતીયાજ મકાને ગુઝર યા પેશાબકી હો, નમાજ મકરૂહ હે, અવ્વલ ખાતેર જમા કરકે નમાજ પરહે. જો નમાજ મકરૂહહો ફેરકે પરહના ખુબહે, તો કયામતકે અજાબસે છુટે, ઓર જો નમાજ ન પરહા, ફરજ સરસે ઉતરા, પર તકસીરવાર હુવા.

બયાન બીમારકી નમાજમેં

અગર ઈનસાન બીમારહો, અયસાકે ખડા ન હોસકે, બેઠકે નમાજ પરહે, ઓર રૂકુઅ સીજદા કરે; ઓર જો રૂકુઅ સીજદાભી ન હોસકે તો દાનોંકે વાસ્તે ઈશારા કરે,

પર રૂકુઅકે વાસ્તે થોડા ઝુકાવે, સીજદેકે વાસ્તે બહોત ઝુકાવે, ઓર જો બેઠનેકી તાકત નહો, લેટકે નમાજ ઇશારેસે પરહે, ચીટ લેટે, ઓર પાંવ કીબલેકી તરફ કરકે, યા જયસા ગોરમેં લીટાતેહે, ઉસીતોર લેટકર કીબલેકી તરફ મુંહ કરકે. ઓર જો અયસા બીમારહો કે ઇશારતકે વાસ્તેભી સર ઉઠા નહીં શકતા નમાજ મવકુફ રખે, જબતક હુકતઆલા સર ઉઠાનેકી તાકત દે; જબ તાકત સર ઉઠાનેકી આવે, નમાજ શુરૂ કરે. ઓર બાઝે ઉલમાને કહા હે, જીસે તાકત સર ઉઠાનેકી હો,ન દીલમેં નીયત કરકે દીલસે નમાજ પરહે, ઓર પલકોં સે ઇશારા રૂકુઅ સીજદોંકા કરે. ગરઝ નમાજ ન છોડે, કે છોડના નમાજકા બહોત બદચીજ હે; કયામતકે દીન ઐનમા જીકો સખ્ત અજાબ હોગા.

બયાન મુસાફેરકી નમાજમેં

અગર ઇનશાન તીન મનજીલ યા જીયાદા સફરકા ઇરાદા કરકે અપને ઘરસે બાહેર નીકલે, ઓર ઇમારત શેહેરકીસે બાહેર હો, અબ યેહ શખ્સ મુસાફેર હુવા. ચાહીએ કે ચાર રકાત ફરઝકી દો રકાત પરહે, યાને ઝોહર, અસર ઓર ઇશાકી નમાજ દો રકાત પઢે; ઓર મગરેબકી નમાજ પુરી પરહે, કમ ન કરે. ઓર જો મુસાફેર ઇમામ હો, ઓર

મુકીમ મુકતદીહો, મુસાફેર અપની દો રકાત પરહકે, સલામ ફેરે. ઓર મુકીમ મુકતદી ખડા હોકે દો રકાત અપની બાકી પરહકે સલામ ફેરે. અગર મુસાફીર અપને ઘર આયા, અબ સફર તમામ હુવા, ચારોં રકાત આકે ઘરમેં પરહે. ઓર જોરા હમેં મુસાફેરને કીસી શેહેરમેં યા કીસી ગાંવમેં પંધેરા દીન યા પંધેરા દીનસે જીયાદા રહનેકા ઇરાદા કીયા, તોભી ચાર રકાત પરહા કરે; જબ ઉસ મકાનસે સફર કરેગા, ફીર દુગાના પરહેગા. મુસાફેર સુન્નતોંકો કમ ન કરે, પર જો રાહમેં ચલા જાતાહો, ઓર સુન્નત પરહનેકી પુરસત ન પાવે, સુન્નત મવકુફ કરે, ઓર ફરજ પરહલે.

બયાન નમાજે જુમએકા.

૨, રકાત તહયતલ વુઝુ, ૪, રકાત કબલલ જુમા સુન્નત, ૨, રકાત ફેજ, ૪, રકાત બાદલજુમા સુન્નત, ૨, રકાત બાદલ જુમા સુન્નત. ૨, રકાત બાદલ જુમા નફીલ—(ઇસતોર ૧૬ રકાત જુમાકીહે.)

૨, રકાત તહય તલ વુઝીકી નેયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીયા લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને સલાતલ તહય તલ વુઝુએ મુત વજ જેહન ઇલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૪, રકાત કબલલ જુમા સુન્નતકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા અરબા રકાતીન કબલલ જુમોઅતે સુન્નતા રસુલીલ્લાહે તઆલા મુતવજ જેહન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૨, દો રકાત ફર્જકી નૈયત.

નવેતો અન ઉસકિતા ફરદઝ ઝોહરે અન જીમ મતી બે અદાએ રકાતયને સલાતીલ જુમોઅતે ઈક તદયતો બે હાજલ ઈમામ મુત વજ જેહન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૪, રકાત બાદલ જુમા સુન્નતકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીયા લીલ્લાહે તઆલા અરબા રકાતીન બાદલ જુમઅતે સુન્નતા રસુલીલ્લાહે તઆલા મુત વજ જેહન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૨, રકાત બાદલ જુમા સુન્નતકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીયા લીલ્લાહે તઆલા રકાતીન સલાતલ બાદલ જુમઅતે સુન્નતા રસુલીલ્લાહે તઆલા મુતવજ જેહન ઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

૨, રકાત નફીલ બાદલ જુમાકી નૈયત.

નવેતો અન ઓસલ્લીયા લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને

નફીલોલ બાદલ જુમઅતે મુતવજ જેહન ઇલા જેહુતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

નમાજ જુમઅકી ફરઝ હે, દો રકાત જમાઅતસે શહેરમેં અકેલે સહીહ નહીં, ગાંવમેંભી સહીહ નહીં. જુમઅકી ફરઝ પરહનેસે ઝોહરકી નમાજ સરસે ઉતર જાતીહે. જુમઅકે દીન દોપહરકે બાદ વકત અજાંકે, ખરીદો ફરોખ્ત હરામ હે, તૈયારી નમાજકી કરે, ઓર દુન્યાકે કારોબાર મવકુફ કરે. જબ ઇમામ ખુતબા પરહે, ઉસકી તરફ સબ મુતવજ્જહ હોકે, ખુતબા સુને, અવ્વલસે આખેર તક; ખુતબેકે વકત બાતેં ન કરે, ઓર નમાજ સુન્નત, નફીલ ન પરહે; ચુપ બેઠે રહેં, જબ નમાજ હોલે, ખરીદો ફરોખ્ત મુબાહ હુએ. જુમઅકે દીન શહેરમેં ઝોહરકી નમાજ જમઅતસે મકરૂહ હે—તરકીબ જુમઅકી નમાજ પરહનેકી, પેહલે વુઝુ કરકે દો રકાત તેહયતલ વુઝુ પરહે, બાદ મોઅજ્જન જબ સલાત કહે ઉસવકત ચાર રકાત કબલલ જુમઅ સુન્નત પરહે. ઉસકે બાદ મોઅજ્જન અજાં કહે, ઓર ખતીબ ખુતબા પરહે; જબ ખતીબ ખુતબા પરહ ચુકે, તબ બાદ જમાઅતસે દો રકાત ફરજ પરહે; બાદ ચાર રકાત સુન્નત બાદલ જુમઅ, ફીર દોરકાત સુન્નત ઓર દોરકાત નફીલ પરહે. નમાજ તમામ હુઇ.

બચાન નમાજે ઈદેનકા.

ઈદુલફીતરકી નમાજકી નૈયત—નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકાતયને માઆ સીતતા તક ખીરાતીન સલાતા ઈદીલફીતરે ઇક તદેતો બેહાજલ ઇમામ મુત વજ જેહન ઇલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર—**નૈયત નમાજ ઈદુજઝોહાકી.**

—નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા રકા તયને માઆસીતતા તકબીરાતીન સલાતા ઈદીલ અદહા ઇક તદયતો બેહાજલ ઇમામ મુત વજ જેહન ઇલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

ઇદુલફીતરકે દીન સુન્નત યું હેકે પેહલે કુછ ખાવે, ઓર મીસવાક કરે, ઓર ગુસલ કરકે અછછે કપડે પેહને ઓર ખુશબુ અગર મુયસ્સરહો લગાવેં; ઓર સદકા [illegible] તરકા ફકીરોંકો દેકે ઇદગાહકો નમાજકે વાસ્તે જાવે, [illegible] રાહમેં આહેસ્તા આહેસ્તા તકબીર કહેતા હુવા ચલાજાવે; જબ ઈદગાહમેં પહોંચે તકબીર મવકુફ કરે, તકબીર યું હે **"અલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર લાઈલાહા ઈલ લલ્લાહો વલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર વલીલ્લા હીલ હમ્દ"** વકત નમાજે ઈદેનકા ઈશરાકકે

વકતસે દોપહેરતક હે. ઇદેનકી નમાજ યું. પરહે—પેહલે નૈયત કરકે તકબીરે તહરીમાકે બાદ હાથ બાંધકે **'સુબહાનકલ્લા હુમ્મા'** પુરાં પરહે, જબ પરહ ચુકે દોનોં હાથ કાનોં તલક ઉઠાકે **'અલ્લાહો અકબર'** કહે, ઓર હાથ છોડે ફીર હાથ ઉઠાકે **'અલ્લાહો અકબર'** કહે ઓર હાથ છોડ દે; ફીર હાથ ઉઠાકર **'અલ્લાહો અકબર'** કેહકે હાથ બાંધલે, ઓર કીરાઅત પરહે, ઓર રૂકુઅ, સીજદે કરકે એક રકાત પુરી કરે. ઓર દુસરી રકાતમેં જબ કીરાઅત પરહ ચુકે, ઉસીતોર તીનબાર **'અલ્લાહો અકબર'** કેહકે ફીર હાથ તીસરી બાર ન બાંધે, બલકે ચોથીબાર **'અલ્લાહો અકબર'** કેહકે રૂકુઅ કરે, ઓર દુસરી રકાતભી પુરી કરકે અ-તહીયાત પરહકે નમાજ તમામ કરે. ઇદુઝઝોહાકે દીનભી યુંહી કરે, જયસે ઈદુલફીતરમેં હે; પર નમાજસે પેહલે ન ખાએ, બલકે બાદ નમાજે ઇદકે અપની કુરબાની મેંસે ખાવે, ઓર રાહમેં તકબીર પુકારકે પરહતા ચલે ઓર દોનોં ઈદોંમેં બેહતર યું હેકે, એક રાહસે જાવે દુસર રાહસે આવે. નવવીં તારીખ જીલહજકીસે તેરવીં તારીખ અસરકી નમાજ તલક એકબાર પીછે હર નમાજ ફેરઝકે તકબીર પુકારકે કહે.

બયાન નમાજ *તરાવીહકા.

નૈયત તરાહવીહકી નમાજકી.--નવેતો અન ઓસલ્લીઆ લીલ્લાહે તઆલા + રકઆતયને + સુન્નન તરાવીહ § ઇકતદ યતો બે હાજલ ઇમામ § મુત વજ જેહન ઈલા જેહતીલ કા--બતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર.

જીસરોજ રમજાનકા ચાન દેખે ઉસ રાતસે તરાવીહકો શુરૂઅ કરે, ઓર જબ શવ્વાલ મહીનેકા ચાન દેખે ઉસ રાતકો તરાવીહ મોકુફ કરે. તરાવીહકી બીસ રકાતેં હેં, ઓર ઉસકે પરહનેકી તરકીબ ઈસતૌર હે– યાને પેહલે ઇશાકી ચાર રકાત સુન્નત, ઓર ચાર રકાત ફરઝ પરહે, બાદ દો રકાતેં સુન્નત, ઓર દો રકાત નફીલ પરહે. ઈસતૌર ઈશાકી બારા રકાતેં પરહકે તરાવીહકે વાસ્તે સબ મીલકે સલાત કહેં, વોહ યેહ હે

---

* તરાવીહમેં દો રકાતકી નૈયત કરે તો, ઉપર જો નૈયત લીખ્ખી હુઇહે વોહી પરહે. લેકીન જો ચાર રકાતકી નૈયત કરે તો + રકાતયને + લીખ્ખાહે, વહાં 'અરબા રકાતીન' પરહે. ઓર અગર અકેલા નમાજ પરહે તો § § યેહ નીશાનીકે બીચકી ઇબારત છોડદે, ઓર ઇમામકે સાથ પરહતા હોતો, ઇસકુ નછોડે.

અસ સલાતો સુન્નત તરાવીહ વ રહમતુલ્લાહે લાઇલાહા ઇલ લલ્લાહો વલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર વલીલ્લા હીલ હમ્દ. ચેસલાત કહે બાદ નૈયત નમાજકી કરકે દો રકાત પરહે. જબ દો રકાત પરહ ચુકે. તબ યેહ પરહે "**ફદલુન મીનલ્લાહે વ નેઅ મતુવં વ મગફે રતુન વ રહ મહ, લા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહો વલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર વલીલ્લા હીલ હમ્દ.**" ફીર દુસરી દો રકાત પરહે, ઔર પરહે બાદ યેહ દુઆ પરહે "**સુબહાના ઝીલ મુલકે વલ મલકુત સુબહાના ઝીલ ઇજજતે વલ અઝમતે વલ હયબતે વલ કુદરતે વલ બહા-એ વલ કીબરીયાએ વલ જબરૂત સુબહાનલ મલેકીલ કુદ્દુસ સુબહાનલ મલેકીલ હૈઇલ લઝી લા યનામો વલા યમુતો વલા યફુતો સુબ્બુ હુન કુદ્દુ સુન રબ્બોના વ રબ્બુલ મલા યે ક તો વર રૂહ.**" ઇસકે બાદ કોઇ દુઅ જો આગે ઇસ રીસાલેમેં લીખ્ખી હુઇહેં ઉનમેંસે યા દુસરી કોઇ પરહે, ઔર દુઆકે બાદ '**નબીઓના મોહમ મદ નીલ બદરો સલ્લુ અલેહે સલ લલ્લાહો અલયહે વ સલ્લમ, વ લાઇલાહા ઇલ લલ્લાહો વલ્લાહો અકબર, અલ્લાહો અકબર વલીલ્લા હીલ હમ્દ,**" પરહે.

ઉપર જો બયાન લીખ્ખાહે ઇસતોર તમામ તરાવીહમે અમલ કરે, યાને હર દો રકાતકે બાદ **ફદલુન મીનલ્લાહે** પુરી પરહે, ઔર જબ ચાર હોવે તબ **સુબહાના ઝીલ મુલ્કે** પુરી પરહે, ઔર દુઆ પરહે; ઔર જબ ચાર રકાત હોવે ઔર દુઆ પરહે, ઉસકે બાદ **નબીઓના મોહંમદ** લીખ્ખા હે વોહ પુરી પરહે. ઔર જબ આઠ રકાત હોવે, ઔર

સુબહાના જીલ મુલ્કે પરહકે દુઆ પરહે, બાદ ખલીફતે રસુલીલ્લાહે બીસ સીદકે વત તહકીક કાતેલલ કુફ્રતે વજ જીનદીક અમીરીલ મોમીનીના વ ઇમામીલ મુત તકીના સૈયેદના અબી બકરે નીસ સીદદીક રદી અલ્લાહો તઆલા અનહો લા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહો વલ્લાહો અકબર વલીલ્લા હીલ હમ્દ.' પરહે ઓર જબ બારા રકાત હોવે તબ, 'રઈ સુલ અસહાબે મુનવ વેરૂલ મસજેદે વલ મીમબરે વલ મેહ રાબ અમીરીલ મોમેનીનાવ ઈમામુલ આદેલીના સૈયેદાના ઉમર બનીલ ખત તાબ રદી અલ્લાહો તઆલા અનહો લાઇ લાહા ઇલ લલ્લાહો વલ્લાહો અકબર વલીલ્લા હીલ હમ્દ,' પરહે. ઓર જબ સોલા રકાત હોવે તબ જામેઉલ કુરઆને ક મસલીત તરતીબે ફી લવહીર રહમાને ઈમામુલ મુનવ વરેઇના અમીરીલ મોમેનીના સૈયેદાના ઉસમા નબનો અફ્ફાન રદી અલ્લાહો તઆલા અનહો લાઈલાહા ઇલ લલ્લા હોવલ્લાહો અકબર વલીલ્લા હીલ હમ્દ' પરહે. ઓર જબ બીસ રકાત હોચુકે તબ, 'અ સ દુલ્લા હીલ ગાલેબ મઝહરૂલ અજાએબે વલ ગરાએબ ઇમામુલ અશા જ ઇના અમીરીલ મોમેનીના સૈયદાના અલી યોબનો અબી તાલેબ રદી અલ્લા હો તઆલા અનહો લા ઇલાહા ઈલ લલ્લાહો વલ્લાહો અકબર વલીલ્લા હીલ હમ્દ" પરહે. ઇસકે બાદ વીતરકી તીન રકાત ઇમામકે સાથ પરહે, ઓર દો રકાત નફીલ ઇશાકી પરહે. બાદ કોઇ દુઆ પરહે.

બયાન આશુરેકી નમાજકા.

આશુરેકે દીન છે રકાત પરહે. હર રકાતમેં બાદ સુરે ફાતેહાકે વશશમ્સ એકબાર, ઓર કદર એકબાર, ઓર સુરે ઈજાજુલ જલતીલ અરદા એકબાર, ઓર તીન કુલ એક એકબાર પરહે. બાદ સલામકે સીજદેમેં કુલયા ઐયોહલ કાફેરૂન સાતબાર પરહે, તમામ ગુનાહ બખ્સે જાએ.

બયાન તહજજુદકી નમાજકા.

બારા રકાત નમાજ તહજ્જુદકી હેં, ઓર ઇસકે પરહને કી બહોત તરકીબેં હેં, લેકીન સહેલતર તરકીબ યેહહે, કે હર રકાતમેં બાદ સુરે ફાતેહાકે સુરે કુલહો વલ્લાહકો પહેલી રકાતમેં બારા મરતબે, દુસરીમેં ગ્યારા મરતબે ઓર તીસરીમેં દસબાર, ઈસતોર હર રકાતમેં એક એક બાર કમતી પરહે, તો આખેરકી રકાતમેં એકબાર કુલહો વલ્લાહ પઢની હોગી. યેહ નમાજ બાદ ઇશાકે દરસે પરહે. ઓર જીસકો પરહની મંજુર હોતો ઇશામેં વીતર ન પરહે. જબ તહજ્જુદકી નમાજ પરહલે. તબ બાદ વીતર પરહે.

બયાન જનાજેકી નમાજકા.

મુરદએ મુસલમાનકો ગુસલ દેના, ઔર કફન ગોર કરના ઔર નમાજ જનાજેકી પરહની ફરઝે કીફાયા હે; જો બાઝે મુસલમાનભી યેહ કામ કર લેંગે, સબકે સરસે ઉતર જાયગા, ઔર જો કીસીને ન કીયા, જીસ જીસકો મુરદેકે અહવાલ માલુમ હોગા, સબ ગુનાહગાર હોંગે. ઔર મુસલ-માન પર લાજીમ હે, કે અપની મોત યાદ રખ્ખે હદીસે શરીફમેં લીખ્ખાહે, જો કોઇ અપની મોતકો દીનમેં બીસ મરતબે યાદ કરેગા, દરજા શહાદતકા પાયેગા. ઔર લાજીમ હુએ, કે જો કીસીકા દેન, યા હક, ઉસપર આતાહો, વ નમાજ, રોજા, યા કફારા કસમકા, યા કુછ ઔર ઉસકે જીમમે હો, ઉન સબ ચીજોંકો લીખકર અપને પાસ રખ્ખે અગર અચાનક મોત આવે, ઉસકે પીછે વારેસ ઉસકે અદા કરેં. જબ ઇનસાન મરને લગે, ઉસકે પાસવાલે કલમા પરહે ઔર સુરે યાસીન. જબ મરજાવે જલદીસે ગુસલ કફનકરકે નમાજ જનાજેકી પરહકે દફન કરેં. ઔર સબર કરેં; રોના ચીલ્લાના ઔર હાએ હાએ કરના, ઔર બાલ નોચના ઔર છાતી પીટના હરામહે. બલકે હજરતને અયસે લોગોંપર

લાનત કીહે, લેકીન ફ્કત દીલસે ગમ કરના, ઓર આંસુસે આહેસ્તા રોના મુજાએકા નહીં અગર બગેર નમાજ પરહે મુરદેકો દફ્ન કીયા, તીન દીનકે અંદર નમાજ ઉસકી ગોર પર પરહે. નમાજ જનાજેકી યુહે—પેહલે નૈયત કરે વોહ નૈયત યેહ હે 'નવેતો અન ઓવદ્દીઆ લીલ્લાહે તઆલા અરબા તકબીરાતીન સલાતીલ જનાજતે ફરદુલ કીફાયતે વસ સનાઓ લીલ્લાહે તઆલા વસ સલાતે અલન નબીએ વદ દોઆઓ લીલ મૈયતે ઈક તદેયતો બે હાજલ ઈમામ મુ તવજ જેહનઈલા જેહતીલ કાબતીશ શરીફતે અલ્લાહો અકબર' નૈયત કરે બાદ દોનોં હાથ કાનોં તલક ઉઠાવે, ઓર બાંધલે ફીર હાથ ન ઉઠાવે; ઓર યેહ દુઆ પરહે. સુબહાનકલ્લા હુમ્મા વબે હમદેકા વતબા ર કસમોકા વ તઆલા જદ્દોકા વ જલ્લા સનાઓકા વલા ઈલાહા ગયરોકા. ફીર અલ્લાહો અકબર કેહકે યેહ પરહે. "અલ્લા હુમ્મા સલ્લે અલા મોહમ મદીન વઅલા આલે મોહમ મદીન કમા સં-લ લયતા અલા ઈબરાહીમા વ અલા આલે ઈબરાહીમા ઈન નકા હમીદુન મજીદ" તીસરી બાર 'અલ્લાહો અકબર' કેહ કે અગર મરદ યા અવરત હોતો યેહ પરહે. "અલ્લાહુમ મ ગ ફેરલે હૈયેના વ મૈયે તેના વ શાહેદેના વ ગાએબેના વ સગીરેના વ કબીરેના વ જક રેના વ ઉનશાના વ હુરરેના વ અબદેના અલ્લા હુમ્મા મન અહયયતહુ મીનના ફ અહ

ચેહી અલલ ઇસલામ, વમન તવફ્ફયતહુ મીનના ફ્ત વફ્ફહુ અલલ ઇમાન, અલ્લા હુમ મગ ફેરહો વર હમહો વઆફેહી ફાફો અનહો" અગર મઇયત લડકા હો તો ઇસકે બદલે યે દુઆ પરહે "અલ્લા હુમ મજ અલહો લના ફ્રતવં વજ અલ હો લના અજરવં વ જુખરવં વજ અલહો લના શાફેઅ વં વ મુશફ્ફેઆ." અગર લડકી હોતો ઉસકે બદલે 'અલ્લા હુમમજ અલહુા લના ફ્રતવં વજ અલહુા લના અજરવ, વ જુખરવં વજ અલહુા લના શાફે અવં વ મુશફ્ફેઆ', પરહે. ફીર ચોથી બાર 'અલ્લાહો અકબર' કેહકે 'રબ્બના આતેના ફીદ દુનીઆ હસન તવં વફીલ આખેરતે હસનતવં વકેના અજાબનનાર' પરહકે દોનોં તરફ સલામ ફેરે, નમાજ તમામ હુઇ.

જો બચ્ચા પયદા હોકે રોવે યા હરકત કરે, કે જીના ઉસકા માલુમ હો, ઉસપર નમાજ પરહે. ઓર જો મુરદા પયદા હો, ગુસલ દેકે કપડેમેં લપેટકે દફ્ન કરદે, નમાજ ન પરહે. જીસ અવરતકા ખાવીંદ મરે, ઉસ અવરતપર વાજેબ હયકે, ચાર મહીને ઓર દસરોજ તક સોગ કરે. યાને બનાવ સીનગાર મવકુફ કરે, મેહદી ચુડી સુખ જાફરાની કપડા ઇસ્તેમાલ ન કરે; ઓર સરમે તેલ સુરમા કાજલ ન લગાવે; ઓર ખાવીંદકે ઘરસે બાહેર ન જાએ ઓર જો કોઇ કારોબાર સવદ સલફ્ફકો 'નહો લાચારીકો દીનમે બાહેર જાયા કરે; ઓર રાતકો ઉસી ઘરમેં રહા કરે, પર જો ચોરોંકા રાતકો ખવફ હો, યા ઘર ગીરજાવે, યા કોઇ

જબરદસ્તીસે ઉસ ઘરસે નીકાલે, લાચારીકો કીસી ઓર ઘરમેં જાકે સોગ કરે. પર સબરસે બેઠી રહે, પીટના ચીલ્લાના હરામ હે. જબ ચાર મહીને દસ રોજ હોલે. સોગ દુર કરે. યાને મેહદી યા ખુશબુ લગાવે. ઓર જો ખાવીંદકે સીવા કોઇ ઓર મરજાએ, બાપ યા ભાઇ યા બેટા યા ઓર કોઇ તીન દીન તકસોગ કરના જાયેજ હે; વાજેબ નહીં, ચાહે કરે ચાહે ન કરે. ઓર તીન દીનસે જીઆદા સોગ કરના હરામ હે. કબરસ્તાનમેં જીયારતકે વાસ્તે જાના સવાબ હે. પર કબરોંકો દેખકર અપની મોત યાદ કરે, ઓર ખુદાસે અપને વાસ્તે ઓર મુરદોંકે વાસ્તે દુઆ રહમતકી ઓર બખશીશકી માંગે, ઓર "**અલહમ્દ**" ઓર **કુલહો વલ્લાહ** ઓર **અલહાકોમુત તકાસીરો** યા ઓર કુછ કલમે પરહકે સવાબ ઉનકો બખશે. અવ્વલ કબરસ્તાનમેં જાકર યેહ દુઆ પરહે. **અસ્સલામો અલૈય કુમ યા અહલલ કુબુરે મીનલ મુસ્લેમીના વલ મોમેનિના અન તુમ લના સલફુન વ નહુનો લકુમ તબ ઉન વ ઇનના ઇનશા અલ્લાહો બેકુમ લાહેકુન, યર હમુ લ્લા હુલ મુસ તક દેમીના મીનના વલ મુસતા ખેરીના નસ આ લુલ્લાહા લના વ લ કુમુલ આફી યતા ૨ યગ ફેરૂલ્લાહો લના વ લ કુમ વ યર હમો નલ્લાહા વ ઇયાકુમ**"

જો ઈબાદત ખુદાકે વાસ્તે કરે, નમાજ, નફીલ યા રોજા, યા હજ, યા ફકીરોંકો ખીલાના, યા પાની પીલાના ઓર ઉસ ઈબાદતકા સવાબ મુરદોંકી રૂહકો બખશે, ઉસે સવાબ પહોંચતાહે. પર જો નૈયત ઉસ ઈબાદતમેં ખુદાકે વાસ્તે નકી, જયસા બાઝે જાહેલ કરતે હે. યાને પીરોંકે નામપર બકરા યા મુરગા પાલકે નીયાજ કરતેહે. અયસ, નીઆજ કામકી નહીં. અયસિ બાતોંસે પીર નાખુશ હોતેહે ઓર યેહ લોગ ગુનાહગાર હોતે હેં, બલકે બાઝે ઉલમાને અયસે બકરે ઓર મુરગેકા ગોસ્ત ખાના હરામ લીખખાહે, ખુદા મુસલમાનોંકો અયસી બલાઓંસે બચાવે. કબરોંકો સીજદા કરના હરામહે, ઓર ગીર્દ ઉનકે કુરબાન હોના. મન્નત ઉનકી માનની, ઓર રોશની કરની, ઓર દુઆ ઉનસે માગની બહોતહી બુરાહે. બલકે ઉનકે નામપર બેડીઆં પહેનની, ડોરે ડાલનેભી બુરા હે; ઓર સરપર બાલ ચોટી ઉનકે નામપર રખનીભી નીહાયત બુરા હે. એહ રસમે જાહેલોંકી હે. હકતઆલા નજાતદે. જીસે દુઆ અવલીયા કે વસીલેસે મંજુર હો યું કહે-યા અલ્લાહ મેરી મુરાદ ફલાને વલીકે તુફલસે બરલા. ઓર યું નકહે, યા પીર મેરી મુરાદ બર લાવ. ઓર નીયાજ યું કરે, યા અલ્લાહ મુઝે બેટાહો, તેરે નામકા ફકીરોંકો ખાના ખીલાઉંગા, ઓર સવાબ ઉસકા વલીકી રૂહકો બખશુંગા. યું નકહે યા પીર તુ મુઝકો બેટા

દેગા, તેરી નીયાજ કરૂંગા. એસી બાતેં બહોત બુરી હેં, ખુદા અમલકી તવફીક દે. શબબરાતકો મુરદોંકી ગોરપર ચીરાગ જલાને, બલકે હર વકત જલાનેભી હરામ હે અવલીયાકી ગોરહો, યા શહીદકી, યા કીસી ઓરકી. ઓર લાલ. તાગે બાસનપર બાંધકે મુરદોંકી ફાતેહા દેની બેહુદા બાત હે. જીસે ફાતેહા દેની મંજુરહો, ખાના પાની ખુદાકે વાસ્તે મોહતાજોંકો દેકે સવાબ મુરદેકો બખ્શદે, જીઆદા બખેડા બેવકુફી હે. ઓર શબબરાતકો ઘરોંકે અંદર બહોતસે ચીરાગ જલાના, ઓર આતશબાજી છોડના હરામ હે, કયું કે યેહ રાત બુજુર્ગ હુએ. ઇસરાતમેં ઇબાતદ કરે બીદઅતોંસે દુર રહે

ઈસલામકા તીસરા રૂકુન જકાત.

બયાન જકાતકા

તીસરા રૂકુન ઇસલામકા જકાતહે, ઓર વોહ ફર્જ હે જોકોઇ ફર્જ નજાને વોહ કાફીર હે. ઓર જીસપર ફર્જ હે, ઓર અદા નકરે, તો કયામતકે દીન ઉસકા માલ સાંપ બીછ્છુ હોકે ઉસકે ગલેમેં તવક હોગા. ઓર સોના ચાંદી દોજખમેં ગર્મ કરકે, ઊસકે બદનપર દાગ દેંગે. જકાત ફર્જ હે, મુસલમાન આકેલ બાલેગપર. જબ માલેક નીસાબકા હો

ઓર વોહ નીસાબ કારોબારે ઝુરૂરીસે બચ રહે; ઓર, નીસાબપર એક બરસ પુરા ગુજરે, યાને ગુલામ પર જકાત નહીં; ઓર લડકે ઓર દીવાનેકે માલપર જકાત નહીં. 'ઇમામ આઝમ' કે મજહબમેં ઓર ઊલમા ફરમાતે હેં, કે લડકે ઓર દીવાનેકે માલમેંભી જકાત ફરજ હે; ઊનકે તરફસે વાલી ઉનકા દેવે, ઓર જીસકે પાસ માલે નીસાબસે કમ હો, ઉસપર જકાત નહીં, ઓર જીસકે પાસ માલ નીસાબ ભર હો, ઓર વોહ ઉતના યા ઉસસે જીઆદા કરઝદાર હો, ઉસપર જકાત નહીં. રેહનેકે ઘરોંમે, પહેનનેકે કપડોંમે ખીદમતકે ગુલામોંમેં, સવારીકે જાનવરોમેં, લડાઇકે હથીઆરોંમે, કસબકે અવજારોંમે, પરહનેકી કીતાબોમેં, ઓર જોનસી ચીજેં ઘર કે કારોબારમેં કામ આતે હેં, જેસા તવા, તગારી, પકાનેકે બરતન, ઇનમેંભી જકાત નહીં જીસ માલમેં જકાત ફરજ હે, વોહ માલ તીન કીસમ હે એક કીસમ—નકદી યાને સોના ચાંદી ખાહ રૂપીઆ અશરફીહો, યા જેવર યા પતરે સોને ચાંદીકે હો. નીસાબ ચાંદીકે દો સો દીરમ હે; જીનકે બાવન તોલે છ માશે ચાંદી હોતી હે. જીસે હકતઆલા દે, ઓર બા પીકે ઇતની ચાંદી ઉસકે પાસ બચે, ઓર બરસ દીન ઊસપર ગુજરે, ચાલીસવાં હીસ્સા ફરજ જાનકે ખુદાકી રાહમેં દેવે, ઓર નીસાબ સોનેકી બીસ મીસકાલ હેં, જીસકા સાત તોલે છે

માશે સોના હોતા હે. જીસકે પાસ ઇતના સોના કારોબારે ઝુરૂરીસે બચ રહે, ઓર બરસ રોજ ઉસપર ગુજર જાએ ચાલીસવાં હીસ્સા જકાત દે. જીસકે પાસ નીસાબસે કમ ચાંદીહો, ઓર નીસાબસે કમ સોના હો, મોલ કરકે પુરા કરલે; ઓર ચાલીસવાં હીસ્સા જકાત દે. નીયત જકાતમેં ઝુરૂર હે, બગેર નીયતકે અદા નહીં હોતી. જીસપર જકાત ફ્રર્જ હો જીસવકત ચાવીસવાં હીસ્સા જુદા કરે, ઉસે જકાત જાનકર જુદા કર રખખે, ઓર ફકીરોંકો દે. ઓર જો જુદા નકરે, જબ કીસી ફકીરકો કુછ દે, ઉસ વકત જીમેં સમઝ લે કે જકાત ફરજ અદા કરતા હું- અગર નીયત જકાત કી નકી, ઓર સારા માલ બાંટ દીયા, જકાત સરસે ઉતર ગઈ ઓર જો કુછ માલ રખખા, કુછ ફકીરોંકો દીયા, ઓર નીચત જકાતકી નકી, બાઝે ઉલમાને કહા હે, સારે માલકી જકાત ઉસ પર લાજીમ હે. ઓર બાઝોને કહા જીતની માલ બાંટા ઉસકી જકાત સરસે ઉતર ગઈ; જીતના રહ ઉસકી જકાત દે.

દુસરી કીસમ જકાતકી ચેહે, કે સવદાગરીકે વાસ્તે ખરીદા કુપડા, યા ગલ્લા, યા કુછ ઓર, જબ અયસે માલ પર બરસ ગુજરે, ઉસકી કીમત કરે. અગર બાવન તોલે છે માશે ચાંદી યા ઉસસે જીઆદા કીમત ઉસકે ઠેહરે ચાલીસવાં હીસ્સા જકાત દે.

તીસરી કીસમ માલ જગાતકી જાનવર હેં યાને ઊંટ, ગાયે, બકરીઆં નર માદા, અગર સારે બરસ યા આધે, બરસસે જીઆદા જંગલમેં ચુગા કરે, જકાત ઉનમેં વાજેબ હે. ઊંટકી જકાતકે મસાઇલ બયાન નહીં કીએ ગયે. તીસ ગાયે બેલોંસે કમમેં જકાત નહીં. જબ તીસ પુરે હોં ઓર બરસ ઉનપર ગુજરે, એક તબીઆ યાને પડયા યા પડવા બરસ દીનસે ઝીયાદા દો બરસસે કમકી દેવે. જબ ચાલીસ હોં એક મસના યાને દો બરસસે જીઆદા તીન બરસસે કમકા પડયા યા પડવા દેવે. જબ સાઠ હોં, દો તબીએ દે. જબ સત્તર હોં એક મસના ઓર એક તબીઆ, જબ અસ્સી હોં દો મસ્ને, જબ નવ્વે હોં, તીન તબીએ, ઓર જબ સો હોં, દો તબીએ ઓર એક મસના દે. ઇસીતોરસે હરેક તીસમે તબીઆ, ઓર ચાલીસમેં મસના દીયા કરે. ગાય ભેંસકી જકાત એક તોર હે. ચાલીસ બકરેસે કમ જકાત નહીં જબ ચાલીસ પુરે હોં, ઓર બરસ ઉનપર ગુજરે, એક બકરી જકાત એકસો બીસ તક; જબ એકસો ઇકીસ બકરે હોં તો દો બકરે જકાત હે દોસો તલક; સબ દોસોસે એક જીઆદા હો, તીન બકરે દે. એક કમ ચારસો તલક; જબ ચારસો પુરે હોં ચાર બકરે દે. ફીર હર સેંકડેમેં એક બકરી દીયા કરે. ભેડ બકરીકી જકાત એક તોર હે, ચાહે બકરી હે ચાહે બકરા દે.

છોટે બડે સબ જાનવર ગીનકે જકાત દે, મુસલમાનોંકો દે, કાફરોંકો નદે, ફકીરોંકો દે, દવલતમંદોંકો નદે, દવલતમંદ વોહ હે, કે માલીક નીસાબકા હો, ઓર જો નીસાબસે કમ માલ ઉસકે પાસ હો, જકાત ઉસે દેની જાયેજ હે. જકાત અપને માંબાપકો ઓર દાદા, દાદી, ઓર નાના, ઓર નાની, ઓર અવલાદકો, ઓર અવરત, ઓર અપને ગુલામ યા લોંડીઓ કો, ઓર ઉન લોગોંકો નદીયા જાયે, જીનપર ખુદ જકાત વાજેબ હે. ઓર અવરત અપને શૌહરકો નદે, ઓર જકાતકા પઐસા સૈયેદોંકો નદે, સીવાં જકાતકે ઓર કુછ અદબ સે ગુજરાને અગર ચયે ભાઈ કરાબત વાલે મોહતાજ હોં, જકાત ઉનકો દેની ખુબ હે.

બયાન સદકએ ફીતરકા.

જો શખ્સ માલીક નીસાબકા હો, ઈદકે દીન સદકા ફીતરકા દેના ઉસપર વાજેબ હે, જીતને આદમી ઘરકે હોં, હરેકકી તરફસે દોસેર ગંહુમ, યા ચાર સેર જવ ફકીરોંકો દેકે ઈદકી નમાજકો જાએ. પર અપની જોરૂકી તરફસે ઓર બેટા બેટી બાલેગોંકી તરફસે દેના ઝુરૂર નહીં; વોહ અપને પાસસે આપ દેવેં, અગર માલીક નીસાબકે હો. પર ગુલામ બાંદીકી તરફસે દે. જીસને સદકા ફીતરકા ઈદકે દીન નદીયા

જબ ચાહે દે. જોકોઈ કીસીકે ઘર ઉતરે તીન દીન તક ઝીયા ફ્તત ઉસકી ખુશીસે કરની સુન્નત હે. સવાલ કરના બગૈર મોહતાજીકે હરામ હે.

બયાન કુરબાનીકા.

જો શખ્સ માલીક નીસાબકા હો ઇદુઝઝોહાકિ દીન કુરબાની ઉસપર વાજેબ હે. બકરી બરસ દીનકી યા જીઆદાકી યા ગાય દો બરસ યા જીઆદાકી, યા ઊંટ પાંચ બરસ યા જીઆદાકા જુબ્હ કરે. ઓર જો સાત આદમી એક ગાય યા ઊંટ શરીક હોકે, કુરબાની કરે જાયેજ હે, અગર સબકી ગરઝ કુરબાની હો. જાનવર કૂરબા બેએબ જુબ્હ કરે. કુરબાની ઇદકી નમાજસે પેહલે જાયેજ નહીં, ઇદકી નમાજસ પીછે જુબ્હ કરે. તીન દીન તક જુબ્હ સહીહ હે, દસવીં, ગ્યારવીં, બારવીં, અગર તીન દીનકે અંદર કુરબાની નકી, જીતી કુરબાની યા ઉસકી કીમત ફકીરોંકો દે. સદકા ફીતરકા ઓર ઇદુઝઝોહાકા હર સાહેબે નીસાબ પર વાજેબ હે, નીસાબસે પરહનેવાબે હો યા નહો. જયસા કપડા પહેનનેસે યા ઘર રેહનેસે જીઆદા હો, ઓર કીમત ઉસકી નીસાબ હો- ઓર નીયત તીજારતકી નહો, પર જકાત ફેર્ઝ હોગી; જબ નીયત તીજારતકી ઉસમેં હોગી ઓર બરસભી ઉસપર ગુજરેગા.

ઈસલામકા ચવથા રૂકુન રોઝે રમઝાનકે

ચવથા રૂકુન ઈસલામકા રોઝે રમઝાનકે હે. જોકોઇ ફર્ઝ નજાને કાફીરહે ઓર જીસપર ફરઝ હોં, નરખ્ખે બડા ગુનાહગાર હે. નૈયત રોઝેમેં ફરઝ હે, બગેર નૈયતકે રોઝા સહીહ નહીં. નૈયત રોઝેકી હર રાત કીયા કરે. વકત નૈયતકા સારી રાત હે, સુબ્હકી નમાજસે પેહલે સબ ઉલમાકે મઝ હબમેં હે. લેકીન ઇમામે આઝમકે નજદીક જીસને નૈયત રોઝેકી રાતમેં નકી, દીનમેં દો પહરસે પેહલે કરલે, અગર કુછ ખાયા પીયા નહો. ઓર દો પહેરસેપીછે નૈયત કીસીકે મઝહબમેં સહીહ નહીં. અગર કીસીને ચાંદ રમઝાનકા અપની આંખોંસે દેખા, ઓર કાઝીને ઉસકી બાતપર એતેબાર ન કીયા, ઓર શહેર વાલોંકો રોઝેકા હુકમ નકીયા, ઉસ ચાંદ દેખનેવાલે પર રોઝા રખના વાજેબ હુવા. ઓર જો ઇદકા ચાંદ અપની આંખોસે દેખા, ઓર કાઝીને ઉસકે કેહનેસે ઇદ નકી, ઉસ શખ્સકો રોઝા ઇફતાર કરના જાયેઝ નહીં. બલકે સબ મુસલમાનોંકે સાથ ઇદ કરે. ઓર જો દોનો સુરત મેં ઉસને રોઝા નરખખા, યા એકમેં નરખખા કઝા ઉસ રોઝેકી ઉસપર વાજેબહે; પર કફ્ફારા ઉસપર વાજેબ નહીં. જીસને રમઝાનકે રોઝેમેં કસ્દ કરકે ખાયા યા પીયા, ગીઝા યા દવા

યા જીમાઅ કીયા ફસ્દન ઉસકા રોજા ટુટા. ઔર ઉસપર કઝા ઉસ રોજેકી વાજેબ હુઇ. ઔર કફ્ફારા યાને ગુનાહગારી ભી વાજેબ હુઈ. એક બરદા આઝાદ કરે, ઔર જો બરદા મોયસ્સર ન હોવે, તો દો મહીનેકે બીલા ફસલ યાને એક લખ્ત રોજે રખખે. અગર કોઇ રોજા દો મહીનેકે અંદર ઉજરસે યા ગેર ઉજરસે ટુટ ગયા, ફરકે નયે સીરેસે દો મહીનેકે રોજે રખખે. પર જો અવરતે હયેઝ ઔર નિફ્ફાસકે ઉજરસે દો મહીનેકે અંદર કોઈ રોજા ખાયા મુજાયેકા નહીં. ઔર જો રોજા રખનેકી તાકત નહો, સાઠ ફકીરોંકો ખાના દેવે; એક એકકો ઇતના દે જીતના સદકએ ફીતરમેં દેતા હે. ઔર જો રમઝાનકે સીવા ઔર કોઈ રોજા રખખે ઔર તોડદે, કફ્ફારત નહીં હોતી, બલકે કઝા વાજેબ હે. ઔર રમઝાનકા રોજા ખતાસે તોડા, જયસે કુલ્લી કરતે હુએ બેકસ્દ હલ્કમે પાની ઉતર ગયા, યા કીસીને ઉસે પછાડકે જોરસે હલ્કમે પાની યા ઔર કુછ ડાલ દીયા, યા કાનમેં યા નાકમે દારૂ ડાલદી યા જો ચીજ દવા ગીજા નહીં જયસે કંકર મીટ્ટી લકડી ખાયા કસ્દ કરકે, યા મુંહ ભરકે કયેકી યા રાત ખ્યાલ કરકે ખાના સહરીકા ખાયા, પીછે માલુમ હુવા કે રાત નથી, બલકે સુબ્હા સાદીક હોગઇથી, યા ઉસને ખયાલ કીયાકે દીન આખેર હો ગયા, ઔર રોજેકા વકત હો ગયા, યેહ બાત ખયાલ કરકે રોજા ખોલા પીછે દીન નીકલ આયા, યા સોતે આદમીકે હલ્કમેં પાની જા પડા, ઇન

સબ સુરતોંમે રોજા ટુટા, ઓર કઝા ઉસકી વાજેબ હુઇ. પર કફ્ફારા વાજેબ નહીં ઓર જો રોજેકો ભુલ ગયા. ઓર ભુલકર ખાયા, યા પાની પીયા યા જીમાઅ કીયા, યા ગુસલકી હાજત હુઇ, યા બદનપર તેલ મલા યા આંખોં મેં સુરમા ડાલા, તોભી રોજા નહીં ટુટા રોજેમેં ગીબત કરના યાને ગીલા કીસીકા કરના, ઓર કીસીકો ગાલીદેના ઓર બુરા કેહના નીહાયત બદ હે. સવાબ રોજેકા જાતા રેહતાહે. બલકે રોજદારકો લાયેક હેકે રોજેકો પાક સાફ રખખે ઓર હલાલ ચીજોંસે ઇફતાર કરે, ઓર ઇબાદતમેં મશગુલ રહે. જુઠ દગાબાજી મવકુફ કરે. ઇસ મહીને મુબારકકો ગની મત સમઝે, એક ઇબાદત ઇસ મહીનેકી સત્તર મહીનેકે બરાબર હે, ફકીર ગરીબકી ખીદમત ગનીમત જાને, ઓર સદકા ફીતરકા ઇદકે દીન નીહાયત ખુશીસે અદા કરે, તો રોજે ઉસકે મકબુલ હોં. મરીઝ ઓર મુસાફીરકો રોજે રમઝાનકે ખાના જાયેજ હે, ઓર જો રોજા રખખે તોભી જાયેજ હે. પર જો રોજા રખનેસે મરનેકા અંદેશા હો, રોજા રખના ગુનાહ હે. જીસ મરીઝ મુસાફીરને રોજે રમઝાનકે ખાએથે, ઓર વોહ ઉસી મર્ઝમેં મરગયા, યા સફરમેં મરગયા ગુનાહગાર નહીં; ઓર બીમાર ચંગા હોકે મરા યા મુસાફીર મુકીમ હોકર મરા, જીતને દીન ચંગા હોકે જીતા રહા, યા મુસાફીર મુકીમ હોકે જીતા રહા, ઉતને દીનોંકી કઝા વાજેબ હુઇ. જયસે દસ રોજે બીમારી યા સફરમેં ખાએ, ફીર

અછછા હોકે યા મુકીમ હોકે પાંચ દીન જીયા, અબ ઉસ પર પાંચ રોજોંકી કઝા વાજેબ હે. અગર કઝા નકી, વારીસ પર વાજેબ હે, કે હર રોજેકે બદલે દો સેર ગંદુમ યા ચાર સેર જવ ફકીરોંકો દે. પર દેનાવારીસ પર જબ લાજીમ હે, કે મુરદા કેહ મરા હો, ઔર બગેર કહે વાજેબ નહીં. પર બગેર કહે વારીસને દીયા તોભી સહીહ હે. કઝા રમજાનકી ચાહે એક લખ્ત રખખે, ચાહે ફર્કસે રખખે, લેકીન કફારતે એક લખ્ત વાજેબ હે. જો શખ્સ નીહાયત બુરહા હો, ઔર તાકત રોજેકી ન રહે, રોજા ન રખખે ઔર એવજ હર રોજેકે બરાબર સદકએ ફીતરકે ફકીરોંકો દે, ફીર અગર તાકત રોજેકી આજાએ, ઉન રોજોંકો કઝા કરે. જો અવરત હમલસે હો યા દુધ પીલાતી હો અગર રોજા રખનેસે ઉસકે બચ્ચેકો ઇજા હો, રોજા ખાવે, ઔર કઝા રોજેકી ઉસપર વાજેબ હે. અવરત હયેઝો નિફ્ફાસવાલી રોજા ખાવે, જબ પાક હો ઉસકી કઝા કરે. જો કોઇ ઇદુઝઝોહાકે અરફેકે દીન રોજા રખખે, એક બરસ અગલે ઔર એક બરસ પીછલેકે ગુનાહાં બખ્શે જાવે. ઔર જો રોજા આશુરેકા રખખે, એક બરસકે ગુનાહાં બખ્શે જાવે. જયસે નમાજ સીવા ખુદાકે કીસીકે વાસ્તે પરહની જાયજ નહીં, રોજાભી કીસી ઔરકા રખના જાયેજ નહીં ચુનાચે ફી જમાનના બાઝ જાહેલ અવરતેં પીરોંકે રોજે રખતી હેં, બહોત બુરાહે. બરસમેં પાંચ રોજે રખના હરામહે. ઇદુલફીતર. ઔર ઇદુઝઝોહા, ઔર જીલહજકી

ગ્યારવીં, બારવીં, ઓર તેરવીં તારીખકો રોજા નહીં રખખે.

ઈસલામકા પાચવાં રૂકુન હજ.

પાંચવાં રૂકુન ઇસલામકા હજ હે, જીસે ખુદાએતાલા ખરચે રાહ ઓર સવારી દે, ઓર રાહમેં અમનહો, હજ ઉસપર ફર્ઝ હે. જોકોઈ હજકો ફર્ઝ નજાને વોહ કાફેર હે. ઓર જીસપર ફર્ઝ હો. અદા ન કરે વોહ ફાસીક યાને બડા ગુનાહગાર હે. હજ સારી ઉમરમેં એકબાર ફર્ઝ હે. જબ ખુદા અસબાબ મોયસ્સર કરે, ઉસવકત મસાઇલ માલુમ કરલે, ઇસવાસ્તે બાકી મસાઇલ બયાન ન કીયે.

બયાન અકીકેકા.

હદીસે શરીફમેં આયા હે, કે અકીકેકા યેહ હુકે હે, કે જબ લડકા પયદા હોવે, તબ દો બકરે જુબ્હ કરે. ઓર લડકી પયદા હોવેતો એક બકરા જુબ્હ કરે. ઓર "**હજરત સલ અલ્લાહો અલેહે વસલ્લમ**" ને અપના અકીકા ચાલીસવેં બરસ બાદ નુબુવ્વતકે કીયાહે. ઓર જો શરાયત ઓર એહકામ કુરબાનીકે હેં, વે શરાયત ઓર એહકામ

અકીકેકેભી હૈ. ઓર પયદા હોનેકે બાદ લડકેકે સીધે કાનમેં અજાન કહે, ઓર દાહને કાનમેં અકમત કહે, ઓર થોડીસી ખજુર યા ઓર મીઠી ચીજ ચાબકે લડકેકે તાલુપર લગાવે. ઓર મુસ્તહબહૈ, જબ બચ્ચા બોલને લગે, તબ ઉસકો કલમએ તૈયબ તાલીમ કરે, કે પેહલે ઉસકી બાત કલમએ શરીફ હોવે. જુબ્હ કરનેવાલા વકત જુબ્હકે યેહ પરહે— —"**અલ્લા હુમ્મા હાજેહીલ અકીકતા લે ઈબની ફુલાને દમોહા બે દમેહી વ લહમોહા બે લહમેહી વ અઝમોહા બં અઝમેહી વ જીલદોહા બે જીલદોહા વ શારોહા બે શઅરેહી મુખઓહા બે મુખએહી અલ્લા હુમ્મ અજ અલહા ફીદાઅન લે ઈબની મીનન્નારે બીસમીલ્લાહે અલ્લાહો અકબર.** ઓર ફુલાનેકી જગેપર લડકેકા નામ લેવે. ઓર મજબુહકે હાડકા ન તોડે, ઓર સંધ સંધ જુદા કરે યા પકાકે પુરે પુરે અઝુ નીકાલે, ઓર એક રાન દાઈકે, દેવે, ઓર ગોશ્ત તસદ્દુક કરે, ઓર માબાપ ઉસકો ખાવે અગર ન ખાવેં તો મુઝયકા નહીં. અકીકા સાતવેં રોજ કરે, અગર સાતવેં રોજ ન કીયા, તો ચવધવેં રોજ યા એકીસવેં રોજ. ઈસતરેહ હફતેમેંકા ખ્યાલ કરલેવે. ઓર લડકેકા સર, મુંડાવે, ઓર બાલ ચાંદીસે તોલકર ફકીરોંકો તકસીમ કરે ઓર બાલકો કીસી મકાનમેં દફન કરે.

બયાન મુતફ્રરરેકાત નૈયેતોંકા, ઔર ફાતેહા ઔર દુઆઓંકા.

'રમઝાનકે રોજેકી નિયત.'

નવેતો અન અસુમો ગદન માન અદાએ શાહરે રમદાન ફરદુલ્લાહે તઆલા.--

'રોજા ખોલનેકી નૈયત'.

અલ્લા હુમ્મા લકા સુમતો વબેકા આમનતો વ અલયકા તવકકલતો વ અલા રીજકેકા અફતરતો નવેતો સવમલ ગદ મીન શાહુરે રમદાન.--

'અવરતસે સોહબત કરતે વકત યેહ પરહે'.

નવેતો અન અજ મઆ માઆલ મરાતીલ મનકુ હતે લેતલ બીલ મવલુદ ઇલા જેહતીલ ઇબાદતે બે અમરીલ્લાહીલ અઝીમ બીસમલ્લા હીર રહમા નીર રહીમ.

આંખોમેં સુરમા લગાતે વક્ત યેહ દુઆ પરહના

રબ્બના અતમામ લના નુરના વગફીર લના ઇન નકા અલા કુલ્લે શેઈન કદીર.

'આયનેમેં દેખતે વકત યેહ પરહે.'

ફ તબા રકુલ્લાહો અહસનુલ ખાલેકીન.

'મુરદેકી ગુસલકી નૈયત.'

નવેતો અગ તસેલા હાઝલ મૈયેતલ હાદેરા વાજેબલ ગુસલે ઇમતે સાલલ લે અમરીલ્લાહે તઆલા વ ઇસતેબા હતીસ સલાતે વ રફઈલ હદસ.

'કુરબાનીકી નૈયત.'

નવેતો અન ઉદહીયતા લીલ્લાહે તઆલા અલ્લા હુમ્મા હાઝા મીનકા વ ઇલયકા ફ ત કુબ્બલ મીનની બીસમીલ્લાહે અલ્લાહો અકબર.

'જાનવરકે જુબ્હ કરનેકા નૈયત'

નવેતો અન અજ બહા હાઝલ*—હતતા યખરોજા મીનહો દમુમ મસપુ હુન હલા લન તૈયેબન. બીસમીલ્લાહે

અલ્લાહો અકબર.

ફાતેહા હજરત રસુલુલ્લાહકે નામકી

અલફાતેહા ઇલા જનાબે હદરતે સૈયદના વ સનદના વ નબીએના વ હબીએના વ શફીએના મોહમ્મદ મદીર રસુલીલ્લાહે સલ લલ્લાહો અલેહે વ અલા આલીહી વ અસહાબીહી વ સલ્લમ વ અરવાહે અવલાદ રસુલીલ્લાહે વ અજવાજે રસુલીલ્લાહે વ અસહાબે રસુલીલ્લાહે વ અનસારે રસુલીલ્લાહે વ અસહારે રસુલીલ્લાહે વ મન આ મના બીહી વ અહીબ્બાએહી વ ખુલફાએહી સલ લલ્લાહો અલેહે વ સલ્લમ વલ મોહાજેરીના વ ખમ સતીત તૈયબીના વત તાહેરીના વલ ખુલફાઉર રાશેદીનલ મહદી ઇના વ ઇલા અરવાહીત તાબે-ઇના વ ત બ ઇત તાબેઇના વલ ઉલમાઇલ મુજ ત હે દીના વસ સુ લ હાએ વશ શોહદાએ વજ જોહદાએ વલ ફુકરાએ વલ ગુરબાએ મીનલ અરબે વલ અજમ મીન ઉમ્મતે મોહમ મદીન સલ લલ્લાહો અલેહે વ સલ્લમ ફાતેહા

*જાનવર જુબ્હ કરનેકી નૈયતમેં જહાં હાજલ લીખકર જગા છોડદીહે, વહાં અગર ગાયે હોતો 'બકરે,' ઓર અગર ઊંટ હોતા 'જમલે' ઓર ભેંસ હોતો 'જામુસા' અગર બકરી હો તો 'ગનમા' ઓર મુરગી હો. તો "દુજાજ" ઓરહિરન હો, તો 'ઝબી નના' ઓર કોઇ પરીંદા હોવે, તો 'તયરે' પરહે. ઓર વહાંસે બાકીકી નૈયત તમામ કરે. ઓર જુબ્હ કરે.

ફાતેહા હજરત પીરકે નામકી.

અલ ફાતેહા ઇલા રૂહે હદરતે ગવસીસ સમદાની કુતબો રબ્બાની મહબુબે સુબહાની સુલતાનીલ આરેફીના સૈયેદેના વ મવલાનશ શયખે મોહ ઇદદીને સૈયદના અબદીલ કાદેરીલ જીલાની કદ દ સલ્લાહો સીર રહુલ અજીજ શયઉન લીલ્લાહે અલ ફાતેહા.

કુલ અવલીઆકે નામકા ફાતેહા

ઈલા અરવાહે કીદ વતીલ વાસેલીના વ જુબ દતીલ આરેફીના જમીએ અવલીયા અલ્લાહે રહેમા હુમુલ્લાહો તઆલા શેયુન લીલ્લાહે ફાતેહા.

તમામ હકદારોંકે નામકી ફાતેહા

અલફાતેહા ઈલા અરવાહે વાલેદીના વ વાલેદીકુમ વલે ઉસતાજીના વલે ઉસતાજીકુમ વલે આબાએના વલે આબાએકુમ વલે અજદાદેના વલે અજદાદેકુમ વલે ઉમમહાતના વલે ઉમમહાતેકુમ વલે અમવાતેના વ અમવાતેકુમ વ અમવાત જમીઈલ મુસ્લેમીના વલ મુસ્લમાત વલ મોમેનીના વલ મોમેનાત અલ અહયાયે મ નહુમ વલ અમવાત ફીલ બરરે વલ બહરે વલે જમીએ ઉમમતે મોહમ મદીન સલ લલ્લાહો અલેહે વ સલ્લમ કુલ્લે કારફતે અહ-

લીલ ઇસલામે મીમ મશારેકીલ અરદે વ મગારેબેહા ગફ રલ્લાહો લહુમુલ જનનાહુ અલફાતેહા.

[ઉપર ફાતેહા લીખખેહેં, ઉનમેંસે કોઇભી ફાતેહા પરહે, બાદ સુરે અલહમ્દ એકબાર ઔર કુલહોવલ્લાહ તીન બાર પરહકે, યેહ દુઆ પરહે.] અલ્લા હુમ્મા સલ્લે અલા મોહમ મદીવં વ અલા આલે મોહમ મદીવં વબારેક વ સલ્લેમ સુબહાના રબ્બેકા રબ્બીલ ઇજ્જતે અમ્મા યસેફુન વ સલામુન અલલ મુરસલીના વલ હમ્દો લીલ્લાહે રબ્બીલ આલ મીન બે રહ મતેકા યા અર હમર રાહેમીન.

યેહ દુઆ હર ફરઝ નમાજકે બાદ પરહે

અલ્લા હુમ્મા અન તસ સલામ વ મીન કસ સલામ વ ઇલયકા યરજે ઉસ સલામ હયેના રબ્બના બીસસલામ વ અદ ખેલના દારસ સલામ તબા રકતા રબ્બના વ તઆલયતા યા જલ જલાલે લલ ઇકરામ બે રહ મતેકા યા અર હમર રાહેમીન.

દુઆ

અલ્લા હુમ્મા રબ્બના આતેના ફીદ દુનયા હસનતવં વફીલ આ

ખેરતૈ હુસન તવં વકેના અજાબન નાર વકેના અજાબલ કબરે વકેના અજાબલ હશરે વકેના અજાબલ ફકરે વકેના અજાબદ દેન બેહુર મંતે જદ દીલ હુસને વલ હુસયને વકેના અજાબલ આખેરતે વહ શોરના માઅલ અબરાર બે રહ મતેકા યા અર હુમર રાહેમોન.

દુઆ

યા ઈલાહી કયા કહુ મેં હાલે જાર;
હું ગુનાહોંસે નીહાયત શરમસાર. ૧
કામ નેકીકા નહીં મુઝસે હુવા;
ગર્ક ઈસયાંમેં રહા સુબ્હો મસા. ૨
તેરે દર પર સીજદેમેં રખ્ખાહે સર;
છોડ ઈસ દરકો ભલા જાઉં કીધર. ૩
કયું ન બખ્શીશકા રહું ઉમેદવાર;
મેં ગુનાહગાર ઓર તુ આમુર્જગાર. ૪
તુને અપને ફજલસે અય કીરદેગાર;
મુઝકો દુનયામેં કીયાહે બા વીકાર. ૫
ઈસલીયે યેહ હે દુઆ શામો પગાહ;
રખ હમેશા ફજલકી મુઝપર નીગાહ. ૬
જબકે રોજે વાપસીંકા હો જુહુર;
સાથ ઈમાનકે મેં જાઉં અય ગફુર. ૭

હશ્રમેં જબ અલ્કહો અંદાહગીં;
યુઝકો બખશાવે શફીઉલ મુજનબી. ૮

દુઆ

મોમીનો અજજો ઈલતીજાકે સાથ;
અબ દુઆકે લીએ ઉઠાઓ હાથ. ૧
અય ખુદા સદકા કીબ્રીયાઈ કા;
સદકા; ઉસ નુરે મુસતફાઈકા. ૨
સીધા રસ્તે ચલાઈયો હમકો;
પેચો ખનસે બચાઈયો હમકો. ૩
મરતે દમ ગેબસે મદદ કીજો;
સાથ ઈમાનકે ઉઠા લીજો. ૪
જબ દમે વાપસીંહો યા અલ્લાહ;
લબપેહો લાઈલાહા ઈલ લલ્લાહ. ૫
કીનાધો મોમીનાકે સીનેસે;
સીના હોજાએ પાક કીનસે. ૬
સબકો એક રાહે હક દીખા યારબ;
દુરહો ઈખતીલાફ બેજા સબ. ૭
દીનહો દીને અહમદી કુલકા;
હો તરીકા મોહમ મદી કુલકા. ૮
અય ખુદા તુ સમીઓ મુજીબ;

એ મુરાદોંકી કર મુરાદ નસીબ. ૯
ન રહે કોઈ ખસ્તા દીલ ગમગીન;
સબકી પુરીહો મુરાદ આમીન. ૧૦

દુઆ

અહદા સામેઉલ મુના જાતી;
સમદા કાઝીઉલ મોહીમ માતી. ૧
જેરો બાલા નમી તવાનમ ગુફ્ત;
ખાલેકુલ અરજે વસ સમાવતી. ૨
હાજતે ખીશ અજતો મી ખાહમ;
જાંકે કાઝીએ જુમલે હાજાતી. ૩
હેચ પોસીદા અજતો પીનહા નેસ્ત;
આલમુ સ સીરરે વલ ખુફીયાતી. ૪
શુક્ર ફજલે તોકે તવાનમ ગુફ્ત;
હાફેજા ફી જમીએ હાલાતી. ૫

દુઆ

ઇલાહી તલબ હમ કરેં સબ ગરીબ;
કે રોજોંકી બરકતસે જન્નત નસીબ. ૧
કે દીખલાદે જન્નતમેં દીદારકો;

હોવે તાજગી સબ દીલો જાનકો. ૨
જ બરકત તરાવીહ બખશ સબ ગુનાહ;
દબ ઉમ્મત મોહંમદકો તેરી પનાહ. ૩
કરમ કર હમોપર અય સાહેબ કરમ;
કે રોજોંકી બરકતસે કર દીલ નરમ. ૪
દે તવફીક તુ હર મુસલમાનકો;
કે ઈજ્જત દેવે માહે રમઝાનકો. ૫
દઓ કયાહે બેહેતર મહીના તમામ;
કીયા જીસમેં નાજેલ ખુદાને કલામ. ૬

[ઉપર જો નઝમમેં દુઆએં લીખી હુઈ હેં, વોહ નમાજકે બાદ જો યાદહો પરહે; ઔર ઉસકે બાદ યેહ પરહે.] વ સલ લલ્લાહો તઆલા અલા ખયરે ખલકીહી વ નુરે અરશીહી મોહમ મદીન વ આલીહી વ અસહાબીહી અ-જમઈન બે રહ મતેકા યા અર હમર રાહેમીન.

બયાન ગુનાહે સગીરા વ કબીરાકા.

મુસલમાનો અબ.ગોશે દીલસે સુના ચાહીએ, કે જયસે અરકાન ઈસલામકે બજાલાને ફરઝ હેં, ગુનાહોંસે દુર રહેનાભી ફરઝ હે. ગુનાહ બાઝે કબીરા યાને બડે, ઉનકે કરનેસે

અજાબ.હોગા, અગર તોબા નકરે, ઔર બાકે સગીરા હૈં, ઉનકે કરનેસેભી અજાબ હોગા, પર થોડા. અબ ગુનાહે કબીરાકા બયાન કરતાહું-શીર્ક ખુદાસે કરના, યતીમોંકા માલ ખાના, કીસી અવરતકો ઝુઠી તોહમત જીનાકી કરની, દા ચદ કાફરોંકે જંગસે ભાગના, શરાબ પીના, ઝુલ્મ નાહક કરના, કીસીકો પીછે બદીસે યાદ કરના, કીસીકે હકમેં. ગુમાને બદ કરના, અપને તઇં ગેરોંસે અછછા જાનના, ખુદાસે ખવફ ન કરના, હમસાએકી જોરૂ બેટીપર નઝરે બદ કરના, ખુદાકી રહમતસે નાઉમેદ હોના, કીસીસે વાએદ, કરકે વફા ન કરના, કીસીકી અમાનતમેં ખીઆનત કરના ખુદાકા ફરઝ તરક કરના, "કુરઆને શરીફ" પરહકે ભુલ જાના, શહાદત હકકી છુપાના, શહાદત ઝુઠી દેના, જુઠ બોલના, ખુસુસ કસમ ઝુઠી ખાના, જીસસે કીસીકા માલ યા જાન યા હુરમત જાતી રહે, કસમ ખુદાકે નામકે સીવા ઔર કીસીકી ખાના, ઔર સીજદા કીસીકો સીવા ખુદાકે કરના, જુમઅકી નમાજ તરક કરના, હમેશા જમાઅત તરક કરના, મુસલમાનોંકો કાફર કેહના, કીસીકા ગીલા સુનના, ચોરી કરના, સવદા લેતે દેતે કમ તોલના, ઝાલેમોં કી ખુશામદ કરના, બ્યાજ ખાના, કઝયા નાહક ફેસલ કરના, માલ ચુકાકે પીછે જબરદસ્તીસે કમ દેના, લડકોંસે બુરા કામ કરના, હયેઝકી હાલતમેં અપની જોરૂ યા બાંદીસે સોહબત કરના, અનાજકી ગીરાનીસે ખુશી હોના, કીસી

ગેર અવરતકે પાસ ખીલવતમેં બેઠના, જાનવરોંસે જીમાઅ કરના, જુવા ખેલનાં, કાફ઼રોંકી રસમેં પસંદ કરના, નુજુમીકી બાતોંકો સચ્ચા જાનના, દાવા અપની ઇબાદત યા તકવાકા કરના; મુરદેપર પીટના પુકારકે રોના, બાનેકો બુરા કેહના, નાચ દેખના, બાજોંસે સુનના, ઇબાદત લોગોંકે દીખાનેકો કરના, કીસીકે ઘરમેં બે ઇજાજત ચલેજાના, કીસીસે મસખરી કરકે બેહુરમત કરના, ગુનાહ ઉનકે સીવા ઓર બહોત હેં. ગરઝ સબ ગુનાહોંસે દુર રહે, ઓર તોબા કરતા રહે. હદીસ શરીફ઼મેં આયાહે, કે મુસલમાન વોહ શખ્સહે, કે જીસકી જબાનસે ઓર હાથસે કીસીકો ઇજા ન હો. ઇનસાનકો લાજીમ હે ઓર લાયક યું હે, કે અપને તઇં લેહાઝ કરકે સબસે બુરા આપકો જાને; ઓર કીસીકો બુરા નજાને, ઓર કીસીકા એબ તલાશ ન કરે. પસ બગેર તલાશકે અગર એબ કીસીકા માલુમ હોજાએ, તો નરમીસે ઉસે નસીહત કરે, લેકીન ફ઼ઝીહત ન કરે. ઓર રૂસવા ન કરે હકતઆલા સબકો અમલકી તવફ઼ીક દે. આમીન.

મદહે પયંબર

દહનસે મેરે નામે પાક જબ નીકલા મોહમ મદકા;
હરએકજા શોરથા સલ્લુ અલેહે વઆલે અમજદકા ૧
ભરાહે જોશ જીસકે સીનેમેં હુબ્બે મોહમ મદકા;

વોહી ઇનસાં ઉઠાતાહે મઝા નાતે મોમજ જદકા. ૨
વીલાએ રહમતુલ લીલ આલમીંમેં દીહે જાં મેંને;
તુઝુલે રહમતે બારી નીશાંહે મેરી મર કદકા. ૩
વોહ જાએ ખુલ્દહે લા ઇન્તેહા તુલો અરઝ જીસકા;
એક અદના બાગચાહે મીલ્કે મદદાહાંકી સર હદકા. ૪
ચેહ મસ્કન ઓર વોહ મંજીલહે મહબુબે ઇલ્લાહીકી;
દીલે આશેકકે આગે કયાહે રતબા અરશે અમજદકા. ૫
કદીમ અદયાને આલમ હો ગયે સબ મુનહદમ યકસર;
બજા જીસવકત ડંકા આપકે દીને મુજજજદકા. ૬
ફેરેરાં દુશ્મનાને દીકો; અપના કરલીયા શાહને;
તઆલલ્લાહ કયાથા હોસલા શખ્સી મુજર રદકા. ૭
જમીંતાં ઉનકી તશરીફ આવરીસે હોગઇ રવશન;
ફલકપરભી ઝહુરાહે કદ્દુમે શાહે સર મદકા. ૮
નીકાલું હોસલા 'સાદેર' કહાંતક નાતે વાલામેં
દફીનાહે મેરા દીલ હસરતો અરમાને બેહદકા. ૯

મદહે શફીઉલ મુજનબીન

સબપે જબ આયા નામે મોહંમદ સલ લલ્હો અલેહે વસલ્લામ;
હકને કહા યેહ કલમએ અમજદ સલ લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમ ૧
નામે ખુદા જો દીલસેહે અપને તાલેબે ઇશ્કે જાતે મોહંમદ;

ઉસકુહે પેહ ગ જીનએ સરમદ સલ લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમ. ૨
હઝરતકી મેઅરાજકી શબથા ચખપેશોરે મલક આપસમે;
કેહતેથે સુનકર મુઝદએ આમદ સલ લલ્લાહો અલેહે વ સલ્લમ. ૩
વસ્લે ખુદાહે તકીઆ જીસકા અવ અદનાહે જીસકી કુરસી;
અરશે બરીંહે જીસકી મસનદ સલ લલ્લાહો અલેહે વ સલ્લમ. ૪
તુઝકો જો શોકે ફના ફીલ્લાહ હે પેહલે ફનાફીલ હઝરત હોજા;
દીલસે હમેશા પરહાકર બેહદ સલ લલ્લાહો અલેહે વ સલ્લમ. ૫
દખકે ખુદા કેહતીહે જીસકો આલમમેં કુરઆને નાતેક;
વોહે હ મુકદ્દસે રૂએ અહમદ સલ લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમ. ૬
શુક્રકી જાહે 'સાદેર' હરદમ કવલે ખુદાપર અપના અમલહે;
વીરદે જબાંહે નામે મોહંમદ સલ લલ્લાહો અલેહે વસલ્લમ. ૭

ગઝલે નાઅત

હીદાયતકી દો આલમકો હીદાયત હોતી અયસીહો;
રીસાલત હોતો અયસીહો નબુવ્વત હોતો અયસીહો. ૧
બુરરાકે બર્ક જવલાન દમમેં પહોંચા અરશે આઝમ પર;
જો તેઝી હોતો અયસી હો જો સુરઅત હોતો અયસીહો. ૨
વતનસે મેં જો નીકલા રાહ સીધી લી મદીનેકી;
જો સવદા હોતો અયસોહો જો વહશત હોતો અયસીહો ૩
અલીને એકહી હમલેમેં તોડા બાબે ખયબરકો;
જો કુવ્વત હોતો અયસીહો જો તાકત હોતો અયસીહો. ૪

સદાંથી અશહદો અનના મોહુંમદ સંગરેજોંકી;
સદાકત હોતો અયસીહો શહાદત હોતો અયસીહો. ૫
જમાલે પાક દીખલાયા નીગાહે લુત્ફસે દેખા;
તવજ્જહ હોતો અયસીહો ઈનાયત હોતો અયસીહો ૬
જો તસવીર આપકી ખેંચી કહા નક્કાશે કુદરતને;
જો નકશા હોતો અયસાહો જો સુરત હોતો અયસીહો ૭
શબે મેરાજ બખશા ઉમ્મતે આસીકો ખાલેકને;
શફાઅત હોતો અયસીહો જો રહમત હોતો અયસીહો ૮
'કલામે' ખુશ બયાં કયા ખુશ કલામીહે જઝા કલ્લા;
મઝામીન હોતો અયસેહાં તબીઅત હોતો અયસીહો. ૯

મહદે પયંબર

નાતે અહમદમેં કહું કયા મેરા રુત્બા કયાહે;
વસ્ફ ખાલેકહી જો ફરમાએ તો બંદા કયાહે ૧
આગે ખુરશીદ જહાંતાબકે જરરા કયાહે;
હુસ્ને યુસફકો તેરે સામને રુત્બા કયાહે. ૨
બંદએ હકહું ગુલામે શહે લવલાક હુંમેં;
પુછોતો મુઝકો નકીરેન ને સમઝા કયાહે. ૩
ઝાંક કર જાલચોંકો પુછુંગા હંગામે સલામ;
અય દીલો દીદા કહો ઓર તમન્ના કયાહે. ૪

શબે મેરાજમેં ખાલેકને યેહ હજરતસે કહા;
આ મેરે સામને મહબુબસે પરદા કયાહે. ૫
લબ ચીમટ જાતેહેં કેહતાહે જો મોહંમદ કોઇ;
ઓર ઇસ નામસે બરહકર કોઇ મીઠા કયાહે. ૬
જીસને યકબાર મદીનેકી જીયારત કરલી;
ફીર ઉસે રોઝએ રીઝવાંકી તમન્ના કયાહે. ૭
તુરપર હજરતે મુસાજો ગીરે ગશ ખાકર;
જુલવએ યાર પુકારા અભી દેખા કયાહે. ૮
મેંતો ઇસ જજ બએ ઉલફતકા અસર જબ જાનું;
ખુદ નબી મુઝસે કહે તેરી તમન્ના કયાહે. ૯
જુલવએ નુરે નબીસે મેરી સયરી હોજાએ;
મલેકલ મોતસે કેહદો કે તકાઝા કયાહે. ૧૦
ચમને નાઅતમેં કુછ નુગમે સરાઇ કરલો;
હમસફીરો દમે ફાનીકા ભરોસા કયાહે. ૧૧
શાફએ રોજે જઝાકા હુંમેં મીસકીં મદદાહ;
ગો ગુનાહગાર હું લેકીન મુઝે પરવા કયાહે. ૧૨
હમકો વાએજ નસુના જીકરે બેહીશ્તો દોજખ;
હમ ગુલામાને નબીહેં હમેં કેહતા કયાહે. ૧૩
યહી કેહતાહે દીલે ખસતએ **'મીસકીન'** હરદમ;
ઉઠ ચલ અબ સુએ અરબ હીંદમેં બયઠા કયાહે. ૧૪

કસીદએ નાઅત

જબ દીલસે નામે પાક મોહંમદ નીકલ ગયા;
ઇનસાન ગીરતે ગીરતે જમીનપર સંભલ ગયા. ૧
બરકતસે નામે પાક હબીબુલ્લાહકે;
આયા પહાડભી મેરે આગે તો ટલ ગયા. ૨
રોજે જઝામેં નારે શફાઅતસે દેખલો;
કોહે ગીરાં ગુનાહોંકા એક પલમેં જલ ગયા. ૩
જુઝ સબરો શુક્ર ઓર ન નીકલા ઝબાનસે હર્ફ;
ખંજર ગલે હુસેનપે જીસવકત ચલ ગયા. ૪
રોયા તમામ શબજો મેં ખાલેકકે ખવફસે;
દફતર મેરે ગુનાહકા પાનીમેં ગલ ગયા. ૫
કુછ હાલ અપની ઉમ્મતે આસીકા દેખીએ;
કયા હોગયા ઝમાનેસે કયા રંગ બદલ ગયા. ૬
યેહ ઘર મુસાફેરાનાહે ઇસમેં નહીં કયામ;
આયા જો કોઈ આજતો ફીર કોઇ કલ ગયા. ૭
પોંહચેગા વો વોહી મંઝીલે મકસદ પર અય 'કસીદ'
રાહે ખુદામેં આનકે જો સરકે બલ ગયા. ૮

મુસદદસ

વસ્ફે રસુલમેં જો તબીઅત રવાં હુઇ;

અંબર ફીશાં જબાને કલમ દર દહાં હુઈ.
મુશ્કે ખુતનસે સાફહી ખુશબુ અયાં હુઈ;
નુરે નબીએ પાકસે રવશન જહાં હુઈ.
કરરૂબીયાંમેં મદહે રસુલે જમાં હુઈ;
જારી સના રસુલકી દેખો કહાં હુઈ. ૧

સરદાર અંબીઆકે હેં મહબુબે કીબરીઆ;
અહમદકા નામ લીખતેહી ખામેને યેહ કહા,
લોહે જબીંકો શુકકે સીજદેમેં રખદીયા;
હમ બેકસોંકે હાલપે રબને કરમ કીયા.
બુલબુલકીભી ચમનમેં જબાં ગુલફીશાં હુઈ;
જારી સના રસુલકી દેખો કહાં હુઈ. ૨

કરરૂબીયાંમેં હુરોંમેં ગીલમાનમેં સુના;
પરીયોંમેં ઓર દેવોંમેં જીનનોંમેં બરમલા.
બાગોંમે બુલબુલોંમેં ગુલોંમે સબા મસા;
મદહો સના હમારે નબીકીહે જા બજા.
ઓર બહરો બરમેં મદહે નબી બે ગુમાં હુઈ;
જારી સના રસુલકી દેખો કહાં હુઈ ૩

લવલાક જીસકી શાન હે ખાદીમ હે જીબ્રઈલ;
શામસો કમરસે નુર હુવા જીસકા બે અદીલ.
કવસરકા હોઝ હોગયા જીસકે લીએ સબીલ;
કુરઆનકે હર વરકસે મોહંમદકી હે દલીલ.

અરશે ખુદાપે મદહે શહે લામકાં હુઇ;
જારી સના રસુલકી દેખો કહાં હુઇ. ४
શાકકુલ કમરકા મોજેઝા કીસકા હુવાહે ઓર;
બ સાએ કીસ બશરકા હુવા કદ કરોતો ગોર.
ખુશબુ બસાં ગુલતો પસીના ગુલાબ તોર;
રોજે અઝલસે તા બ અબદ હે નબીકા દોર.
ઉશાતરકી સુસમારકી ગોયા જબાં હુઇ;
જારી સના રસુલકી દેખો કહાં હુઇ. ૫
તેરી 'ગઝનફર' આજસે ઇજ્જતભી હોગઇ;
મદહે રસુલ કરનેસે હુરમતભી હોગઇ.
દુન્યાકે રંજસે તુઝે રાહતભી હોગઇ;
વલ્લાહ સબસે ખુબ યેહ કીસમતભી હોગઈ.
શુકરે ખુદાકે મદહે નબી હમસે યાં હુઇ;
જારી સના રસુલકી દેખો કહાં હુઇ. ૬

કસીદએ નાઅત

જીસ મુસલમાનકે ઘર મહફીલે મીલાદ નહો;
વોહ હમેશા રહે વેરાં કભી આબાદ નહો. ૧
માયલે નાઅત અગર જહને ખુદા દાદ નહો;
હશ્ર તક બઝમે ફસાહત કભી આબાદ નહો. ૨

શોકે સહરાએ મદીના અગર ઉસ્તાદ નહો;
કભી બુલબુલકો ગુલીસ્તાંકા સબક યાદ નહો. ૩
ખંદાહે ગુલ જીસે કેહતાહે ચમનમેં બુલબુલ;
વોહ લબે જખ્મકી મેરે કહીં ફરીયાદ નહો. ૪
કુચએ ગેસુએ સરવરસે સદા આતીહે;
જો હવા ખાહ હો મેરા કભી બરબાદ નહો. ૫
ગુલજો મહશરમેં બાલે મલક દેખોતો;
કીસી મેહજુરે મદીનેકી યેહ ફરીયાદ નહો. ૬
ઝાહેદા જીકરે ખુદા કામ કહીં આતાહે;
દીલમેં મહબુબે ઈલાહીકી અગર યાદ નહો. ૭
ચલ મદીનેકો હે ખાક ઉડાતા ફીરતા;
બે ખીરદ હોશમેં આ મુફતમેં બરબાદ નહો. ૮
તુઝકો દાવાહે કે બેંચેગા નબીકી તસવીર;
ઈતના ગુસતાખ બસ એ ખામએ બેહજાદ નહો. ૯
કેદ ઉલફતકા હો કુમરીકી તરેહસે પાબંદ;
સર્વકી તરેહસે ઈસ બાગમેં આજાદ નહો. ૧૦
કેદ ઉલફતહીમેં હઝરતકે મેરા દમ નીકલે;
ખત્મ અલ્લાહ કરે અરસએ મીઆદ નહો. ૧૧
હાફીઝોંકો જો ન સવદા હો તેરે ગેસુકા;
હશ્ર તક સુરએ વલ લયલ કભી યાદ નહો. ૧૨
આસમાં પર ન કભી અબ્રમેં બીજલી ચમકે;
અગર ઉંચા એ મેરા શોલએ ફરીયાદ નહો. ૧૩

હુર તરફ કુફ્રકા અંધેરાભી છા જાએ;
તું અગર રવશનીએ આલમેં ઈજાદ નહો. ૧૪
જલ્દ ચલીએ તરફે રોઝએ અકદસ 'રીઝવાં'
હીંદમેં આપકી મીટ્ટી કહીં બરબાદ નહો. ૧૫

ગઝલ.

ક્યા બયાં હોવે સના ખાજા મોઇનોદ્દીનકી,
હે દિલા શાને ઉલા ખાજા મોઇનોદ્દીનકી. ૧
વોહ બજા આલે નબી લારેબ અવલાદે અલી,
મિલ્ક હૈ ખુલ્દે ઉલા ખાજા મોઇનોદ્દીનકી. ૨
ઉસ્સે રાઝી હૈ ખુદા ખુશહૈ નબીઓ મુરતઝા,
પેરવી જીસને કીયા ખાજા મોઇનોદ્દીનકી. ૩
ગુલિસ્તાને માઅરેફતમેં બુલ બુલાને ખુશ નવા,
કરતે હૈ મદહો સના ખાજા મોઇનોદ્દીનકી. ૪
ક્યું ન કુરબાં જાનો દિલ ઉનપર કરૂં મૈં રોજો શબ,
ભા ગઈ મુઝકો અદા ખાજા મોઇનોદ્દીનકી. ૫
હૈ જબાં જારી મેરી હરવકત જીકે પાકમેં,
યાદ હૈ દિલમેં સદા ખાજા મોઇનોદ્દીનકી. ૬
અય સબા બહરે ખુદા બહરે ખુદા બહરે ખુદા,
કુછ ખબર મુઝકો સુના ખાજા મોઇનોદ્દીનકી ૭

હે દિલે ખાકાન મેં રોજે અઝલસે મોમિનો,
ગૌસકી ફેલરૂત દિલા ખાજા મોઈનોદ્દીનકી. ૮

ગજલે નાઅત

નુરે ખુદા તુ કોન હે શાહે હુદા તુ કોન હે,
ઉકદે કુશા તુ કોનહે ખયરૂલવરા તુ કોન હે. ૧
દખતેહી રૂખે જબીં તડપા મેરા દિલેહુજીં,
સબ્રકી તાબ અબ નહીં સલ્લે અલા તુકોન હે. ૨
રહબરો પેશવા કહું સરવરે દાસરા કહું,
અહમદે મુસતફા કહું મુઝકો બતા તુ કોન હે. ૩
તુઝસે હે દીનકા શરફ જીક્ર તેરા હે હર તરફ,
કેહતી હે આસિયોંકી સફ ખયરૂલવરા તુ કોન હે. ૪
સરવરે દીને આઇને દીં રહબરે મોઇને દીં,
ગોહરે દીને નગીને દીં સલ્લે અલા તુ કોન હે. ૫
તુઝસા નહીં કોઇ બશર નુરે ખુદા હે સરબસર,
તુહી હે શાહે બહરો બર તુઝપે ફીદા તુ કોન હે. ૬
મઝહરે જાતે કીબ્રીયા ગૌહરે તાજે અંબીયા,
અપના જમાલ દિલરૂબા મુઝકો દીખા તુ કોન હે. ૭
તેરા ખ્યાલ હે મુઝે ઇશ્કહે નામસે તેરે,
હાશેમ ખસ્તા જાનસે કેહદે જરા તુ કોન હે. ૮

ગજલે નુરૂર રિશાઇ

નશાં તેરા અય બેનશાં દેખતે હેં
હમ અપનેમેં તુઝકો અયાં દેખતે હેં. ૧
તેરી કુદરતે કામેલાકે દલાયેલ,
તુફેલ શાહ ઇન્સા જાં દેખતે હેં. ૨
જો કી બંદ આંખેં તો દિલકી નઝરસે,
તજલ્લીયે નુરે ખુદા દેખતે હેં. ૩
તજલ્લી તેરી હે હરએક શયમેં રવશન
મગર અહલે ગફલત કહાં દેખતે હેં. ૪
સમા અરદો અર્શ ઉલા ઓર કુરસી,
હમ અપનેમેં સબ કુછ અયાં દેખતે હેં. ૫
હુવા હમકો **શાન, પ્રોસેકુમ** સે ઝાહેર,
નશાં બે નશાંકા યહાં દેખતે હેં. ૬
કભી **નહનો અકરબસે** પાયે તુઝકો,
કભી દિલમેં તેરા નશાં દેખતે હેં. ૭
ભરાહે તેરે **નુર હીસે** દો આલમ,
મકાંસે જો તા લામકાં દેખતે હેં. ૮

ગજલ,

મુઝે શોક અપના લગા દીયા મુઝે મસ્તું અપના બના દીયા,

મુઝે ગમમેં અપને ફંસા દીયા મુઝે એશ અપના ભુલા દીયા. ૧
તેરે દેખનેકી હે આરઝુ તેરે દીદકીહે જુસ્તજુ,
મેરે દિલમેં બસ ગયા તુંહી તુ મુઝે શયદા અપના બના દીયા. ૨
યહાં આઓ યા વહાં લો બુલા યા રસુલેહક શહે દોસરા,
નહીં ચેન દીલકો મેરે જરા મુઝે ગમને તેરે મીટા દીયા. ૩
મુઝે જલવા અપના દીખાઇએ મુઝે દરપે અપને બુલાઇએ,
મુઝે દિલસે તુમ ન ગીરાઇએ જો નઝરસે સબને ગીરા દીયા. ૪
કરો લુત્ફ મુઝપે શહે હુદા હે ગરીબ સરવર બેનવા,
હે યે કરતા આપસે ઇલિતીજા મુઝે કયસે દીલસે ભુલા દીયા. ૫

મુનાજાત.

હાથ ઉઠાયે હેં હમ ઇલતીજાકે લીયે,
હો કુબુલ અય ખુદા મુસતફાકે લીયે. ૧

બહરે હસનેન હાસિલહો ઉમ્મીદે દિલ,
મુશ્કીલ આસાં હો મુશ્કીલ કુશાકે લીયે. ૨

કોઈ ગમગીન ન આલમમેં બાકી રહે,
ખયર હો સબકી ખયરૂલવરાકે લીયે. ૩

હમપે રહમતકી રખ તુ હમેશા નઝર,
અય ખુદા ચશ્મે શાહે હુદાકે લીયે. ૪

એક સહારા ફકત તેરી બખશિશકા હે,
કુછ નહીં સાથ રોજે જઝાકે લીયે. ૫

બક્ષ દે સબ ગુનાહેં સૈયદ કેબી,
તેરે મહબુબ ખયરૂલવરાકે લીયે. ૬

રૂબાઈ

યા સાહેબુલ જમાલે વયા સૈયેદુલ બશર;
મીન વજહે કલ મુનીરો લકદ નવ વરૂલ કમર.
લાયુમ કેનીસ સનાઓ કમા કાના હક કહુ;
બાદ અજ ખુદા બુજુર્ગ તુઈ કીસ્સા મુખ્તેસર.

રૂબાઈ

મેં મોતેરીફ હું કામમેં મેરે હે સબ ખતા;
માજુર હું કે સહો બશેરસે હુવા રવા.
ઈસલાહ દે અગર તુ સમઝતા હે એબકો;
યા ઢાંપ દે કે કોનહે બેએબ જુઝ ખુદા.

અલહમ્દો લીલ્લાહ કે યેહ રીસાલા **'હદીય તુલ મુસ્લેમીન યાને ઝુરૂરીયાતે દીન'** તમામ હુવા ખુદાવંદ કરીમ કુબુલ કરે, મકબુલે રસુલ કરે. જો કોઈ ઈસકો પરહે, વોહ ઈસ આસી પુર મઆસીકે હકમેં દુઆએ ખેર કરે. યા ઈલાહી તુફેલસે તેરે હબીબકે, ઓર ઉસકી આલ ઓર અસહાબકે, તમામ મુસલમાનોંકો નેક તવફીક અતાકર, બેહુરમતે સૈયેદુલ મુરસલીન વ ખાતેમન નબીઈન સલ લલ્લાહો અલેહે વ સલ્લમ. આમીન. આમીન. યા રબ્બુલ આલમીન.

તમામ શુદ.

એમ. એસ. અલી
કાદેરી.

સુરત, " દેશી મિત્ર " પ્રેસમાં કાશીદાસ ભગવાનદાસે છાપ્યુ.